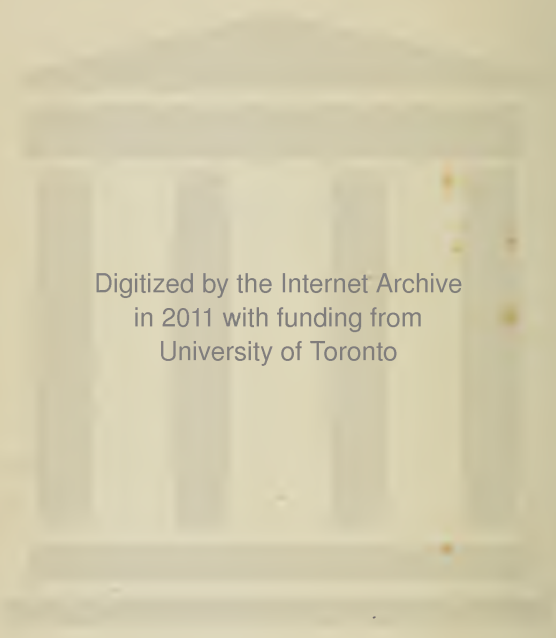




3 1761 07459323 7



NIOBE.



Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

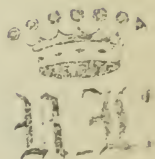
NI O B E.

NUTIDSROMAN

AF

JONAS LIE.

ANDET OPLAG.



KJØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG | F. HEGEL & SØN |

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & Co. (M. A. HANNOVER).

1893.

PT
8911
N5
1893

Retten til Oversættelse i fremmede Sprog forbeholdes
Forfatteren.



I.

Der var Scene inde paa Kontoret. Doktoren sprat bleg af Ophidselse frem paa Gulvet, som om han tog de første Pas til en Halling. Han knugede et Brev i Haanden. Resterne, to, tre Ark, laa slængt udover Pulten og Instrumenterne.

»Ha'de jeg ham her, ha'de jeg ham her« . . .

Han saa op mod Loftet og søp Luften i sig.

». . . Vove at by mig sligt — sligt favnelangt Sludder!«

»Jaja, Baarvig, — vi faar vel finde os i lidt af vore Børn, vi ogsaa, om de famler en Stund, inden de finder frem. Ungdommen vil ha Ret for sig nufortiden, — bli det, de kan sætte sin Glæde

i.« — mente Fruen; hun stod henne ved Bogskabet og fulgte ham med Øjnene.

»Finde os i — finde os i . . . Næ—æ—.«
Han brændte hende sit Blik nær ind i Ansigtet og sa langsomt:

»Næ—æ, Bente — jeg finder mig — *ikke* — i det.«

De stille graa Øjne, han mødte, var fastere end hans. Og han mente heller ikke hverken at skræmme eller imponere; han mente kun at vise og bedyre hende sit inderste inderste, saa hun grundig begreb, at ingen Modsigelse eller Overtalelse eller overhovedet nogensomhelst Talen Fornuft til ham bagefter, naar han igjen var blet rolig, vilde nytte.

Efter en hastig Omgang paa Gulvet, hvorunder han ligesom søgte en Gjenstand for Udladelsen af sin koleriske Trang, knagede hans Person igjen i Kontorstolen.

»Næ—æ—æh — Bente! — denne Gang er vi ved Væggen. Han kommer inte længere, nej. — Næ—j, — inte længere« . . .

Han foldede Hænderne med den intelligente Mands sorgfulde Resignation: —

»Først var det Theolog . . . Men det kunde han ikke bli. For han hade ikke længere Troen,

nej, — hel og pur — slig, som de lærer den derinde paa Universitetet« . . .

»Ja, Baarvig, det faar vi nu respektere.«

»Aa nejmæn, om de var saa nøje og synaalsfine paa Trua i gamle Dage . . . Der røg to og et halvt Aars Læsning og tre tusen Kroner. — Men lad gaa — —. Saa skulde vi da ha Filologien og Sprogrødderne. I det folte han sig som en »vordende Opdager«. Var det ikke saa, Du? — vordende Opdager af »Vejene til Menneskeslægtens Oprindelse og Liv fra Urtiden« . . . Han var »optændt af Forskerbegjæret«, — skrev om Forskerens Ild, som om han skulde være en hel Nordpolarer — jo, Bente. Og istedetfor at faa ham lidt nedstemt og nøgtern, svarte Du heller i samme Tone. Det gik saadan paa ha! altsammen.« —

»Tror Du, det var saa urigtigt, at jeg styrkede Gutten. Endre er nu engang saa, at han maa leve i en vis høj Stemning for at kunne arbejde.«

»Aa ja, — altsaa først Profet, — Endre den Profet! — Og saa Endre den Opdager! . . . Hi hi, haa haa« . . . Doktoren rystede paa Hodet og slog ud i Luften med Papiret. »Og saa . . . Endre den Sanger!

Jagu vil han bli Sanger!«

Han fløj op og viste Brevet ud imod hende:

»Det staar her — det staar her, siger jeg Dig,« skreg han. »Han vil synge, Du, Fyren vil synge — »fange Verden med sine Toners Magt,« travesterede han. Han drejede sig rundt og begyndte at tage nogle Operatoner, der sled sig ud af Halsen. Saa standsede han raadvild, medens Aarerne svulmede i Panden:

»Gid jeg fik Slag, Du!«

»Gud bevare Dig for din egen Heftighed, Baarvig; jeg vilde ønske, Du forgreb Dig paa mig for at faa et Udløb, — Du slog nu vel ikke Konen din rent ihjel vel?« kom det med et eget varmt Skjær.

»Jo—o, — saa Huset stod brødløst . . . og der ikke var andet end de bare nøgne tomme Vægge at bide i« — begyndte han indarg skadefro at forfølge Tanken.

»Saa blev der nu for det første ikke noget Pengebrev hver Maanedsdag: — — Og da kunde han jo faa sy—ynge . . . saa Maven peb af Sult som et Posthorn, — ta hele Skalaen lige til det høje F . . . Der blev bare ingen Middagsmad af, — slet ingen. Nej saamæn . . . Og da turde den sunde Fornuft komme, saa

det kanske ikke længere laa saa alt for lavt at spekulere over slige Ubetydeligheder som Middags- og Aftensmaden — —

Ja, for det maatte jo aldrig nævnes her i Huset, at det var for slige materielle Lavheders Skyld, som, hvor man skulde faa Maden fra, at han tog fat paa Theologien eller Filologien. Det var altid kun for de højere Endemaal. Jeg har aldrig forstaat det Luksusræsonnement, — bare følt mig ilde, som der var en Kat i Stuen . . .

Og der har Du hjulpet godt til, Bente! — altid støttet dem i dette højtravende ideale.«

»Vi *er* i en ny Tid, Baarvig. Det er ikke længere saa udvejsløst som i min Ungdom, da det bare var at ta det, som bød sig, og resignere og resignere.«

»Ja—a, de skal snuse og snuse efter, »hvad de kan ha mest Glæde af i Livet«, som Du saa skjønt siger . . . De har faat det med at ha et »indre Væsen, som maa reddes«, — skal først og fremst finde ud, hvad for Døgenigtsliv, de kunde ha mest Lyst paa. Det er blet deres hellige. Pligt mod sig selv at pønske ud det.«

»Du er baade klog og intelligent nok,

Baarvig; men Du er ikke med paa Tiden. Du sætter rent Vrangviljen imod.«

»Haahaa, — saa? . . . Jaha, han *offrer* sig naturligvis nu, han, — for Kunsten, — Sangens Kunst! — er det ikke saa, det hedder i det moderne Kraakemaal?»

»Kjære Baarvig, kan Du nu ikke forsøge at ta Tingen mere rolig.«

»Du køber, — jeg svær Dig det til, Bente,« — skreg han, — »Du køber jagu Sko for at slippe at fryse og ikke for at ophjælpe Skomagerprofessionen . . . Hu—u, — hvor jeg hader disse Ræsonnementerne!«

Han gjentog og gjentog det med Haanden utaalmodig farende opover den store Hjernesalle.

Der opstod en Pause, hvorunder Fruens spæde Skikkelse nærmede sig sagte. Som en mild Dyretæmmerske lod hun Fingrene glide dulmende og beroligende gennem hans Haar.

»Ja sig, det er Synd i mig, Bente; jeg har Blod og jeg har Ret, men faar ikke slaa til nogen Kant for Jers forbandede ømme Hensyn og Dæggeri! — Jeg kan sige Dig, jeg kommer engang til at dø just af det.«

»Naar vi bare kom saavidt, at vi kunde tale fornuftig sammen om det, skulde Du se,

hvor det lettede, trøstede Fru Bente nu, det værste af Paroksysmen syntes over.

»Fire og tyve — fi—re og tyve Sider fulde af blaa Talemaader og opstyltet imbecil Indbildskhed. — Naturligvis, ingen af Professorerne værdt engang saameget som at pudse hans Støvler. Selve Faget producerer nu hvert Aar bare ny Kuld af trangsynte Pedanter, som hører hjemme i Rom og Grækenland og gaar som Haugtuder om i vor Tid og spørger — —. Og ud af al Røgen og Dunsten og hele dette opskruede Bryg kommer saa Humlen: — Nu vil han bli Sanger, han. Maf!«

Udtrykket ledsagedes af et Smæk med Læben og en tilgjort idiotisk Stirren paa hende.

»Ne—j, Du, han faar ikke »Fred for sin Samvittighed«, dersom han skal leve videre med den Bevidsthed, at han har »svigtet sit Kald«, — han skriver det selv.«

»Kjære Baarvig, er det nu det, Du skal tænke paa, at pine og plage mig. Er det ikke Gutten, Vennen min, vi begge sørger over.«

. . . »Og saa kan han ikke fordrage at faa sin Fremtid fanget i disse Spidsborgermetierer, — at maatte gaa som en Statens Embedsmand i smaaligt Luntetrit om det samme og det

samme aandløse reglementerede, saa det længst er glemt, at der overhodet gives noget, som hedder en fri Viljeindskydelse. — Du forstaar, Bente, Viljeindskydelse.«

»Ja, kjære Ven, — gi Dig Luft, Du. Du *maa* ha det, skjønner jeg, — og jeg synes saa Synd i Dig« . . .

Hun snakkede ham efter Munden med et fortænkt Udtryk, som der gjærede noget i hende.

». . . Han vilde kjende sig nedværdiget, skriver han, om han skulde bli en saadan Embedsmand — vilde føle sig som en Ting, — som Tappen i et Maskineri . . . E—he, Du indsér, Du er gift med Tappen i et Maskineri, Bente! . . . Men, skal han faa en Øre af mig, saa —.« Han slængte den krøllede Brevklump paa Bordet.

»Vi er jo aligevel enige om ét, Baarvig, — at vi vil faa det bedste, vi kan, ud af Gutten . . . Og jeg har faat en Skræk i Blodet;« — hun bøjede sig over ham i Sindsbevægelse, saa Stemmen blev hviskende. »Skulde kanske netop al denne overflommende Følelse og Stemning hos ham være Udtrykket for en Kunstner-natur? . . . Aa, Baarvig, — end om det har

været os, som har drevet og sporet hans Begavelse ind paa Felter, hvor den ikke havde hjemme? — Jeg forstaar saa lidt af dette, kan ikke se igjennem det . . . Han er nu engang saadan, at han maa ha en vis høj Stemning ved alt det, han skal lægge sig paa . . . Og vi vil jo, vil jo, vil jo gjøre alt for Gutten, — for at han skal finde sig selv og ikke bli ulykkelig, — udbrast hun med en Inderlighedens Magt, som Doktoren straks følte, han fik unddrage sig.

»Se saa, nu er det blet Kunstnernatur!« raabte han og sprang op. »Nu begynder saamæn ogsaa hun at bli løs i Skruerne — — Nej, — ikke en Øre« . . .

Han rev op Døren til Stuen, saa Træværket dirrede.

»Men Far da!« lød det derinde.

Det var hans ældste attenaarige Datter Minka, som forskrækket standsede sine Øvelser ved Pianoet.

»Aa, det er ingenting, mit kjære Barn,« sa han indædt. »Det er bare din Bror Endre. Han vil forlade Filologien og bli Sa—a—nger,« — halv sang han i Fortvilelse hen mod Pianoet. — »Og din Mor begynder alt at gruble over hans Kunstnernatur« . . .

»Ja men Far!« indvendte Minka, — »naar han nu virkelig føler Kald!«

»Kald? — Kald?« Jeg mener, hele Huset er pustet op med Talemaader.«

Noget usikker forsøgte Minka:

»Men Endre har jo saa vakker Stemme; naar han er i Selskab, nøder de ham bestandig« . . .

»Aah, — disse Talenter i en privat Stue, som forsurrer sig ind i Offentligheden, — jeg har kjendt nok af dem. Før skulde alle Fantaster og Døgenigter tilsjøs, nu skal de til Kunsten . . . Endre har altid gaat med sin egen Luftpumpe, til han er blet en hel opustet Vigtighed. Og nu vil han fornøje sin Familje med Skandalen.«

»Det er nu vel ikke Skandale at faa bruge sine Evner, Far,« — vovede Minka hidsig.

Doktoren vendte sig inderlig forarget til Bente:

»Er det ikke, som Virkeligheden er aldeles fordunstet hos dem. — Skandale . . . Skandale . . . hvad gjør det. Hvad gjør det? Hun sidder der, Minka, og véd, Gud hjælpe mig, ikke, hvad det gjør . . . Skandale! Gale Ideer er svært smitsomme i et Hus, Bente!

Jeg regner efter, Du . . . Endre har til Dato
 nøjagtig brugt to og et halvt Aar til hvert af
 sine Indfald, — hvad siger jeg« — han standsede
 og løftede højtidelig Armen, — »til hver af sine
 store Livsopgaver. Naturligvis, intet mindre
 end Livsopgaver . . .

Naa, — han skal ialfald faa grej Besked.

Sagen er ganske enkel. Syng væk for
 mig, Hr. Endre; — me—n, ikke en Øre!«

Kontordøren smeldte igjen efter ham.

Det var ingen heldig Dag. Da Lamperne
 vel var tændt, kom Kjæl, Doktorens næstældste
 Søn og Yndling, drivende ind fra Regnet og
 Høstbløden med Cigarstumpen i Munden.

Han vedblev at gaa med tilknappet Over-
 frakke og spyttede halvgrættent Tobakstrevler
 til det, han tænkte. Der laa et forretningsmæs-
 sigt Fynd over Væsen og Manerer.

Efter et Par Omgange paa Gulvet kastede
 han som en Endskaab paa Overvejelserne den
 fortyggede Cigarstump hen paa Ovnspladen.

»Saa nødvendig én tyr til Far sin . . . der blir ingen anden Raad, skal jeg ikke ligefrem styrte Pengene i Elven,« — udbrod han; »Du faar hjælpe mig med din Underskrift til seks hundrede Kroner.«

Der hørtes kun et Knirk i Kontorstolen.

. . . »Jeg har bestilt sytti Tylfter Sagtømmer til at skjære paa Bruget.«

»Bevars, bevars, — naar man optræder som Grosserer« . . .

»Ja Sagværket kan jo umulig staa stille, saa Godtfolk i Bygden faar den Indbildning, at jeg mangler baade Kapital og Søgning, og alt det, som hedder Skurtømmer, gaar ned til Johansens Brug, — netop, saa at sige, i den afgjørende Tid for Foretagendet, om det klarer Konkurrencen« . . .

Der fulgte intet Svar, saa Kjel følte Nødvendigheden af at udfylde Stilheden.

»Den Fandens Johansen, at han netop skulde falde paa at ta efter min Spekulation, — gjør én Traadsneller, skal alle gjøre ligedan — —. Jeg skulde ha kjøbt det lille Vandfaldet hans dengang; men da havde jeg ikke Penge. Indsaa det nok; men vilde ikke perse Dig for mere —.«

Der blev fremdeles uhyggelig stille.

»Naa ja, Pengene har Du jo i Tømmeret eller rettere i Plankerne og Bordene. Saa jeg er nu ikke egentlig saa forfærdet i Samvittigheden, naar jeg for én Gangs Skyld klemmer Dig for en Underskrift — —. Men« — han drev op og ned med en vis Overlegenhed, — »saa liker jeg det nu ikke. Du har jo desuden forstrakt mig med Penge før til Sagbruget . . . skjönt, — Du har jo Værdien —. M—en . . . Ja, vil Du gjøre din næstældste Pode den Tjeneste, — ellers faar jeg saamæn ud nogetsteds og plade. Jeg kan naturligvis faa* — —

»Riktig snilt af Dig, Kjæl, i den Anledning at tænke paa din Far,« lød det tørt fra Pulten. Bag den grønne Lampeskjærm skimtedes Doktorens ved Tindingerne udtyndede graa Haar og af og til et Glimt i Guldbryllerne over den skarpe Næse.

»Nej nej, Far, — jeg faar da hjælpe mig selv.«

»Skrive under gjør jeg nu ikke, — der skal ingen se mit Navn paa et Papir.«

»Aa saa for Pokker, kjære Far, der er da ingen, som bér Dig haardere.«

»Du fik mig til at lægge det meste af det lille, jeg ejer, i dette Sagbruget dit. Det var jo den eneste Maade at faa Dig igang paa. Det blev ingenting, sa Du, før Du fik noget at styre selv . . . Men, saa ved Du jo, at der ikke kan være Tanke om, at jeg kan furnere Dig med nogensomhelst Kapital til Affærer.«

»Men kjære, kjære Far,« — Kjæl klappe-
pede Doktoren med sønnekjærlig Humor paa
Skulderen, — »det er jo ogsaa derfor, jeg bare
nævnte det saa rent løselig for Dig, — for
muligt Tilfælde, ser Du, — for de tre Maaneders
Tid . . . Men havde jeg tænkt, det skulde ta i
nogen Maade paa Humøret, saa — — — Og
saa taler vi ikke mere om det . . . Lad det
være usagt, kjære Far. Du kan da tænke Dig,
jeg grejer seks hundrede Kroner. Pokker og-
saa, at jeg skulde komme til at nævne det for
Dig. — Lad det nu være glemt, hører Du.«

Kjæl lavede sig til at gaa igjen.

»Men Kjæl, hvorfor kan Du ikke lade Sag-
bruget staa den Stund?«

Kjæl knappede videre paa Frakken og
skuttede den op paa Skulderen.

»Du er ikke tidsmæssig, Far« —

»Saa?» — fór Doktoren hidsig op. »Kommer nu Du ogsaa!«

»Jo—o som Doktor, der er Du nok Pokker til intelligent Mand. Men i Forretninger, nej maa jeg bé! — Saaledes ikke Ide om Reklame. Du kan bygge et Sagbrug og lade det staa, Du. Sligt gik kanske i gamle Dage. Men nu, midt i Slaget og Konkurrencen med Johansen ovenikjøbet at la Bruget staa —. Joho, joho, saa Johansens Sag blev den eneste, som durede og skar paa to Mile. Ja, det var, rive mig, Spekulation det! . . . Nej, Far, — det er nok desværre Reklamen, én faar holde paa — og baade forstaa og nytte. En faar til sine Tider forstaa at male Blaar i Øjnene paa Folk. Naa, — her koster det tilfældigvis i Realiteten ingenting, saa det er lidet at disputere om.«

»Hm, Du gaar ikke ind i Stuen, ser jeg« . . .

»Nej, jeg er buden til Simonsen iaften, vi skal spille Kort.«

»Til Kassereren?«

»Ja, — og der faar jeg paa røde Rappet, bare han har,« henkastede Kjel.

Doktoren greb et Par Gange op til Lampen og lettede paa Skjærmen.

»Hør, Kjel, — om jeg nu gav Dig Bemyndigelse til at ta de seks hundrede af Mors Sparebankbog . . . jeg siger bare, om jeg gjorde det. — Er Du vis paa, at jeg da har Pengene igjen paa dette Bord,« — Doktoren lagde Haanden med Eftertryk paa Pulten, »om tre, nej la os for en Sikkerheds Skyld sige fire Maaneder, — altsaa til Marts . . . Mener og tror Du vist og fast, at Du kan det, Gutten min, — vist og fast?«

»Nej saamæn, Sagbruget kan jo til den Tid være revet bort af Flom eller brændt op, -- eller Verden forgaat und so weiter,« — lød det grættent.

»Naa ja, min Bemyndigelse til at hæve Belobet skal Du faa for denne ene, eneste Gang. Men der blir ikke mere af den Sort, forstaar Du, om det saa skulde høres aldrig saa rimeligt« — — —

Doktoren blev siddende endel betænkt, medens Sønnen drev op og ned foran Pulten.

»Svært godt at jeg slipper at bry den Kassereren med noget Laan, — adskillig lettende, Far. En spiller saa ganske anderledes kvikt Kortene, sætter anderledes frimodig Bêt udi Letsindighed . . . He, he, he, hi, hi, hi, Far,«

— støjede han under sin Lettelse — — »de snød da ind paa Johansen ihøst mindst tredive Tylfter. Tørraadent alt ihob — hver evige Stok. Saa nu, — hi, hi, hi, — ligger Plankestablerne dernede ved Sagen hans dødblege i Veden, — hvide som Ligben. Han tror alt, hvad de bilder ham ind. Og — og det er saamæn endel af mit Haab det, — af min Kalkule . . . Sligt kaldes indbringende Punkter, Far.«

Doktoren la sig tilbage i Stolen og strakte Benene med Hænderne i Lommerne, ikke uden en vis lun Betagethed ved Sønnen.

. . . »Ja for var det en rigtig dreven Skogkar, jeg havde at ta det op med, saa — — hi, hi, hi, jeg gad vide, om han ikke skulde kunne bevæges til at forsyne sig med mere af samme Tørskogen . . . Bare Konkurrence, Far. En faar være haard Hund, skal en drive det til selfmade Mand . . . Og,« nikkede han ind af Døren, — »jagu pladede vi Dig aligevel, Gamlen . . . Godnat, Far, og sid ikke bedrøvet for dine Midler!«

Ved Aftensbordet hvilte der noget fortrykt over alle.

Doktoren sad mørk fortænkt og skar i Beafen. Han ventede at blive hentet ud i Nattebesøg til en Patient og nød et varmt Ekstramaaltid.

Minka saa med stille endnu fortørnet Mening ned for sig i Dugen og haandterede Servietten; det var iaften den yngre Søster Bertheas Tur at sætte Thekopperne om efterhvert som Moderen skjænkede. Den tolvaarige Arnt aad med fulde Kjæver og keg henad Borddugen op paa Faderen, medens Massi sad grættten og stred mod at faa Servietten bundet om Halsen.

Schulteiss, Huslæreren, led med pinte Nerver under Trykket af den lumre Stemning. Det vanføre Skulderparti — han var pukkelrygget — blev stedse højere, og Ansigtet nærmede sig altid mere ludende mod Tallerkenen.

Medens han sammenrullet i sig selv funderede, kunde han ikke lade være at skotte hen paa Fruen. Det var hele Tiden, som hun holdt paa at faa Taarer i Øjnene og sligt et opskydende højt Vejr i hendes Ansigt . . . Hun maatte som ung ha havt krøllet Haar, slog det hans Iagttagelse, — for iaften vred der sig lige-

som en blank, strid Krøl ned i Panden paa hende. Den var der kanske ellers ogsaa; — men iaften . . . Og noget saa underlig over hende, naar hun af og til saa hen paa Doktoren og urolig passede paa, at han intet manglede . . . »Nej, det er Osten, Far ser efter, Minka —. Aa skaf Far en ren Tallerken, Du Massi min« —

. . . Her var noget i Luften . . . her var noget i Luften! . . .

Doktoren nikkede utaalmodig med Kniven efter Smørret og skar og huggede i Osten, hvorefter han aandsfraværende lagde paa to Gange.

Situationen befrides for et Øjeblik ved, at Doktoren grættent atter lod forhøre ud i Køkkenet, om der endnu ikke var kommet noget Bud.

. . . Var det kanske noget med en Patient, som satte Doktoren i sligt Humør?

Umuligt, — han havde jo været nede i Kalnæsgrænden igaar ogsaa for den samme Blodgangen . . .

Schulteiss begyndte at gløtte lønsk, men stedse ivrigere hen paa Minka. Hun saa saa underlig trykket og betaget ud —

Han fortabte sig i Formodninger.

Noget med Posten idag, — — som — *har*
— vedkommet hende? . . .

Schulteiss rullede sig endnu dybere ned i
sit selv . . .

Var det noget, Faderen vilde, og hun ikke
vilde . . . Eller noget, hun vilde og hendes Far
ikke . . . Moderen var saa oprørt . . .

Et Frierbrev . . . fór der pludselig som Ild
gjennem hans Hjerne.

Han begyndte at svede og gned de klamme
Hænder i Servietten. Han havde længe været
hende paa Sporet, hvordan hun hemmelig
sendte Breve ind til Hovedstaden . . .

Han skjød fra Siden hastige, angstfulde
Blikke hen paa hende — — og det mørknede
og gik rundt for ham, medens Minkas Ansigt
snart veg langt bort, snart svævede ganske
nær . . .

Det *var* et Frierbrev! . . .

Han dirrede overvældet af sin Oprørthed.

. . . Til en saa ung, uudviklet Pige . . .
Javist havde Faderen Ret i, at han ikke vilde
skyve hende ud i Verden slig til den første den
bedste, hun i sin umaadelige Uerfarenhed kunde
sætte sig i Hodet. — Fru Baarvig maatte,
maatte kunne bringes til at indse det . . .

Skulde han tale? . . . Skulde han under Taarer betro Doktoren — og Fruen, — hvilken umaadelig begavet, rent ud Undtagelsesnatur, hun var. Men, at hun endnu kun stod som den tunge drømmende Knop, saa fuldstændig ubevidst om sit eget dybe, herlige Væsen — — anraabe dem om ikke at lade nogen for tidlig Virkelighed bryde og knække den, før den endnu havde faat Lov til at begynde at udfolde sig . . .

Han fortabte sig i vilde Fantasier, huskede ikke, hvordan han kom fra Bordet, — vidste kun som vanlig at finde Vej til at begrave sig i Krogen bag Pianoet i Dagligstuen for med Nakken mod Væggen stille at nyde Minka, der igjen nyttede ham til sit hemmelige Publikum, for hvis sikkre Beundring hun foredrog som den udtryks- og sjælfulde Pianistinde.

— Doktoren forsvandt inde paa Kontoret, som han plejede.

Han stod og lyste med Lampen op i Boghylden efter et eller andet Bind og vendte sig ikke, da Fruen kom med Pigen, som bar ind hans Pels og Rejseklæder.

»Som jeg har sagt,« henkastede han kort og kjøligt, da han saa fandt Bogen og gik hen

og satte sig, — »ikke en Øre, — jeg skriver det til ham imorgen.«

Fru Bente stod lidt, som hun trængte til at samle sig af sin Bevægelse:

»Dette er *ikke* min Mening, Baarvig. Jeg er hans Mor og faar ogsaa ha min Ret til at raade i den Sag. Og aldeles ikke, siger jeg Dig, — slet ikke er jeg med paa at ta det Ansvar paa mig. Jeg har sét ham i hele Dag for mig gaa derinde nødlidende og hadsk i Hjertet mod os. Og kanske med Rette . . . Jeg siger Dig det, — jeg bærer det ikke!«

»Bed Pigen ta ud Rejseklæderne . . . Bed Pigen ta ud Rejseklæderne . . . Jeg véd ikke, hvorfor jeg skal fare og slæbe og vaage og trælle ved Nattens Tider i Slud og Issvul og Høstmørke for at han skal synge væk Pengene. Jeg tar herefter bare Dagpraksis« . . .

»Er det en Maade — at ture og dure, naar vi har noget saa alvorligt for os . . . Det er haardt for Dig, jeg forstaar det nok, slig, som Du opfatter det. Men saa vil Du nu vel ikke rent ud skjære alt — alt over mellem os og Gutten.«

»Jo—ho—o, — som Dødkjød, som Dødkjød, Bente . . . Det er det eneste Raad . . .

Der er gaat Koldbrand i ham, — virkeligheds-
tom, hul Indbildskhed i hele Fyren. — Og det
maa opereres væk, — han maa stilles foran
Nødvendigheden!«

»Nu faar Du betænke Dig, Baarvig,« —
lød det stille uhyggeligt . . . »Jeg er hans Mor,
— og jeg er bange for, at Du kom til at
operere mig væk ogsaa da, — skjære mere
bort end den Gutten.«

»Du blir jo rent rasende, Bente.«

»Jeg vil sige Dig med engang, Baarvig, at
jeg har tat min Beslutning. Endre *skal* ikke
slippes . . . Jeg rejser lige ned til ham, om det
behøves. Jeg har jo Penge staaende i Banken!«

»Naa naa naa naa naa, Bente . . . ta det
nu rolig . . . ha nu lidt Oversigt . . . og« —
han fór op af Stolen. »Jeg mener pinedød, Du
vil skræmme mig, — — sætte mig Pistolen for
Brystet . . . Naa naa naa naa naa, Bente —
Kom hid nu og lad os tale med — med . . .
Du er jo aldeles overspændt, hed, rød« . . .
Han fór igjen op og slog i Pulten — »Gud
fordømme mig for en Rakker af en Gut, — jeg
skjønner jo, han holder paa at ta Mor sin fra
mig. — — —

Og saalunde, saalunde klemmer man mig for Pengene,« — lod det fint indbittert . . .

»Ja ja, Bente, gaa Du hans Ærind, Du« —

»Aa jeg gaar ingens Ærind, — gjør kun det, jeg maa gjøre, skal Freden bevares her i Huset . . . De fem tusen Kroner, jeg arvede efter min Bror, maa jeg da faa raade lidt over — saa de to tusen kan gaa til hans Uddannelse.«

»Dine fem tusen i Sparebanken?« — Doktoren sad et Øjeblik taus, medens Minen mørkede af Krænkelse, — »Gudbevars, Gudbevars, de skal Du faa,« lod det koldt . . . »Jeg er desværre næsten bange for, at jeg idag har foregrebet mig paa dine Midler . . . Jeg lod Kjæl faa laant fem hundrede af dem . . . Men jeg kan forsikkre Dig — paa min Ære — der er fuld Garanti for at Summen er tilbage igjen til Marts — saa da skal Pengene ligge her prompte paa Bordet til din Disposition . . . Kun vil jeg være fri for videre Befatning med de Midler — og overhovedet med Remisser til vor Søn — Sangeren.«

»Lad nu ikke al den Smaalighed komme op i Dig, Baarvig. Har jeg nogengang saameget som nævnt de Penge . . . Men sig mig bare, er der anden Udvej? Eller mener Du,

det nytter at drive Endre tilbage til det, han engang har opgit. Det er ialfald vist, at det ikke blir til noget.«

»Du lar den Gutten trække afsted med Dig, Bente,« — affejede han uden at høre, — »er aldeles — aldeles blind for ham.« Han lagde sig tilbage og saa op i Taget.

En hed Rødme skjød op i Fruens Ansigt . . . »Har jeg nogengang indvendt en Stavelse imod, at Du la Penge hen i Kjels Sagbrug,« lød det undertrykt hidsigt.

»Aahaa, — Kjæl Du, — kommer Du med det . . . Det er en anden Sag. Kjæl er inde i det, han rent ud ligger for — er som slaat for. Og ikke lider jeg af nogensomhelst Blindhed der.«

»Det véd jeg nu ikke saa nøje, Baarvig. Vi fik ham først med megen Møje til Agronom. Men ikke har jeg sét ham med egen Haand ta saameget som i en Spade, — ikke engang en Havespade.«

»Nehej, for der passede han ikke.«

»Husker Du de storartede Beregninger og Planer, han gik med, da han vilde overta Rognørudgaarden uden Kapital, — bare Rigdom og Overflod! . . . Og nu har vi da sét, hvordan

det vilde gaat. Jeg priste mig rent lykkelig, da han saa fik vore Sparepenge til dette Sagbruget sit og kom udaf det Kjøb.«

»Aa, — det var nu Kjels Maade at rase fra sig Ungdommen paa — alle disse Beregninger! . . . Hans Digten og Tragten ligger for at slaa sig op. — Ne—j, *der* er det modsatte af en Luftpumpe, Du, han vil saamæn pumpe Penge til sig, han . . . Og nu skulde jeg mene, at det, som det kniber om, er at faa Hr. Endre reduceret tilbage til en nogenlunde ædrulig Aandstilstand.«

»Det eneste, vi har at gjøre, Baarvig,« — hun saa med et opgjort Alvor paa ham, — »er at støtte ham. Heller ikke tror jeg, Du har fuld Forstaaelse af, hvad en virkelig Sanger er. Det er ikke noget som en omrejsende Bierfiedler, Endre stunder til at bli.«

»Ja nejgu, om jeg med den redeligste Vilje kan befri mig for den Tanke . . . Men« — han hørte Bjeldeklangen og Hesten, der skulde hente ham, og rejste sig, — »Gudbevars, Du har jo Pengene, — disponerer over Midlerne til hans Opblomstring« . . .

Hun fulgte ham hen til Rejseklæderne.

»Ja, Baarvig, — Du faar ta det, som Du vil, — disse to tusen Kroner *maa* jeg ha, — *vil* jeg faa raade over til Endre. Jeg formaar ikke at gaa med den Tanke, at han skulde være sluppet af os. Jeg faar ikke Fred ellers!« — raabte hun ude af sig.

»Du hører jo Du faar dem, Bente« . . .

Han rev sig næsten fra hende, da hun vilde hjælpe ham med Pelsen.

»Du véd nok, jeg aldrig har tænkt paa de Penge, Baarvig, — paa at blande mig i, hvad Du bestemmer med dem . . . Nej lad mig faa knytte Skjærfet bedre om Dig . . . Det er jo Du, som forsørger os allesammen . . . Og Endre har gjort det svært for Dig ved sine evige Omkiftelser og Skuffelser . . . Jeg siger intet om, at Du tilslut kan gaa træt af det, stakkar . . . Men« — den lille spæde Skikkelse strakte sig og trak ham Pelskraven op over Skjærfet — »men saa har Du ikke mindre Hjerte for Børnene Du end jeg . . . Og, naar vi *maa*, saa« —

»Naar *jeg* *maa*, saa« — tordnede han.

Hun veg lidt tilbage og saa paa ham.

»Jo—o, jeg forstaar,« — udbrød han indbidt og skred i Rejsestøvlerne hastig til Døren,

»jeg *skal* hjælpe ham den Vej, Hønen sparker . . . Og mod min Overbevisning . . .

Men Bente,« — vendte han sig skjærende i Døren, medens hun skyndte sig hen at ta Lampen og lyse ham ud, »det Brev imorgen med den liberale Opmuntring til Sangeren faar Du være saa snil at redigere selv —. Jeg er bange for, jeg ellers kom til at beta ham Troen noget for udelikat,« — lød det i Mørket nede fra Gadetrappen.

II.

Snefnokkerne faldt tætte og vaade mod Ruden oppe paa Skoleværelset hos Doktorens paa Elvsæt.

Det var en graa Formiddag med knap et Skimt af Skogaaserne paa den anden Side af Elven.

Eleverne sad om det lange Bord delte i tre Klasser. Inderst ved Væggen dukkede den sytten-attenaarige Minkas brunrøde Haartop sig ned i en tydsk Stil med den tydske Læsebog, Leksikonet og et Par andre Bøger opstablede som Gjerde mod den yngre Søster Berthea, der sad tynd og skindmager og gnavede paa en Griffelstump i Egenskab af anden Klasse.

Den laveste og mere talrige tredie Klasse udgjordes af Doktorens og nogle af Naboernes Sønner og Døttre.

»Altsaa,« — den lille pukkelryggede Huslærer skuldrede Linealen og satte sig i Positur, — »altsaa, Du Arnt . . . Hvad hed Kongen, som de danske Kvinder løste ud af Fangenskabet i Venden med deres Smykker?»

»Svend — Svend Tveskjæg.«

»Aa—huh! — Kan Du ialfald ikke høre det ud af dit naturlige Skjønheidsinstinkt, at en slig Konge ikke hed Tveskjæg — Tju—u—geskjæg« —

Schulteiss rettede sig med et Sideglyt paa Minka — »at det maatte være en Mand af den Sort, som sætter Kvindernes Indbildningskraft i Bevægelse« —

Han vandrede frem og tilbage med sammenknebne Øjne og en af egen Seerfølelse løftet Mine, hvad der bebudede, at retnu steg han ind i en af sine højere Foredrag, hvoraf de i tredie ialfald ikke forstod andet end, at idag slap de for videre Forhør i Lekserne, og at nu blev der Moro.

. . . »Heller en Mand med fine Ansigtsdrag, hvoraf der lyste Overlegenhed . . . skarpe, strenge Øjne, som pludselig kunde bli indtagende, — og,« — han saa sig højbaarent løftet om,

— »til et kraftigskjønt intelligent Hode et Par herlige brede Skuldre« . . .

Minka og Berthea vekslede Blikke.

»Naa altsaa, — de gav ham sine Smykker . . . Angrede de det?«

»Der staar ingenting i Bogen om det, Hr. Schulteiss.«

»Jeg spør, om Du tror, de angrede det, — henvender mig til din uudviklede Forstand. — Tror Du for Eksempel, din Søster Minka vilde angret det, om hun havde git bort sin smukke Brystnaal?« —

Minka kastede paa Nakken, som hun fandt Eksemplet vel nærgaaende.

»Det kom vel an paa, hvad Slags Konge, det var det,« — kilede Berthea ind, højst interesseret.

»Tillad mig at gjøre Berthea opmærksom paa, at uden den fædrelandske Offerhandling var en skjøn Daad udgaaet af Historien; der staar Glans af den.«

»Da skulde saamæn jeg ikke ha spenderet min Brystnaal paa en Per hvemsomhelst,« — næbbede hun igjen.

»Om han havde havt Pukkel som en

Dromedar« . . . hviskede Ole fra Lensmandens, han sad lattersprængt med stive Øjne.

»Imidlertid, — maa jeg bé, hvad er det for Uro der! — e he — det var om Kvindens Stilling gennem Tiderne her i Norden, jeg talte — —. Dette med Smykkerne viste *ét* Karaktertræk: — Evnen til Hengivenhed og Begejstring.

Saa nævnte jeg Olaf Trygvasons Hustru, Thyra, som sad og græd under Dækket, da han faldt ved Svolder, og som døde af Sorg.«

»Hun kunde godt ha hjulpet til at stikke nogen af dem istedetfor bare at sidde og tude,« mente Arnt.

»Det aabenbarer et andet Træk hos hende: — Dybde i Følelsen,« — fortsatte Schulteiss, overhørende det sagte, — Dybde i Følelsen« . . .

»Jeg læste nylig om en Hund, som døde paa sin Herres Grav,« — fandt Minka for godt at henkaste fra sin dybe Optagethed.

»Rigtig, rigtig,« — han bøjede sig komplæsent, — »vi kommer nu til de mere interessante Følelser — — Sigrid Storraade . . . Slaget ved Svolder var hendes politiske Værk, hendes i Dage og Nætter udstuderede og rænkefuldt sindrigt iværksatte Hevn, — fordi

Kong Olaf havde sveget hende. Her har vi Kvindens *Personlighed* oppe: — Den Mand, som træder paa hendes Stolthed og hendes Kjærlighed, ham dræber hun, — dræber hun! — Det sidste skreg han, saa Stemmen næsten raknede.

Berthea fniste tøseagtig nede i Bordet og keg hen til Minka drejende paa Næsetippen, hvori hun havde en egen Force.

Minka rettede et Øjeblik energisk paa Nakken, øjensynlig anderledes opfyldt af Sagen, og hug saa ivrig fat paa Stilen. Dette kom jo ikke hende ved.

Med et eget stille Smil af Tilfredsstillelse og noget æggende i Blikket vendte Schulteiss sig atter med sit Foredrag til den for dets Indhold højst uimodtagelige tredie Klasse.

. . . »Det er altsaa Kvinden, hvor hun træder frem som noget andet end Husmor og Spinderske. Hun fyldes med Livets store Begjær: Kjærlighed, Trangen til at styre og herske udenfor sin lille huslige Kreds, — Kravet paa ogsaa at kunne fordre Regnskab og sin Ret af ham, hun ikke længere kun blindt og ydmygt hengir sig til; men med hvem hun skal dele Interesser, Udvikling og Vækst. —

Saadanne Kvinder kræver ogsaa at beholde sit eget Navn og ikke at se det gaa under i et Ægteskab . . . Hun, jeg nævnte, hedder Sigrid Storraade til evige Tider. — Jeg kan næsten beskrive, hvordan hun har sét ud . . . Rødbrunt, rigt Haar,« — han skottede hen til Minkas fyldige Top, — »et udpræget Slægtsansigt med nedarvede Træk, — lidt af — um — um — Fru Bentes — — og som med en Drøm i Øjet . . .« henstirrede han.

»Jeg maa bé Dem, Hr. Schulteiss, la Mor være udenfor Sammenligningen« — afbrød Minka hvast. — »Hun hedder ellers udenfor Familien Fru Baarvig.«

»Aa—aa, Legemsbygning og Statur saa vidt forskjellige, — som en stor og mægtig skaaret er det fra en spæd og fin . . . En ualmindelig stærk fortømret, fast Hals og herlige Skuldre. — Men som ung var Sigrid Storraade Aabenbarelsen af en høj blond rank og lunefuld Pige med vilde Øjne.«

»De mener nok, at ingen vilde faat hende til at sidde og skrive tydsk Stil,« snabliserede Berthea uforbederlig. Hun havde længst opfattet Schulteiss's Svaghed for at faa Søsteren interesseret.

. . . »Denne Kvinde sad med den ubændige, ubetvingelige Natur, som Verden aldrig kunde kue. Der var en jomfruelig Stejlhed ved hendes Person, som bragte Kongerne til at løbe omkaps og bejle, medens hun vragede og dræbte dem i sine Mjødkar som Fluer . . .

Saa kom Olaf Trygvason, den skjønneste og stolteste Mand i Norge; han havde bestaget Smaltserhorn« . . .

Schulteiss rettede sig med Nakken mod den høje Skulder og saa ligesom op til Smaltserhorn.

. . . »Ham elskede hun, til ham vilde hun hengi sig. Og, da han saa vragede hende, — i Fanatisme slog hende med Handsken i Ansigtet og kaldte hende en hedensk Tæve, fordi hun ikke vilde skifte Tro, — da vilde hun bare *ét, ét, ét* i Livet, — dræbe ham.

. . . Og det blev Slaget ved Svolder, hvor Dronning Thyra sad under Dækket og glemte Haandtenen!«

»Kongen maatte bytte Sværd, for hans eget var aldeles ophakket,« oplyste Ole.

»Ja, — og saa sprang han overbord, han tabte ikke,« ivrede Arnt.

. . . »Jeg tror nok, man vil indrømme,«
 — et opalblaat Blik skjød hen paa Minka, —
 »at disse to Kvindeskikkelser var Personligheder
 af højst forskjellig Rang, — de bedste hver i
 sit Slags. Den ene den brave trofaste Dron-
 ning for alle Spindersker i Hjemmet, — den
 anden Forløberen, — Forløberinden,« — han
 løftede med ét Røsten nu, Minka selvforglem-
 mende saa paa ham, og hug ud i Luften med
 Linealen, saa det hvén, — »for den frigjorte
 Kvinde, som kjæmper for sin Personlighed i
 vor Tid!«

Med et Ryk paa sig for at overvinde sin
 uvilkaarlige Fristelse til at vende sig til Minka
 rettede han Blikket strengt eksaminerende imod
 Børnene: —

»Hvad var det med Gyda, Du Arnt?«

»Hun fri'de, — nej Harald Haarfager fri'de.
 Men hun sa, at, kom han igjen og fri'de, før
 han havde erobret hele Norge, saa« —

»Ehe, ehe, — sér Du, — saa forskrækkelig
 beskedne var Damerne hellerikke dengang,« be-
 mærkede Schulteiss underfundig mysende. —
 »En Personlighed« — han saa stivt hen paa
 Minka, — »kjæmper sig til Riget . . . Og fra
 det Standpunkt sér man med uendelig Foragt

ned paa Ubetydelighederne dybt under sig, — Myreflokken med de bøjede Rygge« . . .

Der lød et Fnis mellem Gutterne.

»Harald Haarfager havde jo saa mange Koner og Barn, at det kry'de af dem,« raabte Ole.

»Og enda var han ikke ældre end tolv Aar,« ivrede Arnt.

»Salomo havde fler, han havde to og syvti,« oplyste Tor, Klokkersønnen.

»Her kunde være Plads for den Bemærkning,« anførte Schulteiss spydig ud i Luften, — »at udenfor nævnte Gyda og hans senere Dronning, Ragna den jydske, var de lutter Upersonligheder allesammen . . . Om én eller et Dusin Spinderokker, gjør her hverken fra eller til. Gjennem Tiderne har man vidst at indskrænke sig til bare én i Huset, — væsentlig af økonomiske Hensyn . . . Man har endog poetisk ophøjet det med det skjønne Navn: »Freyas Rok«, — visselig noget for en ung Nutidens Kvinde at stile Længsler og Drømme mod« —

Blik og Udtryk rettedes under den sidste Udtalelse utvetydigt hen paa Minka, som sad adspredt og fingrede nervøst med Pennen i alt andet end Stiletanker.

»Nu krør han sig og mener, han har gjort det godt,« tiskede Berthea med en Fortrækning paa sin forskyvelige Næsetip . . . »Og se bare, nu laver han til Anstand —«

»Hold op, hører Du, han skjønner, at Du gjør Nar af ham,« truede Minka hidsig.

Schulteiss spankulerede betænkt frem og tilbage, stirrende ned paa sine Fodblade, af hvis Form han syntes særlig forfængelig. Han satte Fødderne nøjagtig og elegant for sig Skridt for Skridt, og hver Omdrejning gjorde han med et dybt Duk i Knæerne, svarende til det Tankearbejde, han udførte.

Han blev ivrigere og ivrigere, Omdrejningerne hastigere og hastigere, og hans Duk med Knæerne mere og mere betydelig dybe.

Pludselig standsede han med et lysende, selvbevidst Smil.

»»Spinderokkens Historie« . . . det er Titelen paa et Værk, jeg agter at skrive, — i flere Bind —. Hvad der er udspundet ved Rokken . . . Mændene har gaat igjennem Traadringen som Uldtotter. Det vil sige, e—he—e,« han satte Hagen iveau og blæste ud i Luften, — »alt dette om Kvinden i den romantiske Forestilling overlader jeg Verdens alle smaa Skrive-

kræ . . . Jeg, jeg,« — rakede det med ét op til en lidenskabelig Gneldrerøst, — »vil tænde en Brandfakkel, — en Brandfakkel! — forevise Slavinden, som kjøbes og sælges og lænkes til Spinderokken.

Og saa, Frøken Minka,« — han standsede og satte et paa en Gang højtideligt og listigt Blik hen paa hende, som til den underforstaaede Stridsfælle, — »begynder Frihedskampen. — Men først, — først Historien om den Skade, hun har tat, hendes dybe Fald . . . En højst intrikat, indviklet fin, fin Sag, som kun et Geni med det mest gennemtrængende psykologiske Øje formaar at udrede, — lægge i Dagen i alle sine Enkeltheder. En saadan Mand maa kjende Kvindehjertet tilbunds, — ti—l—bunds!« . . .

Arnt nappede og trak i Snippen af hans Lommetørklæde, som stak ud bag i Frakken.

. . . »M—en jeg, — naar min Pen først er kommet i Ga—ang,« — skreg han med udstrakt Skrivearm, saa det magre Haanded vistest bart langt ud af Frakkeærmet, — »skal besørge en Afsløring, — aa — aah, en Afsløring —.«

Her fik Arnt Lommetørklædet halet ud til en Svands.

— »Afdække alle hendes Vaaben, — hele Arsenalet! . . . Trin for Trin skal jeg gaa hendes usle Vej efter i Fugerne og vise og *bevise*, hvorledes denne bestandige skjulte Nødværgekamp og Intrigieren mod Manden, — Magthaveren, — har vrængt hendes inderligste, hel- ligste Følelser om til synaalsfine, forgiftede Vaaben, til den snedigste fangende Forlokkelse, og gjort hende til Mesterinden for alle glatte svigefulde Fælder, — reduceret hendes Had og Elsk til den smaasindede, troløs-*underfundige* Trælkvindes. — Ja—a, jeg siger det, krænget hendes Natur lige ind i Hjerteroden« . . .

Han rettede et blodigt Blik paa Minka.

. . . »Hun koketterer med Manden og leger med ham saa egoistisk kold lidenskabelig og blodgjerrig lysten som Katten med Musen . . . Hun — hun — hu—un,« — han hugede sig i Knæerne med en sødladen Mine, — »sidder bedaarende ved Faldlugen og smigrer og lokker, — og, naar Dummerjanen plumper i,« — der fulgte et foragteligt Spark, — »gir sit Liv, en hel Verden af Følelse,« — det begyndte at dirre blaablegt ved de stort udformede Læber, — »fælder hun Taarer saa fortryllende, saa hjerterørende« . . .

Han fór frem og tilbage medens Lommetørklædet svandsede efter ham . . . »Hun er forvendt til Jordens store Bedragerske . . . et lavt satanisk Instinkt, hvis Lidenskab er at forlokke, — — et farligt, fa—arligt, — siger jeg, — i tusen forførende Farver spillende Giftkryb« . . .

Han slog pludselig over i en infernalsk spydig fin Stemme . . . »En Skabning, e—he, he, — som — som — burde psykologisk studeres og overvaages med samme Mistillid, som en Slange, man tror tæmmet.«

»Kji kji kji, — hi hi, -- kji kji kji, — Slangen, se Slangen« . . .

Det gjaldt, om Ole nu endelig skulde faa karret det viftende Lommetørklæde helt ud med Gjenhagen paa sin Siljupidsk.

Schulteiss sprikede begge Ben ud, vuggede paa dem og mysede hektisk hed i Kinderne op i Taget med Nakken bagover mod det op-højede Skulderparti.

Slangen hang nu ret ned, og Øjnene vogtede spændt paa, om den igjen vilde bevæge sig.

»Det var et forfærdeligt Billede, jeg der

oprullede for Dem,« — gav han sig Luft med en dyb Udaanden hen mod Minka.

Fra de side, nedslagne Øjenlaag hævede Minka Blikket uskyldig fremmed op . . . »Hvad? — Hvad behager? — Jeg skriver paa Stilen, Hr. Schulteiss.«

Han blev med ét graa i Ansigtet. Hans hele selvfølende Rejsning ligesom skrumpede ind og forsvandt i en vims, ængstelig liden Skikkelse, og han hostede og stammede: —

»Derefter havde jeg . . . havde jeg ment at fremstille Kvinden paa det Stadium, da en be—beaandet Følelse af hendes egen Værdighed er vaagnet, — hendes store, skjønne Kamp i vor Tid og dybe — dybe« — —

»Hihihi—i, — Slangen . . . der ligger Slangen!« — brød Latteren vildt ustyrligt ud blandt Gutterne.

Schulteiss saa sig forvildet om.

»Der — der, Hr. Schulteiss« . . . pegte Berthea forekommende.

Han tog Lommetørklædet hastig op, fór hen til Bøgerne og gik befippet over til en anden Lekse . . .

»E—he he, — saa var det altsaa Geografien, — Langfjeldene« . . .

»Du fik ham da til at slaa Paraplyen sammen,« hviskede Berthea frydefyldt.

Schulteiss bladede nervøs urolig i Bogen . . .

Gutternes Øjne havde stadig fulgt Viseren paa Slaguret i Krogen.

»Klokken mangler bare ti Minutter paa tolv, Hr. Schulteiss,« oplyste Arnt uskyldigt, —
»og vi har endnu ikke faat Lekserne til næste Gang.«

»Naa saa, — i Historien kan I ta Afsnittet ud.«

»Afsnittet ud! naar vi endnu ikke er hørt i det første . . . Skal vi ha to Lekser i samme Time« . . . murredes og knurredes der i det underfundige Øjemed at faa de resterende Minutter til at gaa.

Som Uret sugede og drog sig op til Tolvslaget, stod med ét baade Klokke- og Lensmandssønnen oprejst med sammenbundne Bøger under Armen. De havde det altid saa uhyre presserende om Klokkeslettet formedelst de strenge Paabud, de paaberaabte sig hjemmefra, om at være betids til Middagen.

Massi, Doktorens tolvaarige Datter i nederste, var i samme Øjeblik henne hos Minka; og Berthea fór ned ad Trappen for at være der,

naar Gutterne bandt Skierne paa udenfor Gangdøren og skulde staa nedover Stabursbakken.

Schulteiss samlede med ligegyldig Mine nogle efterlagte Bøger paa Bordet.

»De maa undskylde, jeg fik ikke Stilen helt færdig idag,« yttrede Minka, idet hun lagde sine Ting sammen; — »men jeg blev virkelig lidt adspredt. De talte saa ivrig« . . .

»Aa—aa, jeg er ingen Argus, forsikkrer jeg Dem, — befatter mig ikke med at kontrollere — en Elev, som er vokset fra Kontrollen,« — udbrast han i Hede, — »jeg — jeg« — Stemmen fik en Skjælven af indre Bevægelse.

Minka stod, som hun tænkte paa noget: —

»Schulteiss« . . . begyndte hun varsomt prøvende . . . »Kjender De noget til Frøken Feiring?«

»Frøken Thekla Feiring . . . Jo—o . . . jeg vedkjender mig hende, — om ingen anden vil, — mellem os, — bare mellem os! . . . Jeg har mine Nys . . . Hun er en af de Damer, som skriver i det »Tyvende Aarhundrede« . . . en af Fuglene, som kviddrer endnu gjemt i Kronerne — ganske anonymt« . . .

»Hun kommer hid idag, Schulteiss,« betrodde Minka ham ivrig, — »paa Vejen op til Foged Preus, hvor hun skal være Guvernante. Aa, jeg er saa spændt« . . . lød det, idet hun skyndte sig ud.

Schulteiss stod længe og stirrede paa Døren, da den havde lukket sig efter hende. — — —

— Klokken blev henimod fire, før der lød Dombjelder ude paa Gaardspladsen og Frøkenen kom. Det var Snefaldet og Føret, som havde hindret.

Medens der blev livligt dernede, og Gaardskaren mødte frem for at ta Hesten, stod Schulteiss oppe paa Skoleværelset og gned Ruden og keg, og fór Husets næst ældste Søn, Kjel, barhodet ud og modtog hende.

Noget lig en overføgen Vejstolpe stod Frøken Feiring saa i Gangen, envis døv for alle venlige Indbydelser omkring hende. Hun var ikke til at nøde ind i Stuen, før et Hylster af Overtøj og de svære haarede Raggelokker var besørget hende af Fødderne.

Det viste sig at være en noget spanskroragtig rank Dame i modern tætsluttende Figurkaabe med Skindkanter forneden og for Ærmene. Den ene af de to Rygknapper i Kaaben dinglede

farlig løst og halv afslidt efter Traaden, og den om Halsen hængende elegante silkeforede Muffe duftede af et parfumeret Indhold. Ved det krøllede Lommetørklæde skimtedes derinde noget som et gult Boghefte.

Kjel følte hendes granskende Sideblik ned ad sin tykke Uvejrjakke og de vide landssyde Permissioner, der stak ned i et Par højskaftede Fedtlæders Støvler.

Pokker saa ærgerligt, at han just skulde komme til at præsentere sig slig for den moderne Bydame!

Han slog sig frejdig paa Jakkeskjødet og Laaret, som om han bankede Sneen af:

»Man tar ægte Landsens Sportsdragt paa i sligt Vejr, Frøken, for at vade gennem Sne-driverne.«

Frøkenen hørte ikke paa ham; de to smaa sorte Øjenprikker fulgte levende interesseret Minka, som med yderste Omsorg bar ind og bredte Rejseklæderne ud paa et Par Stole i Spisestuen for at varme dem.

»Og De er Frøken Minka?« spurgte hun.
 »Jeg tænkte mig Dem ikke saadan — lidt blegere og — —«

Med Munden yderligere sammendraget til Hilsen kniktede hun sig idetsamme med en Foroverbøjning ind i Dagligstuen.

Frøkenen lod til at forkaste de mere vanlige Indledninger; hun saa sig taus om, reserverende sig sin egen Mening.

»Naa, her paa Landet bor man ialfald rummeligt,« kom der saa ud af hendes Betragtninger . . . »En kjender straks, at én er kommet ind i en anden uskyldigere Tidsalder, hvor man brænder Bjerkeved istedetfor Kul og Cokes« . . .

»Men hvorfra kan De ha faat nogen Forestilling om vor Minka?« — udbrød Fruen.

Frøken Feiring stod og mysede og smilte hen paa den unge Pige:

»Jeg kjender hende egentlig saa inderlig godt. Deres Søn, — ja, det er jo Filolog, han skal være efter Opskriften, — han har fortalt mig saameget om sin Søster. Han forstaar hende saa helt.«

Minka syslede rødere og rødere og mere geschæftig henne i Ovnsheden.

»Saa, De kjender altsaa vor Søn Endre, — endog ganske godt?« følte Fruen sig for.

»Aa Gud for et aandfuldt Menneske . . . Og saa dejligt, som han synger. Jeg har truffet

ham næsten hver Dag i hele dette Halvaar sammen med Sangeren Figer. — Naar han taler om Sangen, — det er ikke til at komme fra, Frue! Det er en hel ny Tid ogsaa i den Kunst, — hvorledes Indtrykket skal gjøres levende, dramatisk indforlives i Personligheden.«

Fruen fik et nervøst Udtryk og saa urolig imod Kontordøren, hvorfra hun hvert Øjeblik ventede sin Mand.

. . . »En Duet af ham og Figer, den ene Tenor og den anden Bas, det er en Nydelse over al Beskrivelse, — og de indøver stadig ny Ting« . . .

»Vær saa god, Frøken, jeg er bange, Maden blir kold,« indbød Fruen med en vis Skyndsomhed.

»Tak, tak Og Figer og han er uadskillelige, altid at se sammen« . . .

»Men nu maa De endelig komme og spise, Frøken.«

. . . »Og, blir ikke han en Kunstner! Af hans hele Naturel aander noget saa stort og varmt, at det ikke er til at ta fejl af. — Jeg kan forsikkre Dem, der er mange flere end Figer, som mener det samme« . . .

Medens Frøkenen nød af de Par gode Retter, der var afholdt til hende, vedblev hun uforstyrret af alle afledende Henvendelser at udtale sig med største Iver om det samme kildne Emne.

»Naa ja, hvad synes De saa, jeg havde nær sagt om os heroppe paa Landet?« — indledede Kjel, da hans Mor saa et Øjeblik var ude.

»Jeg trode virkelig, De ogsaa vilde spurgt om Fiskebollerne jeg«, lo hun.

»Kjødbollerne, maa jeg be.«

»Ja ja, Kjødbollerne, — det er jo Madstudierne, man først og fremst maa tænke paa her paa Landet . . . Og Kramsfugl i Gelée,« — hun saa med et medlidende Blik først paa Fadet og saa hen til Døren, hvor Fruen var forsvundet . . . »Naar jeg tænker paa alt det Stræv,« — hun løftede en Kramsfugl paa Gaffelen over til sin Tallerken, — »den Ret henter man i Byen fra en Restauration, naar man faar Lyst paa den. Det er saamæn al den Tanke og Omsorg, det volder . . . Aa—h!« vendte hun sig med et over Kjel til Minka, — »jeg følte det straks foran den første Tunnel, vi kom til med Jernbanen, at nu, nu bar det ind i Hulen, — hvor alt aander af Madduft og Madstræv.«

»Hojst agreable Fornemmelser altsaa, Frøken, ved at komme slig op paa Landsorten,« opgjorde Kjæl overlegent rækkende sig bagover.

»Og, da jeg saa fra Jernbanen blev styrtet lige i en Ulveskinds Slædefeld, var det, som jeg skulde sluges af alt dette. Jeg turde i Begyndelsen ikke engang røre ved Haarene, jeg syntes, det maatte være en virkelig Ulv.«

»Ganske pikant,« — plirede Kjæl og grov frem af Vestelommen et elegant brunet Merskums Cigarmundstykke.

. . . »Saadan en dødsdømt sløves, véd De . . . Med alt det graa Snefog imod mig fra Skogaaserne og den endeløse triste, hvide Elv, jeg kjørte og kjørte opover, sad jeg tilsidst saa hyggelig halvsøvnig og indbildte mig, at jeg snede ned og frøs ihjel, — til jeg engang skulde vaagne i Himmerig igjen hos mine Venner i Hovedstaden.«

»Naa—aa, — saa faar De nu ikke gjøre Dem altfor overdrevne Forestillinger om vor Landsens Uskyldighed heller, Frøken,« bemærkede Kjæl. — »Vi tar os da lidt Peber paa Nerverne, vi ogsaa . . . De kan tro, slig en Plankeaffære, naar det drejer sig om op og ned om hele Kapitaler, — den stiver op. — Ja, jeg vil ikke

nævne Summer, De vilde kanske besvime, Frøken . . . Og angaaende Ens Leben und Treiben, saa at sige i det private, — saa er vi saamæn ikke saa lidt tidsmæssige der heller — —. Og, — for mit Vedkommende saa, — ja desværre . . . Naa ja, det snakker vi ikke om udi Familjehjemmet« . . .

Minka spilede Øjnene op paa Broderen. I Blikket laa den uforgribelige Formening, at han var ude baade som Tosk og Vigtigper. — »Men De behøver da vel ikke at bli heroppe for bestandig,« — trøstede hun helt hjertegrebet.

»Jeg forsikkrer, det var, saa Hjertet snørede sig sammen i mig, — og, havde jeg ikke havt Korrekturen paa en dejlig liden Artikel til det »Tyvende Aarhundrede« at læse . . . Det var som et sidste Solskin af Hovedstaden at varme mine valne Hænder i!«

Hun rettede fremdeles Talen til Minka som den selvgivet ene tænkelig forstaaende.

»Den havde saadan betagende Titel« . . .

Hun sagde det let hen, idet Fru Baarvig kom ind, og saa som ligegyldig ud af Vinduet . . . »Kan De gjætte den?«

Minka blev bleg og saa sig hastig om, hvem der var i Stuen.

»Kvinden, som vaagner« . . . Redaktionen var enig om, at den maatte trykkes.«

Minka stirrede dirrende koldsved paa hende.

»Der gjærede saadant dejligt Oprør i den. Og alle disse udmærkede Citater af Historien . . . Nej men Tak, Fru Baarvig, skal jeg nu ogsaa ha Syltetøj og Kager . . . Jeg forsikkrer, — saa jeg Forfatterinden, vilde jeg tat hende i Haanden og trykket hende slig, som jeg nu trykker Deres, Frøken Minka,« — hun rakte Haanden og udførte, hvad hun sagde, — »og bedt hende bare bli ved at skrive, bare levere mere« . . .

Noget i den enes Tone og den andens oplødede Mine vakte Fruens Opmærksomhed og lod hendes Blik med en vis prøvende og forskende Studsen gaa langsomt hen over dem begge . . . Som hun søgte at kvæle ned noget pinligt, yttrede hun pludselig med Tyngde:

»Nej, det er ingen let Opgave, De har tat Dem paa, at opdrage og lede to halvvoxne Pigebørn, Frøken Feiring . . . Et stort Ansvar, vanskeligt, som Tiden nu er blet, baade for Forældre og Børn.«

Frøkenen mødte op med et fromt blikkende Ansigt og sin mindste Mund.

»Naar Forældre saadan maa holde det gamle fast i det længste, saa er det tit, fordi de føler, at der endnu ikke er naat til at bli rigtig Hold og Tag i det ny,« — vedblev Fru Baarvig.

Frøken Feiring rettede et beseende Blik paa den lille Frue. Her havde hun nok truffet paa den rette Landsens Husmor med de solide Laase og Grunde for sine fastnaglede Anskuelse. Men hun veg uvilkaarlig af for de faste, gennemskuende Øjne.

»Det er vist ikke saa let,« jattede hun saa.

»Nej, — ikke saa let. — De kan tro, en Mor har nok sine Tanker nu fortiden, Frøken Feiring« . . .

Doktoren kom hastig ind, han havde været opholdt af Patienter paa Kontoret.

»Goddag, Frøken, — steller man noget vel med Dem? — De skal op til Foged Preus . . . Rar Skrue det, kan De tro.«

»Saa, — original? — Glæder mig.«

»Han har én Idé. Kan De tro paa den rigtig, ordentlig, — bare spørge ham bra ud og ind om den, saa har De Manden.«

»Saa, virkelig, — en Mand af Ideer?«

»Det vil sige af én Idé. Men den tilgavns. Han tror paa Ligbrændingen, — sværmer rent

ud for den. Vi skal ha den i næste Aar alt. Det har han forsikkret mig nu i alle de atten, jeg har bo't heroppe.«

»Aah!« —

»Ellers er det en Biedermann, — gammel-dags konservativ som en Staur; — men paa-lægger ingen Tvang . . . Faar bare Hoste, naar han kommer hjem fra Bytaagen, af alle de daar-lige Meninger dernede, dem han bruger en hel Uge til at harke op igjen, siger han.«

»Da maa jeg sandelig protestere mod, at den Luft, som er fyldt med Interesser, skulde være mindre ren end en, som ingen ejer, Hr. Doktor.«

»Kommer an paa, hvad Slags Interesser, Frøken, — hvad Slags . . . Der staar sandelig en noksaa slem Dunst dernedefra af alt det, de fyrer under Maskinerierne — i enhver Forstand.«

»Der er nu for Eksempel vakt Interesser for en Verden, som intet Brændsel har,« — hen-kastede hun spidst, — »og som man der har faat Blikket aabent for, — Proletariatet.«

»De mener den Verden, som vil kaste hele Samfundet som Ved paa Varmen,« affejede Dok-toren.

»Hvis vi skal holde os til Logiken, Hr. Doktor,« — tog hun det tappert op.

»Fruentimmerlogiken, — javist, — javist, — jønedede han, »den er berømt . . . Men indlad Dem nu bare ikke med Futen paa at reparere Verden. Han er saa skrækkelig fornøjet med den gamle, sér De . . . De véd nok, der gives Folk, som er saa glad i sine gamle Støvler, at de heller lapper dem hundrede Gange end tar paa ny . . . Han er akurat en af dem han.«

Frøken Feirings smaa runde, urolig blikkende Øjenprikker mindede noget om en Mus's, naar den farer frem og tilbage og leder efter Udvej mellem Sprinklerne i Fælden. Hun var øjensynlig i Uvished, om hun skulde lade sig nøje med slig spøgefuld Udgang paa Spørgsmaalet, og sank taus og langsomt Bid efter Bid med et forbeholdent Udtryk.

»De gjør mig rent beklemt, Hr. Doktor,« — gav hun sig saa Luft . . . »Jeg føler det, som det var til Munkholmen eller nogen anden Ø bortenfor Verden, jeg skulde føres. Ikke et Menneske altsaa at tale med om . . . om . . . noget af det, som foregaar ude i Livet . . . Jeg skal blot knirke tydsk og engelsk, Geografi og Historie, — og, som en ret Guvernante, ikke

modsigte Herren i Huset . . . Oprigtig, er det ikke saa Doktor, at et saadant Væsen, som her sidder, er stillet?»

»Det nytter ikke Ministre at by sig frem til Kopistposter, véd De, Frøken. Man kan bli usalgbar, fordi man er for fin Vare ogsaa . . . duer aldrig at ha Aandsforlangender udover Stillingen.«

»Det vil sige, Samfundets uretfærdig indrettede Love transporterer mig nu til mit Sibirien,« udbrast hun.

Minka var varm og helt med; hun kjendte, det prikkede og stak i Øjnene.

Og Kjæl sad i Oprør . . .

Der gik Faderen og slog sig bondevittig paa hende, — hende! . . . Skjønnte ikke, at han trakkede op i fine, raffinerede Nervestrengene . . .

Han sprang pludselig op af Stolen:

»Ja Far . . . Jeg skulde altsaa for Eksempel ikke havt Ret til at ha Aandskrav, da jeg Ingenting tjente. Men, vindér jeg nu imorgen klækkelig paa Plankerne mine, — saa *har* jeg Aandskrav! Det er saa bornert og gammel-dags, at —. Nutildags har vi alle Aandskrav, det siger nu jeg« . . .

»Ja, alle disse Aandskrævere« . . . mumlede Doktoren. »Du fortalte vist selv nylig noget om, at Du viste en Pietist bort fra Arbejdet ved Sagbruget, fordi han vilde omvende istedetfor at sage . . . Jeg tror, Du regalerede ham med noget som, at han var en for høj Aand til dit Brug« . . .

»Aa—h, sligt noget — en pur Undtagelse, — grundet paa ganske andre Omstændigheder« — afviste Kjel. Han gjorde et eget Kast paa Nakken, som betød, at Fatter nok tilfældigvis ikke rigtig var paa Højde med Situationen.

Virkelig en mærkelig Dame, mildest talt, — gik det i ham . . .

Bare Maaden, naar hun bøjede Nakken og sa noget, — sligt pikant, skjult overlegent Smil.

. . . Og blot det lille Træk, at hun saadan af Vane lod Handskerne ligge i Fanget, medens hun spiste . . . Noksaa rørende, at hun skulde være slig fordømt til at slave hos Fogden . . .

Han kunde nok ha Lyst til at betro hende et og andet om nogle ordentlige Risikoer, som han — — for Eksempel, da han kjørte den fingertynde Elveis for at komme forbi Sagfører Ring til Auktionen paa Kjerstad. — Og lidt om kanske, — hvad han nu vaagede i Af-

færerne, — og hvordan han gik og svedede for Posten to Gange om Dagen, saa de herhjemme ikke skulde faa nys om — og Idyllen forstyrret, — ved det, han stod i . . .

— »Ja, Frøken Feiring,« — sagde Doktoren, da Kaffen var drukket, — »det er ikke af Ugjæstfrihed, at jeg vil drive Dem ud i Snefoget. Men, skal det ikke bli for senaftens, saa bør vi nok se til at faa Dem i Rejseklæderne og pakket ind i Slæden igjen.«

»Og saa, ding dang, gaar vi til Sibirien,« — spøjte Frøkenen, idet hun takkede og brød op. — »Jeg kan ialfald sige, jeg har rastet paa en behagelig Station undervejs.

Redaktionen tar, hvad De skriver,« — hviskede hun bøjet over til Minka, da hun hjalp hende i Raggelokkerne . . . »Vi maa nu paa noget Vis korrespondere« . . .

Som Frøken Feiring i sit Rejsehulle lystes ud, ventede Kjæl i Gangdøren, hvor Snefoget drev ind, iført Tulup og med Svøbe i Haanden.

»Det er mørkt og vanskelig Issvul mange-steds ved Elvekanten, Frøken, — og, hvis De ikke har noget imod det, saa tror jeg, De er bedst tjent med, at jeg overtar at kjøre Dem disse to Mile op til Fogden.«

»Det kalder jeg et menneskekjærligt Træk af Dem, Hr. Brugsejer. Jeg er saamæn saa hjerteangst for det altsammen« . . . lod det inde fra Rejseklæderne.

»Huh, — skal jeg lige i Dybet her?« spurgte hun, da hun i Mørket udenfor blev puttet ned i Slæden og Fodposen.

Sneen knirkede under Slædemejerne . . . Kjels beroligende »Fola—Fo—ola« . . . hørtes dernedefra, medens han manøvrerede den kjipte Hest, fulgt af et hvast Rap med Svøben.

Saa tabte Bjeldelyden sig i Taagen bag Stabursbakken.

— I Spiseværelset var der nu mørkt med kun et Lysskjær inde fra Lampen i Dagligstuen.

De stod der endnu ved Ovnens Stolene, hvorpaa Frøken Feirings Rejseklæder havde ligget . . .

Og Minka gik derinde sagte paa Taa som en Skygge, for at ingen skulde falde paa at kalde paa hende og forstyrre hende.

Det var, som Dagens Oplevelse endnu kunde fastholdes, saalænge de to Stole stod der urørte paa Kant . . . Saalænge var Frøken Feiring

endnu nærværende og forsikkrede, at hendes Artikel skulde trykkes, — virkelig staa i det »Tyvende Aarhundrede« med Overskrift og alting . . .

Under en af Stolene skimtede hun en liden lys Gjenstand.

. . . En Cigaret — vist uhyre fin . . . Og lige under der, hvor Frøken Feirings Muffe havde hængt . . .

Hun puttede den hastig til sig. Her havde hun noget virkeligere at fæste sig ved.

Hun svævede om med sin urolige Lykke uden at faa Luft, — undredes af og til, medens hun sad mellem de andre ved Aftensbordet, over sin egen anonyme Storhed . . .

Om de havde vidst . . . Om de havde anet, at hun, som sad her og næsten ikke kunde faa ned Smørrebrødet, var med og slog et Slag ude i Verden . . .

Hun følte sig næsten som nogetslags hemmelig Nitroglycerin eller Dynamit mellem dem. Hun blev helt stolt krigersk i Nakkerejsningen, da de disputerede om Frøken Feiring, — og kunde nok overse, hvad de mente herhjemme paa Landet . . .

Hvor Schulteiss vilde maabet, om han havde vidst det . . .

Efter Aftensbordet satte hun sig til at spille — Triumfmarsch og alskens kapriciøse Ting.

Og Schulteiss tog sin Plads bag Pianoet.

Hun saa ham, lynte ham, lo ham ind i Øjnene der, han sad med Nakken i Nodehylden og lod Skyggen af sit Profil ligne Napoleon.

Minkas bevægelige skiftende Ansigt var helt over ham med uudsigelige Meddelelser . . .

Hun løftede Nakken værdig og var imposant . . .

Og Schulteiss reves hen i bleg Henrykkelse.

Da han som i en Rus bukkede til Godnat, saa hun mystisk megetsigende paa ham . . .

Og hans Hænder skalv i Trappegelænderet, da han gik ovenpaa til sit Værelse.

— Sent om Aftenen oppe paa Sovekammeret, efterat hun havde forsikkret sig om at Sødskenerne sov, kastede Minka Kjoleskjørt og Shawl om sig.

Og ude paa Loftet sad hun saa i Mørket og tænkte og røg og var europæisk og nød, — indtil hun kjendte, hun ikke længere havde godt af det.

Fru Baarvig sov sent ind og vaagnede med ét i svær Uro og Angst.

Natteuroen var blevet hende til Vane gennem hendes Liv som Doktorfrue. Det var sjelden, hun ikke stod op for en eller anden Ank, hun fik paa sig, og gjorde sin Rundtur over den store kolde Sal ovenpaa hen til Børnenes Soveværelser. Saa var det, om Smaapigerne havde slukket Lyset eller, om Massi havde kastet af sig og laa og hostede. Saa, om Arnt havde skubbet Terpentinkluden af Halsen, om Strømper og Sko laa der vaade uden at være tat ned til Tørring eller, om der var Kakkellovnsos.

Hun laa hvergang og studerede ud sin Fremgangsmaade, hvorledes hun skulde udføre det Kunststykke at staa op og tænde Lys og komme ud igjennem Døren uden at vække sin Mand, — som var kommet sent hjem eller naarsomhelst paa Natten kunde blive kaldt ud til en Syg. Hun var forfaren i, hvad der turde voves, eftersom han laa slig eller slig, sov let eller tungt. Hun havde studeret hans Ansigt næsten ind til hans Drømme der, han laa i Sengen lige ved Siden, — bestandig med et saa dejlig roligt Udtryk imod alt det Vejr, som gik

over det i vaagen Tilstand, og som hun havde at stride med.

Hun vandrede derinde paa Gulsalen, naar der ikke var for koldt, og hun kunde mangengang hygge sig saa godt der, — ligesom faa hvilt ud med sine egne Tanker . . .

Men inat var hun skvættet op som af en ond Drøm.

Der var sket noget . . .

Hvad var dette med Minka og Frøken Feiring? . . .

Som en skjult hemmelig Forstaaelse mellem dem. — Noget, der maatte dølges og unddrages hende . . .

Afhandlingen, Frøken Feiring saadan talte om . . . Det var noget, Minka havde skrevet . . .

Minespillet, — Minkas vanskelig skjulte store, rædde Glæde . . . Hun saa det op igjen for sig med en stedse bittere Følelse af, at dette holdtes hun, — Moderen, — udenfor.

Og hvad kunde hun ha skrevet, — leveret ind? . . . »Kvinden, som vaagner,« var Titelen . . . Minka havde altid havt det med Pennen.

Aa, men det var jo ikke det, at Minka skrev . . . Det var ikke det . . .

Fru Bente stirrede bare i ét, — kom bare tilbage til ét: —

Fortrolighedens Grund fattedes, — fandtes ikke længere . . . Minka havde udviklet sig i Skjul for hende . . .

Hun stirrede og stirrede ind i det . . . Kløften gabede altid bredere og med et koldere Pust:

Hun havde mistet Minka! . . .

Den ældste Datter, som havde været under hendes Øje og opdragende Haand, til hun blev voksen, — som hun trode sig saa helt og fuldt klar paa . . .

Men netop sit bedste Liv førte hun nu afgjemt. Og Vejen til hendes inderste Tro ejede hun ikke længere . . .

Hun havde mistet Minka!

Hun fik en kvælende Trang til at fare op og ind til hende . . .

Blot se paa hende, medens hun sov . . . Som for en sidste Gang tá Afsked med sin Illusion . . .

— Lidt efter stod hun med Lyset i Haanden inde paa Gulsalen ved det gamle lange Bord, hvor al Vasken var henlagt.

Den kolde Sal laa i Mørke, og den svære Jernovn løftede sine Omrids stor og truende frem af Dunkelheden.

Dette knugende voksede og voksede . . .

Der havde hun Endre, som hun støttede med al sin Vilje paa hans ny Bane.

Og der havde hun Kjel . . .

Kjendte hun dem, — hvad de mente og tænkte? Havde hun deres Fortrolighed?

Eller egentlig talt ikke paa samme Vis længst mistet ogsaa dem, — begge sine ældste Sønner?

Hun huskede, hvorledes de hver paa sit Vis havde det med at tie og smile, naar hun talte sig varm om noget.

Hvor var ikke Endre bitter mod Faderen . . .

Og der havde hun Arnt, og der havde hun Massi endnu at miste!

I raadløs Angst følte hun bare, at hun vilde og maatte frelse, hvad frelses kunde. Hun skreg Nødsskrig indvendig, — hun vilde ikke miste flere, — ikke mere miste! . . .

Hun gik urolig, som hun lyste efter noget inde paa den kolde Sal . . .

Havde de git Børnene forliden Frihed . . . været for lidet menneskelig fortrolig med dem?

— Hun var jo selv saa glad i alle Tidens Ideer, haabede saa paa bedre Tilstande. Men, naar det kom til Stykket, var de aligevel ikke saa lette at gennemføre . . . Det var, som de endnu ikke havde fæstnet sig til Skik . . .

Hun standsede ved Glasskabet, hvor alle Doktorens Apothekersager stod, — holdt Lyset aandsfraværende op ind over Mangfoldigheden af Pakker, Krukker, Flasker og Æsker, store og smaa, som om hun studerede Paaskrifterne.

Saa gik der et Skjær over Fru Bentes Ansigt . . .

Imorgen den Dag abbonnerer vi paa det «Tyvende Aarhundrede».

Og ved Lejlighed nævner man saa lidt til Minka om at forsøge sig i at skrive — prøve sig med Pennen.

Hun gik igjen langsomt et Stykke bortover hen mod det sammenslagne Spillebord, nikkende til sine egne Tanker. De spredte Møbler var som Oaser, hvor hun satte Lysepladen ned.

Der kom en Følelse af Beroligelse over hende.

Hvor alt blev til Overdrivelse saadan om Natten . . .

Javist, — — hun havde jo ikke kunnet spise noget til Aftens for al Uro efter Guver-

nanten . . . Man sover aldrig godt med en tom
Mave . . .

Om hun gik ned i Spisekammeret for at
skjære sig et Stykke Smørrebrød?

Lyset forsvandt ud paa Trappegangen . . .

III.

Doktorens Karjol var rullet afsted tidlig i den svale Sommermorgen. Pigen begyndte at pudse Vinduerne i Kontoret, og huslige Arbejder, der altid udførtes under Doktorens hyppige Fravær, var sat igang.

Schulteisses Tilsynekomst nedenunder udenfor Maaltiderne berode meget paa den Karjoldur. Hans Nerver trykkedes altid af Doktoren, — bare at vide, at han var der . . .

Han kunde ta sig en Tur gennem Værelserne eller drive og spankulere med Hænderne i Ærmegabet paa Vesten rundt om ude paa Gaardspladsen og puste frit, — staa og stirre paa Slibestenen, medens den drejedes, og en af Slaattekarrene slibte, kige dybsindig ind ad Ved-

skjuldoren, hvor Gaardsgutten huggede, gi korte ironiske Livsvuer tilbedste over Indhegningen ned til Purken og Griserne eller filosofere for Gjedebukken.

De holdt paa at luge og vande nede i Haven, medens der endnu var lidt Skygge af Morgenen, og i sine ensomme Studier havde Schulteiss just git sig til at ballancere med præcise Trin udover en af Tømmerstokkene ved Fjøsæggen, da Minka saa ham og skyndsomt kom ud af Stakitporten.

Han gjorde et Tilløb som for at springe Stokken ud; men hoppede saa ned med et elegant dybt Duk i Knæerne.

»Schulteiss,« — ivrede hun, — »De gaar nu vel ikke og er distræt og glemmer at passe Posten betids, før Kjel kommer til. De véd jo, han altid er ude og reviderer den nedenfor Grinden.«

Schulteisses stille, bevidste Smil afviste al Tvil.

»Klokken maa jo være snart ti, og endnu gaar De her.«

»Jeg forsikkrer Dem, Frøken Minka . . . Kan De et Øjeblik tvile paa min« . . . afbrød Schulteiss befippet.

»Kunde De for Eksempel ikke lige saa godt finde paa at spadserere nede i Landevejen, Schulteiss?«

»Og derved udsætte mig for at bli iagttaget af Hr. Kjøl?« — udbrød han sejrrigt . . . »hans Mistanke vakt, — og Deres Interesse kompromitteret Om lidt,« — han tog frem Uret, — »vil De se en ligegyldig slentrende Person forsvinde ned over Stien bag Lysthushaugen« . . .

»Hvad, — ikke halv ni endnu? — Gaar den rigtig, er De vis?« — afbrød hun ivrig.

»Jeg indestaar.

Stol paa mig, Frøken Minka!« . . . kom det saa lidt efter i en lav, hul lukket Tone, som inde fra et Tøndehvælv.

»Uf, De har saa mange Vridninger, Schulteiss,« — skjændte hun koket, — »kunde De ikke straks sagt mig, hvormange Klokker var.«

»Jeg tilbageholder enhver Indsigelse, — tier« . . . Han bukkede med et lysende Ansigt.

»Hører De, Schulteiss, det gjælder at faa tat »Det tyvende Aarhundrede« ud af Fars Aviser. Den Opsats, som jeg gav Overskriften: »Det lille glatte Jaord,« — den vil jeg ikke, at Mor skal læse . . . hun kjender mig straks paa

Stilen . . . Og De véd, naar hun vil tale med mig om det, og det skal ligesom ud i Vinduet og luftes og besés alt, hvad én saadan kan skrive . . . Det er saa utaaleligt! . . . Hvis de har tat det ind, saa kommer det vist nu i dette Hefte . . . Det iser ordentlig i mig, naar jeg tænker paa, hvor mangen ung Pige kanske ligger allerede samme Nat i Taarer og angrer, hvorledes hun saadan i et Minut har git sig helt bort til Eneherskeren . . . Jeg havde ikke Fred, før jeg fik skrevet om, at Jaordet bør gjælde, saa hun har baade let Skilsmisse og Særeje og Ligeberettigelse og altsammen i Orden.«

»Hm, — Ideen i og for sig udmærket, — endogsaa brillant, — om den — um, um, — havde Udsigt til at — — —. Det vilde med engang være Kvindens fulde Beskyttelse fæstet ved Lov til Jaordet, — saa at sige Frihedsdiamanten i hendes Fæstensring — —. Um — um — men —«

»Ja, ikke sandt,« — triumferede hun og slog ham over Fingrene med det Straa, hun manøvrerede, — »Jeg har, — hvad var det, han kaldte det, han, som udfandt . . .«

»Hevrekka, — det var Arkimedes.«

»Hevreka, Hevreka! Løsningen paa det hele. Det er, saa jeg kunde springe indvendig, saa glad er jeg.«

»Hm—m,« — Schulteiss trak betænkelig paa det udprægede Læbeparti.

»Hvorfor sætter De slig Mine, Schulteiss?«

»Um — um . . . jeg mente kun, jeg kunde inderlig ønske, det lod sig gennemføre, Frøken Minka.«

»Har De ikke selv saa mangen Gang sagt —«

. . . »Men desværre — De glemmer i Deres umistæksomme Hjerte Eneherskeren, — Undertrykkeren . . . Han vil ikke saa let slippe en saadan Lov til.«

»Jeg synes, De bare staar og modsiger Dem selv jeg.«

»Jeg bér om at faa tydeliggjøre mit Standpunkt. Jeg fastholder, at Ideen er brillant . . . fastholder det urokkeligt. Men Hindringerne —«

»Hvad for Hindringer . . . De har altid Hindringer, naar det kommer til Stykket, Schulteiss. De er overhodet saadan en med Forhindringer.«

»Den Lov — at faa sat den igjennem, — forudsætter . . . jeg vil ikke skjule det for Dem,

— intet mindre end, at hele Kvindesagen først har sejret« . . .

»Uf, saadant et kroget, vredent Menneske!« udbrast hun.

Schulteiss saa værgeløst paa hende, som han bare bad for sig.

Hun slog sig med Straaet paa Kjolen og trampede:

»Det er saa ærgerligt, at De bestandig skal finde ud noget, som er ivejen . . . Nu kan straks min Lov ikke gaa. Og paa det skal nu hele Artikelen falde!« klagede hun fortvilet . . .

»Jeg tror retnu, jeg begynder at hade alt det, som Mandfolk hedder . . .«

»Ja—a, Frøken Minka, — med den Liden-skab kunde der udrettes noget . . . Hadet maa drive Befrielsesværket, til alt kan gaa af sig selv engang — med Kjærlighed.«

»Aligevel, Schulteiss« . . . lød det efter en Betænkning — »skulde Artikelen komme — og, synes De, den er rigtig godt skrevet, — jeg bryr mig ikke længere om Ideen, naar den aligevel ikke skal bli til noget før om hundrede Aar —. Men, tror De den vil gjøre Lykke, saa klapper De tre Gange i Hænderne ved Haveporten som til Duerne.

Og saa, Schulteiss . . . Der kan godt komme Svar idag fra Frøken Lund, om de har faat det til at gaa dernede i Byen med den store Fodtur heropfefter. Isaafald kommer Thekla Feiring straks hid for at bé om Lov for mig til at være med. Men Far og Mor maa ikke ha Anelse om, at jeg har været ude og virket for det . . . Hører De, Schulteiss, De har meget at passe paa idag.«

Han nikkede med den betroedes lykkelige Smil, medens Minka skyndte sig ned i Haven igjen.

Posttiden var over, og Breve og Aviser efter de foreløbige Revisioner nede i Landevejen som vanlig i hensigtsmæssig luttret Stand indlagt paa Kontorbordet, deriblandt, skinnende frem af sit Korsbaand, et nyt gult Hefte af »Det tyvende Aarhundrede«, der imidlertid ikke gav Anledning til noget Haandklap ved Haveporten.

Schulteiss havde vandret og vanket urolig, indtil det lykkedes ham at faa anbragt for

Minka den trøsterige Mulighed, at der maaske ikke havde været Plads i dette Hefte til at ta Artikelen.

Han var paa Vej op til sit Værelse, da han standsedes af Fru Bente, som kom ud i Stuedøren:

»Vi har faat Brev fra Endre . . . Vil De ikke komme ind og sidde ned lidt, Schulteiss . . . Fra Dresden.«

»Fra Kunstnerstaden, det skjønnne Florents ved Elben,« — udfyldte Schulteiss komplæasant.

»Det *er* jo Kunst, Schulteiss, — dybere Kunst, — Operetten ogsaa? — Det er Operette-sanger, Endre nu tænker paa at bli« . . . Hun saa forskende paa ham.

»Utvilsomt, Frue, — ganske utvilsomt.«

»Han siger, at de saakaldte første Rangs Operaer gjør Kunstneren til Storbrøler og Bror af Gadeudraaberen ved de umenneskelig store Lokaler, og at Sangeren i Udførelsen kun kan opta de aller groveste Momenter.«

»Sandelig højst slaaende,« — udbrød Schulteiss.

»Ja, jeg forstaar mig jo saa lidet paa det . . . Der er meget i hans Brev, som jeg tænkte, De kunde gi mig lidt Forklaring paa. Saa skriver

han, at han ikke vil ta Undervisning hos denne berømte Lutzmann.«

»Saa! — men det var jo derfor, han —«

»Han har fundet en anden Sanglærer, som endnu ikke er berømt, men nok staar i Spidsen for en Bevægelse dernede, — en hel ny og naturligere Methode. De gamle Sanglærere har forkvaklet og ødelagt Stemmerne, paa-
staar de.

Og der kan vel være noget i det, Schulteiss! — Endres er jo saa blød, — saa blød« . . . kom det med et Udtryk, som om Erin-
dringen overvældede hende.

»Ja, — Tiden vil det naturlige . . . Det er for det, der løftes Faner og man fylker sig paa alle Omraader!« — demonstrerede Schulteiss.

»Men det hele der i Dresden er nu aligevel sletikke, som jeg havde tænkt mig det . . . alle disse Venner — og dette Liv, han er kommet op i med Sangere og Sangerinder — ja vi maa jo huske, at det er Operetten, han stiler paa —. Men aligevel, De, — Fräulein og Frau Operette-sangerske den og den . . .«

»Kunstnersindet trænger først og fremst til at leve i Kunstens Luft, Frue. Fisken tør ikke berøves sit Element.«

»Mener De det, Schulteiss« . . .

Hun sad og vuggede hen i egne Tanker . . .

»Ja, De véd nok, en Mor gjør sig mange overdrevne Bekymringer. Jeg havde nu forestillet mig, at han skulde levet saa ganske stille der, blot beskjæftiget med sin Uddannelse, — at han ligesom med Flid skulde gjemt sig bort fra sin Fortid i disse to, tre Aar, indtil han kunde træde frem fuldfærdig . . . Dette maa da alt ta Tid fra ham?»

Schulteiss krøgede paa sig til ærbødigst Indsigelse:

»Tillad mig, Frue — Skulde man slutte fra det vanlige hverdagslige . . . Men,« — han løftede Røsten, — »en Kunstners Selvfølelse *er ikke* hverdagslig. Man maa gaa ud fra en iboende Ubændighed. Vildfuglen kan ikke finde sig i at sidde en Læretid med klippede Vinger i Bur. Eller ogsaa *er* der ingen Ubændighed tilstede,« — skreg han i dialektisk Hede, — »og da tør der heller ikke være nogen — nogen Kunstner.«

Frue tog sig ligesom sammen:

»De har vist saa ret, — vist saa ret, Schulteiss; man maa ikke dømme sædvanligt om det usædvanlige.« — — — — — — — — — —

Fru Bente sad ved Sybordet, efterat Schul-teiss var gaaet ovenpaa. Hendes Udtryk var saa forpint betænkt.

Hun sukkede dybt, — aabnede Laaget, tog Brevet op og lagde det mekanisk ned et Par Gange . . .

Hun begyndte at gaa med rastløs Mine og Haanden trykket i Siden, som hun led legemligt.

I den heldende stille Aften var der pludselig blevet folksomt hos Doktorens paa Elvsæt. Paa Trappen og indover Gangen laa Randsler og Plaids og Stokke, medens sportsklædte Herrer og Damer i Uldstrømper og tykke Begsøms Sko under Støj og Liv færdedes inde i Stuerne.

Et Turistselskab, — tre Damer og to Herrer, — havde sat Stevne her med Frøken Feiring, som alt tidligere paa Dagen var kommet hid fra Foged Preus og nu holdt paa at bombardere Doktoren og Fruen for at faa Minka med. Der var planlagt en længere tre, fire Dages Tur

indover Skogmarkerne. Kjel var naturligvis selvfølgelig, — for ham havde Thekla Feiring garanteret, paa hans paalidelige Fiskestang berode desuden Udsigten til rød Fjeldørret stegt ved Baal, naar de slog Lejr.

Og afsted maatte de, før Sol stod op næste Morgen, for at kunne holde Rast, naar Heden blev for stærk udpaa Dagen.

Døre og Vinduer stod aabne og trak Luften ind fra Høstakkerne, medens man, røgende Snadder og Cigaretter, hvilte ud efter Dagens Anstrengelser.

Kjels overstrømmende Gjæstfrihed saa at sige vrængte hele Huset. De medtagne Madforsyninger maatte undersøges og suppleres med, hvad Staburet kunde opdrive af delikat Sommerkost, — røget Laks, Spegekjød, Skinke og diverse.

Men Fatters Konjak . . . Turde *ikke* anbefale den; han smilte halvblunkende til de to Herrer, — derimod Akeviten den . . .

En Baad parat til dem ved Fiskevandet, — Hest, — man maatte ha Hest, om nogen skulde bli for træt, og til den tyngste Bagage, — han skulde sørge for det altsammen, dispo-

nerede over nok af Folk og Trækheste, saalangt Distriktet rak . . .

Minen med den kortbuskede Knebelsbart og de sikkre, stø, grossererbevidste Udtalelser lod ikke ta fejl af, at de her havde været saa heldige at finde en Slags Protektor og Omnipotens paa disse Kanter, — en Forening af plutokratisk Indflydelse og af at være særlig kjendt og populær.

Mellem dem fór Arnt og Massi til det yderste optagne og interesserede; de var snart blet kjendt med dem allesammen.

Doktoren viste sig en og anden Gang inde blandt dem som den gjæstfri Vert med nogle Ord hist og her. Under en temmelig uigjennembrængelig Holdning fulgte han af og til med et eget Udtryk Cigaretrøgen, der drev som en tæt Skodde over Damegruppen.

Og smal og tynd, med den gule Flettepidsk nedover Kjoleryggen stak Bertheas runde Hode, knuppede Næse og blanke Øjne nysgjerrigt frem her og der. Hun undgik stedse ivrigere med Øjnene den mørke vakkre Kandidat Krefting, naar han saa hen paa hende, saa han tilsidst nærmede sig og begyndte at spøge og spørge,

— var gruelig interessant, sa, hun var en Knop, som snart skulde bli til en Rose . . .

Minka saas sjeldnere og gled ind og ud med et urolig nervøst, trykket Smil. Hun gav sig Mine af at ha travlt. Skulde hun være med, maatte hun naturligvis ordne med Udrustning og Dragt, traakle op Kjolen o. s. v.

Som hun fór gennem Gangen, vinkede hendes Far til hende i Kontordøren:

»Minka! — Aa, hør lidt . . .

Du vil gjerne være med paa denne Turen, kan jeg skjønne,« — sa han, da hun kom indenfor.

»Ja svært gjerne, Far. Jeg har jo aldrig været med paa noget saadant.«

»Jeg skal sige Dig, min kjære Minka, — hm, ja, hvordan skal jeg faa sagt Dig det uden at bedrøve Dig formeget. — Men som Doktor, ser Du, og som din Far, — saa er jeg ikke saa lidet ængstelig for, om Du egentlig har Helbred til denne lange, voldsomme Tur bortover i Skog og Vildmark . . . Nej, nej, Barn, jeg vil ikke forbyde Dig noget, — blot henstille til din egen Overvejelse — —. Om Du med engang gik træt og blev liggende syg langt inde paa Skogen.«

»Aa, jeg kjender saa godt, saa vist, at det gjør jeg ikke, Far. Blev jeg syg,« — overvældedes hun pludselig af Graaden, — »saa var det vel, om jeg nu ikke fik Lov.«

»Du faar jo Lov,« — skreg han; men tog sig igjen —

»Hør nu, Minka, — om — om, . . . husk paa, jeg blir lige blid paa Dig, tvinger Dig ikke . . . men, om Du opgir Turen, — skal Du paa din attende Fødselsdag i September faa et Guldur — med ordentlig smuk Kjede,« — føjede han til, da han saa, det trak op til nej i Minkas Mine.

Hun saa bleg stivt paa ham.

»Nej, nej, Far« — udbrød hun ude af sig. »Forbyder Du mig det, skal jeg bli hjemme. Men for Guld opgir jeg det ikke!«

»Naa naa, ja ja, — Du skal ikke ta det saa. — Du véd, jeg forbyder Dig ingenting. — Men Du skjønner vel, at dette med Helbreden maatte jeg sige Dig . . . Saa saa, saa-saa —. Ja, det var ikke andet, jeg vilde Dig, Minka. Siger din Mor ja, saa véd Du nok, jeg ikke siger nej — —. Naa, ikke bedrøvet, Barn . . . Men Du skal aligevel passe Dig lidt for de to Lap — de to fremmede Karljohansløverne.

Du er jo en fornuftig Pige, — og det er ikke sagt, de har saamegen Folkeskik — —. Ja nejmæn om det var andet, jeg vilde sige Dig, — jeg mente bare, et Guldur kunde glædet Dig endnu mere.« — — —.

— »Og Du slipper hende ind i dette?« kom Doktoren hed i Hodet op paa Soveværelset til Fruen, som sad og syde og traaklede paa Turistkjolen.

»Kan vi vel andet, Du.«

»Saa — heisan, — jeg skjønner ingenting — absolut ingenting længere. I gamle Dage vilde et sligt Rend paa Skogen med fremmede Mandfolk ført en ung Pige i Folkemunde, — Rygtet spoleret, siger jeg Dig!«

Fru Baarvig gjorde et Kast med Hodet over Sømmen:

»Jeg véd, det havde ikke gjort mig andet end bare godt, om de havde git mig mere Frihed, da jeg var ung« . . .

»Ja *Du*, Bente« —

»Jeg var vist som andre Piger . . . Vi gik jo der som Faar i Fold. Skikkelige og uskikkelige, blev vi alle lige erfaringsløse Gjæs, som de proppede med alskens Ideer om Livet. Da vi kom udover Aarene, fik vi lære om igjen.«

... »Slig tilskogs i alslags Kompagni, er det noget for en skikkelig Pige det? Tror Du virkelig nogen Mand i Stilling vilde ta en saadan forløben én —«

»Tiden tænker anderledes nu, Baarvig, — jeg tror, mangen Mand vil det. Se nu Kjel med Thekla Feiring.«

»Snak ikke om Kjel,« fór han op. — »Jeg siger Dig, Bente . . . Kort og godt, jeg spør Dig: Er vi dømt, — nødt til at gi Minka hen i dette?«

Fruen pustede dybt, medens hun syde ilsomt:

»Jeg véd ialfald ikke noget bedre Raad, Baarvig, end at slippe Børnene til og la dem lære at bruge deres Frihed. — For ét er sikkert, — nægter vi dem den, mister vi dem aldeles« . . .

Nu kom Minka indover Salen for at prøve Kjolen.

»Var Far urolig for Turen, Mor, — var det det, han var oppe nu og snakkede med Dig om?« — frittete Minka, da de blev alene.

»Det er bare det, at det er første Gang, Du saadan er ude paa egen Haand,« — omgik Fru Bente Spørgsmaalet. — »Disse rutinerede Bymennesker, de forstaar saa vel Forskjellen mellem Snak og Komplimenter, og, hvad der

virkelig menes. Og Du véd jo, det er ikke til at ta for god Fisk alt, hvad de kommer med.«

»Saa ganske Landskommission er jeg nu ikke, Mor . . . Der er ingen af dem her, som maaler sig med Thekla Feiring. Og desuden maa jeg sige, jeg tror nok, jeg staar paa Højden med Ideerne.«

»Hm,« — mumlede Fruen med Traaden i Munden, — »det er just ikke de interessante Spørgsmaal og Samtaler, jeg tænker paa, Minka . . . der kan Du nok klare Dig. — — Det er mere — hvad skal jeg sige . . . deres personlige Maade at omgaas én paa. Man glider saa let ind i Fortroligheder og Venskab og sligt, — og der tar en ung ligetil Pige som Du saa let det for gode Varer, som disse —«

»Jamæn maa jeg le af Dig, Mor. Du er ræd for Kurtise og Forlibelse og sligt . . . Pyh, — vi har saa ganske andre Interesser nu . . . Der kan altid bli Tid til at gifte sig og skaffe sig en Herre paa Halsen.«

»Ja, sér Du, man vil saa gjerne se Personen i Lys af de Idealer, de gjør sig til Riddere for; men det er ikke sagt, det altid svarer, Minka« . . .

Minka rystede overlegent paa Hodet.

»Kjære, indbild Dig ikke, at det er saadant, vi gaar og tænker paa. Det var kanske i gamle Dage det . . . Aa Mor, — søte Mor, — vil Du ikke bé Far for mig om at faa laant hans Dobbeltkikkert, — at bæres saadan i Rem om Skulderen, Du . . . Det tar sig saa sportsmæssig ud . . .

Du behøver ikke at være ræd for Bedaarelser, Mor — . . . Aa jeg glæder mig, saa jeg ikke kan sige det, — jeg véd, jeg ikke faar lukket et Øje inat . . . Det er rigtig kjedt, skal jeg nu flere Gange vise mig dernede i Stuen i denne stakkars Sommerkjolen, mens de andre gaar der i flotte Turistdragter. Det nytter nu ikke Luise Lund med alt hendes fine Cheviot og Messingbelte, — Thekla er fjongere, hun har Snittet, hun, — rent medfødt, sa Kjæl, straks han saa hende . . . Det var rigtig et godt Indfald af ham, at han skaffede de Melkeringerne fra Staburet ud paa Trappen til dem, — det blev med én Gang saa landturagtig. Og saa mærkede jeg godt, at han blinkede til Thekla, og at de morede sig, — de saa straks, at Luise var uvant til at røge Cigaretter — —. Aa nej, Mor, — tag den ikke ind om Livet, den kan gjerne være endnu videre, — slig flot som Anna

Rists', saa én øjeblikkelig sér, at der ikke er Korset —

Færdig, Mor? — saa tar jeg den straks paa . . .

Den kunde vist gjerne være endnu mere optraaklet,« mente Minka, som hun mønstrede sig . . . »Theklas er kortere, det gir saadant frit Sving.«

»Thekla er kortlivet og har ganske anderledes lange Ben at gjøre med end Du, Minka. Dig vilde det ikke klæde, heller ta sig lidt for snuppet ud.«

»Mor, Du husker at bé om Kikkerten« —

»Se til at spise noget, Minka, Du har jo forsømt Aftensmaden.«

»Aarker ikke, Mor,« — raabte hun tilbage, idet hun skyndte sig indover Salen. — — —

— Som vanlig bevægede Schulteiss sig rundt Begivenhederne, altid fjernt nok til ikke at blive attraperet.

Men pludselig lagde han lysende opstemt og bukkende Vejen tvertigjennem Værelserne, hvor Selskabet nu højst animeret stimlede om en Bolle med Sommerdrik, som Kjel vidste at sammensætte af allehaande mystiske Ingredientser

. . . Havde det været hos ham nede paa Bruget, turde der ogsaa være kommet Champagne i, — antydede han.

Schulteiss havde sét Minka komme i sin Rejsedragt og forstod, at Slaget var vundet. Følelsen af at være intimere knyttet til Foretagendet satte ham i hel optaget Rejsestemning. Han indlod sig paa at udvikle Napoleons Kunst at vinde Plads og pakke ned i Tornistret. Han ventede til Minka kom i Døren for at række hende Amtskartet. Han var i Aanden med, stregede op til Veje paa Kartet, én med blaat og én med rødt. Han svælgede i Fantasien, — vogtede og værgede for Minkas Fjed . . . støttede hende over Klopperne, var hendes skjulte Forsyn . . . saa sig vaagende under Stjernerne, naar hun sov . . .

Han fløj op paa sit Værelse og ned igjen. Det var det trykte Sagn om Røsvandet, — Uhyret der, — at læse for Selskabet ved passende Lejlighed og Stemning, naar der hviltes i Fiskerboden . . .

Han standsedes i Gangen ved en trillende Latter ude fra Gadedørtrappen. Minka stod leende og straalende i overgivent Snak med den ene af de to fremmede Herrer. Det var

Varberg, Ingeniøren, som skulde bli Sektionschef ved det ny Jernbaneanlæg heroppe til Vaaren.

Schulteiss saa Høgenæsen imod Luften. Hans Blik fangede Manden intens nøjagtigt som et Fotografiapparat: — lidt tyndhaaret over Panden, — bleg markeret i Trækkene, — Øjnene rappe lurende — en kold snedig Forlokker . . .

»Det er ikke længere nogen Hemmelighed, at man kan overvinde utrolige Strabadser blot med den psychiske Kraft« — horte han Ingeniøren foredrage . . . »Den lader sig udvikle hos enhver, som har medial Natur. Jeg befaler Dem at gaa ti Mile, og De gaar ti Mile.«

»Ja, naar man først er indrettet paa at lystre,« — lød det overmodigt fra Minkas Side . . . »De kunde jo forsøge Dem paa Thekla — Frøken Feiring, — prøve, om De formaar at knække hendes Vilje. — Jeg tænker, hun vilde gi Dem nok at bestille . . . Ellers vilde vi nok alle ønske at faa sat det Slags Maskineri i os, naar vi skal ud paa en lang Fodtur.«

»De er vantro, Frøken; men, tar jeg ikke fejl, er just De et udmærket Medium.«

»Saa? . . . Saa, tror De . . . Hvoraf slutter De det?« lød det spændt nysgjerrig.

»Deres Haand, som ligger der paa Rækværket, — vil De tillade, at jeg stryger den blot med Fingerspidsen nogle Gange . . . Naa? — er det ikke en behagelig, beroligende Fornemmelse? — Strøg jeg den længe nok, skulde De faa sove . . . Jeg er nu bestyrket i, at De er et sjeldent Medium.«

»Tillad mig, Frøken Minka,« — sprat Schulteiss til. »Men den Sort Experimenter vil jeg bé Dem vogte Dem for . . . Deres Far vilde vist højlig advare Dem imod det« . . .

Han bukkede stedse mere tændervisende komplæsant . . . »Man er inde paa et ubekjendt Gebet . . . Der er Følger og Konsekventser, som ikke kan beregnes . . . en Bortgiven af sin villende Personlighed.«

Det kom stødvis med graablegt Ansigt, idet han med overdrevne Buk knugede og vaskede sine Hænder, saa Knoerne hvidnede.

Ingeniøren stirrede paa ham med et Udtryk af Forbauselse og Lystighed og vekslede Blikke med Minka, som igrunden aldrig havde havt Øje for, hvilken Karrikatur Schulteiss var, før han nu iaften producerede sig for den fremmede Herre.

»Formodentlig den Præceptor, der har værnet om Deres Ungdoms Fjed?« spurgte han med ufordulgt Munterhed.

Schulteiss stod et Øjeblik konfus, drog sig saa forvirret bort og skyndte sig med rasende Fart op af Trappen.

Laasen smækkede igjen for hans Værelse.

Derinde laa han paa Sengen og skar Tænder i Stilheden udover Aftenen . . .

»Frøken Minka« . . . demonstrerede og bad han pludselig med fordrejede Træk og højtidelig oprakt Arm, — »Deres Vilje vil han lamme og fange . . . Jeg advarer Dem, jeg besværges Dem —. Vig fra ham og alt hans Væsen, — hans Blik som hans Haand! . . . Jeg sætter Himmel og Jord, — Deres Far og Mor, i Bevægelse« . . .

Han løftede sig i Sengen og truede . . .

»Aa — den Djæ—ævel!«

Under al sin Ank kom Fru Bente næsten ikke tilsengs. Hun grublede i Halvsøvne over Forkjølelse af vaade Fødder om Dagen og af at sove ude i Skur om Natten, — værkede paa, om hun skulde gi Minka et yderligere Vink — eller, om det overhovedet var klogt at sige

noget — Formaninger og Advarsler vilde saa let ta Smag af Hjemmets Myndighed. — Om hun kanske kunde gi't hende det paa nogen Maade saa fint, at hun ligesom bare kom til at gjøre sig det op selv . . .

Hun puttede en Flaske med bittere Mave-draaber i hendes Randsel og føjede til et lidet ekstra Uldliv.

Og saa begyndte Tummelen og Støjen rundt om med Vækkingen.

Frokosten, Kaffe, Smørrebrød og Æg, kom betids paa Bordet; det gjaldt om, at de ikke drog ud i den fugtige kjølige Morgenluft uden at ha faat noget varmt tillivs

— Selskabet var draget afgaarde tidlig i Gryet, medens Taagen endnu laa som en langspunden hvidlig Uld over Elven, og Duggen slog Væde om Fodtøj og Skjortekanter.

De havde været oppe i Utide baade Menne-sker og Dyr.

Morgenen blev lang, slæbte sig hen fra Firetiden, da Folkene hvæssede Ljaaerne og skulde ud og slaa Volden i Morgenduggen, til Solstrimen ved Femtiden begyndte at drage sig langsomt nedover Madklokken paa Staburstaget.

Da den naade Starreburet paa Væggen, led det endnu bare mod halv seks.

Der var faldt som en Stilhed over Gaarden efter de bortdragne — ligesom noget pinsomt ødt . . .

Massi og Arnt vilde ikke tilsengs igjen, efterat de først engang havde bestaaet Overvindelsen ved at staa op.

Arnts varme svede Ansigt og Trøjen, der var overdrysset med Straa, bar Mærkerne af, hvor ufortrødent han den ganske Morgen havde kjørt paa Hølæsset mellem Engen og op til Laaven. Massi havde nu sidst været ude og ledt op de nylagte Æg, — hun ejede et Talent til at lure op, hvor Hønsene værpede.

Ved vanlig Tid kom saa Doktoren ned til Frokosten; han havde tat sig sin Søvn hele Natten.

»Naa,« — brød det ud, som han slog an sit friske Æg, — »Minka er da draget med? . . . Havde jeg vidst noget Raad, Bente, jeg forsikkrer Dig, jeg havde stoppet det —. Saadant Taterleben« . . .

»Du maa tro, Baarvig, Ungdommen nutil dags vil ha anden aandelig Underholdning end

i vor Tid, — de lever ganske anderledes i almene Interesser.«

»Jaha, — haa haa, — de skulde ligesom ikke være saadanne lave jordiske Mennesker nu da . . . Ja tro det . . . Nu skriver de og snakker og filosoferer de blot med hverandre om Kjærlighedens Væsen . . . Vi vidste ikke af andet end enten eller, vi. Men disse, de forstaar at gjøre anderledes mangfoldig Svir ud af Tingene, — slig — Damer og Herrer, — i Aandsfælledskab! — tilskogs« . . .

»Friskt og frejdigt Friluftsliv tør føre til noget bedre og aabnere end den gamle skyggerædde Snigen om i Gange og Kroge,« mente Fruen.

»Aa Præk, Bente, — Kjærestefolk vil altid gjemme sig bort!«

IV.

Piletræerne foran Hovedbygningen paa Elvsæt sledes af Vindstødene for de sidste Blade, medens Toppen bøjede sig susende over Tagmønningen.

Det var uroligt Graavejr, Storm med Stridregn, byget Himmel gennem Uger og stille rugende Høstdage med Taage og Støvregn. Doktoren kom igjen og kjørte ud i Overfrakke og Oljekappe med tilskvættet Karjol. Gangdøren holdtes lukket, og Skrabejernet og Granbaret paa Trappen nyttedes af allehaande Støvler, der kom ud af Høstbløden allevegnefra og skulde til Doktorkontoret.

Huset levede den Søndag i Forandringen efter at ha faat dobbelte Vinduer indsatte.

Dagslyset i Værelserne var blevet en hel Skygge mattere, Ovnsvarmen med engang et behageligt Mon lunere. Af og til randt en lang kroget Stribe nedover Ruden udvendig af den vædetunge Disighed, og dryppede Tagrenden med nogle enkelte hørlige fulde Pladsk.

Fru Baarvig og Massi var kjørt til Kirke og paa en Snarvisit bagefter til Præstegaarden. De lod sig som vanlig tilbage igjen sætte over Elven nede ved Bruget for at se indom Kjels Lejlighed.

Og Berthea benyttede deres Fravær og Ensomheden til at faa skrevet et Brev oppe paa Soveværelset.

Hun var blevet Gjenstanden for et vildt Sværmeri fra Lensmandens over to Aar yngre Ole. Det var ikke frit for, at hun opmuntrede ham, og der havde udviklet sig et Finger- og Tegnsprog mellem dem paa Skolen.

Men igaar havde han puttet til hende et Brev, hvori det forlød, at hans Far havde bestemt, at han skulde ind til Byen og sættes i Lære hos hans Onkel Bøsemageren. Han kjendte, at han ikke holdt det ud, og foreslog hende nu, at de skulde rømme til Amerika sammen. I Dakota fandtes der Guld, bare man

grov i Jordbunden, og der kunde man leve af Jagt. Der var Ræv og Odder og Bøfler og Bisonokser og nok af vilde Heste at jage dem med. Han tilføjede, at han dog mente først til næste Aars Høst, naar han var konfirmeret.

Berthea skrev med Taarer ned paa Brevet, saa hendes Fortvilelse maatte ses baade paa Blækket og Papiret.

Arnt fordrev den langsomme Formiddag nede i Vedskjulet med et længe planlagt Arbejde for Vinteren, at faa gjort Skjæker til Kjælken. Staldbukken indfandt sig af og til nysgjerrig i den aabne Indgang og saa opmærksomt til.

Han afbrødes ved, at en Bonde fra sin Vej til Kirken bragte et Par Storfugle ind i Kjøkkenet, — en af de vanlige Sendinger, Honorar *in natura* for Lægebehandling. Det var det første af den Slags Høstvildt. Doktor Baarvig vilde ikke vide af Fugl skudt i ulovlig Tid.

I Bislaget stod Arnt bagefter højt interesseret. Han strøg tilbage de strittende Nakkefjær paa Fuglen.

»Se her, Minka« . . . han bredte ud Vingen paa Tiuren, — »Hullet, hvor Skudet har gaat — lige der indunder . . . Det er vist ikke længe

siden den har levet . . . Den er næsten varm, — kjend paa den . . . Nejmæn, om hun tør ta i den. — Tør Du virkelig ikke?» . . .

De to Tiurer hang der paa Spigeren i Bislaget med rødkantede halvlukkede Øjne, Granbar ud af Næbbet og af og til en Blodsdraabe dryppende ned i en liden Bloddam.

Minka stod og stirrede paa den.

»Tør Du ikke aabne Næbbet paa den engang, — sé her,« — holdt Arnt paa.

»Kom ikke nær Hodet,« — udbrast Minka bleg med en Mine af ulidelig Skræk, — »sér Du ikke de døde Øjnene, den sætter paa os . . . Ta ikke, ta ikke i den, siger jeg . . . Du skal ikke røre ved den« . . . Hun græssede og fór ind. —

— Lige før Middagsbordet blev der en hel Sammenstimlen af Kirkefolk ude paa Gaarden. Hen til Trappen bares en blødende Mand. Det var den samme Bonde, som om Formiddagen havde bragt Tiurerne. Han var fundet liggende som livløs ved en Vejsten med et gabende Saar i Hodet. Hesten var faret ud nede i en af Bakkerne, Stolkjærren væltet og slæbt afsted.

Manden laa der paa Bærebøren med det dødblege Ansigt opadvendt, og den mørkerøde

Stribe af Saaret drog sig ind i det vaade, blodklissede Haarfilter. Øjnene døsede med en uhyggelig hornagtig Stirren; de var rødsprængte i det hvide af underløbet Blod, og Laagene halvt aabne.

Minka og Arnt kom farende ud og trykkede sig frem for at se.

Pludselig udstødte Minka et vildt Skrig.

Fra Doktoren, som kom ud paa Trappen, lød et kort vredt: »Ind med jer, Børn« . . . og Manden blev baaret op af Trappen og lagt paa den lange Voksdugssofa i Kontoret.

Schulteiss stod som vanlig iagttagende ved Gangvinduet ovenpaa, da Minka kom farende underlig forstyrret op af Trappen. Hun lagde Vejen hastig hen mod Salsdøren; men, da hun opdagede ham, udbrast hun med en Armbevægelse, som om hun fortvilet lukkede for Synet:

»De Øjnene . . . jeg blir aldrig kvit dem!«

»Men, Frøken Minka, hvor kunde De dog være saa uforsigtig at udsætte Deres tendre Nerver for et saa rystende Syn.«

. . . »Akurat de samme røde Øjne som paa Tiuren . . . De gløttet slig dødt, som de vidste noget langt inde i mig, jeg maatte være saa

umaadelig ræd for, — noget Slags Sjæl eller Aand, som brugte de Øjne til at se paa mig og true« . . .

Hun lukkede Døren op til Salen og saa ind; men slog den hastig igjen.

»Jeg tror ikke, jeg tør være alene . . . Jeg vil være her, til vi skal spise.«

Hun satte sig paa en af Gulvbjelkerne langs Skraavæggen med Ansigtet i Hænderne.

»Jeg tror nok, man maa skjelne, Frøken Minka, mellem Nerveindtryk og virkelig Aandeaabenbarelse« . . . begyndte Schulteiss varsomt. — »Nej, nej, — jeg forbeholder mig, jeg benægter aldeles ikke Muligheden . . . Men saadanne blodfyldte Øjne kan i og for sig selv nok« — —

»Jeg siger Dem, det var *ikke* Øjnene, — der var nogen udenfor dem, som havde noget at sige mig . . . Aa, jeg kommer ikke til at holde det ud . . . De vil mig noget . . . de ligesom tvinger og trækker i mig,« — sad hun og mumlede . . .

Hun rejste sig med ét:

»Nu tror jeg virkelig paa det for Alvor, Schulteiss, — alt det, som Varberg talte om paa Turen isommer . . . Nu er det først gaat

helt op for mig, at det er sandt hvert Ord, — nu har jeg Erfaringen« . . .

Hun grublede hen for sig . . . »Hvad kan det være, Aanden vil sige mig — hvad for noget . . . Vil den advare mig, tror De, — for noget i Fremtiden, — nogenting rent ulykkeligt« . . .

»Hvis det virkelig skulde være en Meddelelse, hvad jeg dog i det længste betviler« —

»Maa jeg engang for alle be om at være fri for Deres overlegne Doceren i dette, Schultheiss, — det, jeg véd, det véd jeg. Og, er det Meningen bare at kriticere og tvile, er det lige saagodt, jeg ikke taler med Dem om det« —

Hun gjorde studs en Mine til at gaa.

»Jeg overlegen, — docerende! . . . overfor Deres indre Forvisning, — som er mig saa hellig . . . Nej, Frøken Minka,« — han slog sig for Brystet, — »her, — her kan De trygt sænke ned alle Deres Tanker som i en Brønd —. Og, tror De virkelig, — virkelig selv, at det har været nogenslags Materialisation af en Aand, nogetslags sig Iklæden Legemlighed gennem Blikkets ejendommelige Skimt, — isandhed det finest tænkelige Aandesprog — —. Tror De det, saa tror *jeg* det, som jeg tror paa Dem.«

»Men var det bare en Advarsel, mener De?» . . . tog Minka det op igjen.

»Neppe andet. Vistnok kun en advarende Stemme.«

»Mener De . . . Tror De —. Det isnede ordentlig i mig af Rædsel — —. Men, hvad kunde det være, De? . . . Der er slig Uro i mig, som jeg drages, — ventes, ventes . . .

Tænk Dem,« — lo hun med ét, — »jeg fik det i Formiddags, som jeg saa absolut maatte ind til Byen. Det kom saadan over mig, straks efter at jeg havde sét Tiuren . . . Noksaarart, Schulteiss . . . Noksaar underligt, De . . . saadan grøssende mystisk . . .

Men hvad kunde det være, som just havde med *mig* at gjøre?» — fulgte det stirrende . . . »Kunde det være nogen, som længes efter mig . . . tænker paa mig . . . vil mig noget?» . . .

»Aa nej, nej, Frøken Minka,« — slog Schulteiss det pludselig afgjort bort, — »alt, alt her tyder paa Advarsel, — kun, kun en advarende Stemme, — heller næsten noget fjendtligt!«

»Ja saadan føler nu ikke jeg det . . . Jeg kunde ha Lyst til at se endnu mere« — udbrød hun med ét. — »Vi maa prøve at faa vide det, Schulteiss — —. Vi maa . . . Vil De som

jeg, forsøger vi med Aandeskriften, som Varberg forklarede mig. Men ingen maa vide af det . . .

Det er et Ord, Schulteiss, vi prøver . . . Det er bare et rundt Papir med noget til Viser og saa store Bogstaver tegnet omkring. Saa drejer vi den og prøver Svarene . . .

Hør, — nu roper de os ned at spise . . . Men i Eftermiddag ved Kaffetiden begynder vi.« — —

— Medens Minka og Schulteiss i den rolige Eftermiddagsstund drev det oppe paa Skoleværelset med Spørgsmaal og Svar fra Aandeverdenen, sad Doktoren nedenunder i Stuen ved Aviser og Tidsskrifter. Der var altid endel opsat Lektüre lagt hen til Søndag fra Ugens Travlhed.

Af og til lagde han Læsningen fra sig og gik hen og saa ud.

Graavejret var tyknet til, Væden laa sløragtig paa Ruden, og det dryppede alt i et blankt fra Vinduskarnischerne.

Ved denne Tid ventede han Kjel med sin Forlovede, Thekla Feiring; Kjel var taget op til Foged Preus med Giggen allerede tidlig imorges.

Doktoren begyndte at se altid hyppigere paa Uret.

Der rullede Giggen for Døren.

»Her er Posten, Far,« — sa Kjæl, han traadte ind.

Doktorens Blik fór undersøgende over Indholdet og derpaa skarpt hen paa Bente, som fulgte ind hastig efter, — hed og nervøs af et Brev fra Endre, som hun krammede i Lommen, og hvori hun havde keget saavidt, at hun forstod, der igjen kom Krav paa et uformodet Pengebeløb. Det var som en stille Overenskomst, at Doktoren skulde holdes udenfor al Korrespondance med Endre . . .

»Og ny Rejsepels, Mor,« — raabte Kjæl, idet han tog Thekla ved Haanden og foreviste hende, — »bestilt inde i Byen. Jeg fik den imorges akurat, saa jeg kunde ha den med mig op til hende . . . Elegant, hvad? — Dyr forresten som Pokker . . . blødt, fint Graaværk indeni og Krave af Ilderskind. Thekla liker den.

Dersom Du bare selv kunde se, hvor den klæ'r Dig,« — ivrede Kjæl, medens han hjalp hende af med den . . . »Jeg siger, i vort Hus skal der være et Langspejl, saa Du kan se Dig fra Hode til Fod . . . Vi har ikke gjort andet

end snakke om Huset vort undervejs . . . Det skal bli et helt modernt — nutids, og indrettet for to selvstændige Personligheder« . . .

»H—um,« — Doktoren trak langt paa det, — »*det* traf man jo bedst ved at bo i hver sit Hus som før« . . .

»Ja, nej om Thekla drager ind i noget gammeldags, Far. Huset skal tilvejs det. Ikke sandt, Thekla?« . . .

Thekla var forsvundet; — hun vidste, hvad der nu skulde forhandles.

»Jo—o, jeg tænker virkelig paa at bygge, — alt i alt opgjort, blir det aligevel det rentableste,« — kom det med et Skud paa Skulderen; han begyndte at drive op og ned i Stuen, — »aligevel det rentableste« . . .

»Gud bevare Dig, Kjæl . . . Penge — Penge« . . .

Kjæl drejede sig hastig og sa grættent hvast: —

»Der er bare Spørgsmaal om, hvad der koster mest, Far, — saadan kalkuleret for en fem Aarstid, — enten at bygge eller ikke at bygge . . . Penge, — javist gaar der Penge! — — Men det gjælder at skjelne mellem de,

man sér, og de, man ikke sér. At bære sig ad som Fattigmand er nu tilfældigvis akkurat det lukseriøseste, én kan finde paa« . . .

Doktoren saa ikke ud, som om Sønnens Argumenter tilfredsstillede ham, han gjorde et og andet Kast paa Hodet af Misnøje.

»Sér Du, Kjel,« indvendte Bente varsomt, — »baade Far og jeg vilde synes, det var saa trygt, om Du ventede med at bygge, til Du havde faat en liden oplagt Kapital at gaa ud fra.«

»Idyl, Mor, — Idyl, Mor . . . En Hytte og hans Hjerte. Det er nu netop det gammeldags, som ikke lønner sig. — Bo dernede paa Bruget i det gamle Huset — med Sagduren lige i Ørene, — med en Kone, som længes mod alle Tidens Fordringer . . . Og saa ikke kunne repræsentere sig skikkelig selskabeligt . . . Som jeg maatte som gift Mand i min Affærsposition, om jeg skal gjøre et blot nogenlunde solvent Indtryk paa mine Medmennesker og ikke synke ned i en hel anden Linie, — — hvor de, Gudhjælpemig sa mig op Krediten . . . Jeg har betænkt det altsammen — —. Saa det sandsynligste, jeg fik se i Øjnene med Hytten din, Mor, var at gjøre Konkurs.«

»Der er nu aligevel noget, som hedder Nøjsomhed, Kjel,« — tog Moderen skarpt i, — »og to unge, som —«

»Og saa paa den anden Side af Stregen, Far,« — ivrede Kjel, — »paa Kreditsiden —. Man maa holde det klart ud for sig: — Konen tilfreds, — sparer Tid, — et Hus, hvor man knytter sine gode Forbindelser, samler i sin Omgang Topperne af dem, som er i Affæerne . . . Man blir ikke nødt til at fare omkring paa Bygden for at tigge sig til Navne paa et Papir, — har Chancer for at bli Direktør i Sparebanken og Sikkerhed for, at de Penge, én bruger, ikke blir opsagte i Utide. Og saa videre, og saa videre langt at opregne, — Følgerne af det, som kaldes at ha Indflydelse.«

»Papirer, Papirer« . . . gren Doktoren hidsig, — »hvorfor skal Du absolut ha Papirer? — Udvid Forretningen, efterhvert som Du faar Penge.«

»Ja, der *er* det, — der staar vi ved det,« — standsede Kjel op, som han egentlig fortvilede om at kunne forklare sig for saa totalt uforstaaende Hoder. »Jeg skal forsøge at tydeliggjøre Dig det, Far, — blot sige Dig, at en Forretningsmand, som driver det ordentlig, altid

trænger Penge —. De er som Vand til Hjulet de. Jo dygtigere, han arbejder, desto pengeforlegnere er han . . . Og saa forstaar det sig, at det gjælder om at bane sig Vej til Indflydelse og Kredit, — og især Magt i Pengeinstitutterne . . . Var jeg saavist bare Sparebankdirektør, saa det blev mig, de maatte vende sig til, hver Affærsmand i Distriktet for at faa bevilget Penge, — oho« —

Der lød et hørligt Støn. Fru Bente sukkede.

»Gud véd, hvorfor Du blander Dig i dette, Mor. Du tar Dig jo bare Sorg af det. Jeg skulde mene, det er min Affære og min Ryg, som faar bære det . . . Eller kanske Far vil betale det Huset for mig, saa takker jeg,« — spasede han.

»Gutten faar styre, som han vil, Mor, — det nytter ikke andet,« mente Doktoren.

»Jeg synes nok, Du ialfald skulde ha tænkt paa at betale din Far igjen noget af det Du skylder ham. Det tar sig saa upaalideligt ud for Dig, Kjæl.«

»Det er jagu saa nobelt tænkt netop nu, — saamæn nok saa tarveligt« . . . busede Kjæl ud.

»Saa er det nu ialfald det, jeg er kommet overens med Thekla om at sige Dere i Eftermiddag, — at vi har bestemt at gifte os nu for Jul og saa faa Bygningen saavidt færdig, at vi er i det ny Huset til Sommeren.«

Bulerne i Doktorens Pande hednede; — han saa paa Bente og Bente paa ham . . .

»Din Mors Mening er nu, Kjel, at Du skulde vente baade med at gifte Dig og at bygge, indtil Du havde noget ordentlig reelt at sætte Bo for.«

»Det vil sige, til jeg blir rig, Mor, — kan realisere Bruget og trække mig tilbage som Rentier, saadan om tredive Aar — jaha! — — — Nej, jamæn faar Thekla og jeg dele Chance og staa Last og Brast om Fremtiden . . . Og ikke taaler jeg, at hun længere gaar der og slaver og slider sig ud oppe hos Fogden.

Saa nu véd I vore Planer,« — lød det, idet han drev ud; — »ganske som Barn faar I nu ikke behandle mig heller« . . .

Bentes Udtryk var blegt oprørt, skarpt:

»Ja, Baarvig, dette mener jeg, vi bør sætte os imod med Næb og Klør, — og saalangt vor Indflydelse og Myndighed bare rækker. Saa

har vi ialfald gjort, hvad vi kan. For aldrig gaar dette godt, skal det begynde i den Stil.«

»Hør hende nu igjen, — altid uforstaaende foran den Gutten!« fór Doktoren op. — »Kjel er nu engang af dem, som ikke kan ha sin Interesse paa to Steder. Saa hel, der han er . . . Før havde han sit Sind udelukkende paa Bruget, — nu er det hos Kjæresten. Det er just hans Styrke det, som Du aldrig begriber, Bente Det bedste blir aligevel, at han faar hende til sig, saa kommer alt paa sin Plads. — Eller hvad har han gjort andet end farte op og ned der til Foged Preus nu helt fra tidlig i Vinter? Saa det næsten er blet en vanlig Besked dernede paa Bruget, hører jeg, at han ikke er at træffe . . . Der blir ikke Greje paa det før, det indsér jeg, det . . . Gifte dem jo før jo heller!«

Der opstod en Taushed, kun afbrudt ved, at Doktoren brækkede den Avis, han læste i. Der hørtes Skridt ovenpaa og af og til i den regngraa, tagdryppende Eftermiddagsstilhed en Lyd af at nogen skrabede af Fødderne og gik i Kjökkendøren.

Minka gled sagte ind.

Hun søgte efter noget henne i Nodehylden eller paa Pianoet, hun ikke kunde finde. Saa blev det henne i Sybordet og paa Konsolen mellem Nipssagerne og Fotograferne . . .

»Det er bare Fingerbøllet mit, som jeg . . .« forklarede hun, medens hendes Hænder kattebehændig varsomt følte sig frem for ikke at komme til at støde noget overende . . .

»Nej ikke der heller« . . . Hun saa sig om efter andre mulige Steder . . .

»Og tænk Thekla, som skal til Byen og købe Udstyr paa Torsdag,« — faldt det saa ligegyldigt.

»Saa—aah? — da har Far og jeg ikke hørt noget om det endnu.« Der dirrede Indignation i Moderens Tone.

»Idetmindste snakker de om det, — hun og Kjel . . . og saa tænkte jeg . . .«

»Aa, Mor,« — beroligede Doktoren, da han saa, hun sad, som hun blot fortabt appellerede til alle Vægge. »De har saa gode Bremseser. Umulig at gaa længere end Pengene rækker, ser Du.«

»Højt, højt over Hodet paa os« . . . mumlede Bente.

»Du har en Evne til at lægge svart, — kulsvart, over alting,« fór Doktoren op; han vidste jo det ikke var til at bære, naar Bente begyndte at bli fortvilet. — »Hvad er det, Du staar der og vri'r Dig for, Minka?« — udbrød han pludselig. »Er det noget med Dig ogsaa? . . . Jeg tror, Gudhjælpemig, Du lægger et Tryk paa Huset, Mor, saa vi tilslut blir gale allesammen.«

»Og saa me—mente jeg,« — stammede Minka . . . »jeg har virkelig gaat og tænkt paa det saalænge nu, — helt siden i Sommer, — at — at jeg vilde snakke med Dere om, — spørge om — om det ikke kunde gaa an, at jeg fik være i Byen i Vinter . . . Jeg vilde saa gjerne være paa egen Haand en Tid. Jeg føler, jeg blir saa rent uselvstændig af at gaa her bare som Barn og Datter i Huset . . . Og saa tænkte jeg, at Kjel og Thekla nu saa let kunde skaffe mig nogen at bo hos.«

»Ganske let . . . Saamæn saare snedig udfundet . . . Ganske forunderlig glidende . . . Det vil gaa som smurt, Du, — bare Du har noget at betale med . . . Jaha, jaha, det var jo ogsaa et Indfald.«

»Minka tænker vel paa sin videre Uddannelse, Baarvig,« — støttede Moderen hende.

»Jeg længes saa umaadelig efter at komme ud fra dette samme og det samme herhjemme!« — brød Minka løs uden længere at lægge Baand paa sig.

»Ja, Mor og jeg længes s'gu ogsaa Du, — jeg vilde saa umaadelig gjerne leve af en Pension i Byen istedetfor at kjøre og praktisere Dag ud og Dag ind heroppe . . . Jeg synes rent ud sagt, Du skulde skamme Dig, Minka. Komme med en slig Begjæring nu, Du véd, hvilket Brug, vi har for Penge paa alle Kanter.»

»Ja, faar jeg ikke komme ud, — skal jeg bli her i Vinter ogsaa . . . Nej, saa bryr jeg mig ikke om at leve . . . nej, nej« . . . skreg hun forvildet, medens Øjnene brændte ud af det blege Ansigt.

»Det er Blegsot, — intet andet end Blegsot dette, Bente . . . Jernpiller, hun skal ha, — ordentlig kropsligt Arbejde i Huset istedetfor alt det forskruede og forsprængte aandelige Væsen. — Du sér jo, hvad det fører til, Bente . . . Gud bevare mig, hvor alt tar Dimensioner for hende« . . .

Han standsede pludselig i sin Gang paa Gulvet:

Hvorfor kan nu Minka for Eksempel ikke hjælpe Dig i Husholdningen? — Hvorfor skal absolut Du trave i det Døgnet rundt fra tidlig Morgen, medens din Frøken Datter sover — og hviler — og maa ha Ro til at læse interessante Værker — og passe paa Sjælen og Følelser og Stemninger . . . Hvorfor, spør jeg Dig,« — tordnede han. — »Ligge vaagen i Rørelser om Kvindens Fremtid og alskens Grublerier! — Naturligvis ikke faa sove, fordi man ikke har brugt Kroppen den ganske Dag, — bleg og syg . . . Hvorfor i alt sundt Vets Navn kan vi ikke opsige en af Pigerne, Bente, og faa lidt Hjælp af Minka« . . .

»Minka er ikke slaat for dette praktiske, ligger saa lidet for det, Baarvig, — ellers véd Du vel, jeg havde tænkt paa det.«

»Hvorfor ikke slaat?« — drev Doktoren paa —. »Jo—ho—o, fordi hun er blet aldeles afvænnet med at bruge Haand og Krop og Kræfter i praktisk Gjerning. De var saameget højere alle disse fordømte saakaldte Interesser . . .

Jeg siger Dig, Minka, hold op med den Tudingen,« trampede han i Gulvet.

»Ja, der har vi hende nu, — besat af et eller andet Indfald af dette svævende. — Nu

vil hun til Byen — pinedød absolut til Byen, — i højere Luft . . . Men, sér Du, min Pige, det blir der nu ikke noget af, — ikke, før Du kan skaffe Dig Penge og raar Dig selv . . . Der skal nu, — fra idag af, — lægges an paa, at Du kommer til at føre et anderledes sundt Liv, — først og fremst gjenoprette din Helbred . . . Jeg *vil* ha dette saa, Bente. Hun skal staa for og ansvare en Part, Du kan anse passende i Husgjerningen, — stryge, stoppe Strømper og sy, saa hun har Tiden udfyldt som et andet nyttigt Menneske.«

»Du kan tvinge mig, Far . . . Men saa véd jeg ogsaa, hvad jeg tænker,« — sa Minka blegt. — »Jeg har min Ret til at udvikle mig og følge min Natur, jeg ogsaa. Og, skal den trædes ned« . . .

Kjels Latter og højrostede Snak med Thekla lød indefra Gangen.

»Ja det er nok, Minka,« afbrød Doktoren pludselig barsk, — »jeg vil ikke vide af nogen Udstilling af intime huslige Scener for — for — fremmede« . . .

Døren gik op, og ind kom Thekla leende og noget trippende ude af Ligevægt, syntes det, for et Tryk i Ryggen.

Med en krænket Mine tilbage paa Kjel søgte hun hastigst at faa Holdningen gjenoprettet og satte sig hen i Pindestolen hos Fru Baarvig, medens Kjel støjende og overlegen slentrede efter indover Gulvet.

»Det var jo det, vi skulde overlægge med din Far og Mor om,« — mindede hun ham.

Kjel standsede med Fingerspidserne stukket ned i Vestelommen og yttrede let hen:

»Ja, det er da det, at Thekla og jeg rejser til Byen nu paa Torsdag og kjøber Udstyr . . . Jeg har regnet ud, at det blir billigst at gjøre det af med engang, — Møblementet og alt, — saa det passer for det ny Hus.«

»Hm — ja, — a . . . Der skal Penge til, Kjel,« — indvendte Doktoren noget hvast.

»Pyh, kan faa saameget, jeg vil, dernede i Banken nu . . . Og Afdrag efter Behag. Enten jeg gjør Papiret paa ét eller to tusen, er fra den Side komplet ligegyldigt.«

»Saa er det vel egentlig intet at høre dine Forældres Mening om,« — yttrede Fru Baarvig koldt med stærkt pressede Læber.

Theklas smaa runde sorte Øjne blikkede bestemt paa Fruen:

»Lad mig udtrykkelig faa gjøre opmærksom paa, at jeg ikke vil ha det ringeste at sige om, *hvormeget* Kjel bør kjøbe. Jeg har blot udbedt mig af ham det eneste, at det, der kjøbes, blir efter vor egen Smag.«

. . . »Det er bare det« — blev Kjel ved; han lagde Fingeren paa Næsen og mysede forstaaende hen over dem til Faderen, — »at jeg vinder et Par hundrede — mindst, — er jeg lidt svineheldig, kanske tre, — om jeg skriver to tusen og kjøber med engang en gros.«

»Der vilde vist ingen heller end jeg, at Du blev rig, Kjel!« — udstødte Fruen med et svært, svært Suk, — »paa alle dine Beregninger og Spekulationer,« — lød det halvhøjt noget efter.

»Det gaar kanske lidt over det dagligdags Husholdningsknib, Mor . . . Spare paa Skillingen og la Daleren gaa,« — slængte Kjel af sig, han slentrede paa Gulvet med skrabende selvfølende Skridt.

»Jeg sidder rigtig og sér paa Dig, Minka,« — brød Thekla den pinlige Taushed, — »er der noget, der fejler Dig, Du sér saa daarlig ud.«

Theklas levende Øjne gled forskende fra

Doktoren til Fruen og tilbage igjen. Saa vekslede hun Blik med Minka og mødte en Hovedrysten.

»Der er saamangen Indskrænking, man maa paalægge sig i et Hjem som vort; man kan leve lykkelig for det,« — sa Fru Baarvig meget alvorlig, og der skjød et skarpt Blik hen paa Thekla . . . »Minka har netop faat vide, at vi ikke har Raad til at lade hende være i Byen i Vinter.«

Kjel gik og smaamumlede og ræsonnerede, som han her kun yderligere bestyrkedes i sit: Spare paa Skillingen og — —

»Det er det . . . det er det . . . at jeg havde tænkt mig saameget for denne Vinter,« brød det med Graad i Røsten sagte ud fra Minka.

»Vi faar vænne os til at ta Skuffelse nogen hver,« mente Fru Baarvig.

»Jeg skulde gjerne arbejdet Nat og Dag,« — forsikkrede Minka, »naar det bare var med noget, jeg interesserede mig for.«

»Ens Arbejde interesserer altid, Minka,« — afbed Doktoren kort.

Vuggende med begge Hænderne i Lommen sa Kjel, idet han saa hen paa Thekla, der sad med tændte Lys i Øjnene:

»Mon ikke den samme smukke Sætning kunde bruges til at trøste ogsaa dem, som sidder paa Slaveanstalten, Far.«

»Ja, ikke forstaar jeg, hvad jeg er til for,« — brød Minka eksalteret ud, — »naar jeg ikke skal faa gjøre det, jeg har Interesse for i Verden . . . Bare, bare bli stængt paa alle Kanter . . . Det er, saa én kan kvæles . . . Men, faar jeg ikke følge det, jeg har Lyst og Trang til, saa skjønner jeg ikke, hvorfor jeg skal leve dette Livet heller.«

»Saa faar Du jagu la være, Minka,« — svarte Doktoren haardt.

»Jeg har aldrig bedt om at bli sat ind i Verden,« — tudede hun.

»Du tror kanske, jeg stod med Huen i Haanden og bukkede og bad mine Forældre om det?«

»Saa ganske uden Ret kan da Børnene ikke staa i Verden« . . . mente Thekla bidende. »Der faar da opstilles et Ansvar, — ialfald mellem Menneskene.«

»Det er ogsaa det, vi Forældre haardt nok føler,« — tog Fru Baarvig pludselig i. — »Jeg tror nok, vi kan sige, vi plukker Dunet af vort eget Bryst, — saa vi næsten ribber os for hvert

Barn, vi har, — at vi sætter hele vor Tilværelse og Lykke ind paa dem . . . Det er bare, saa at sige, vort Instinkt . . . Og, naar vore Børn filosoferer om det og spør, hvorfor den Verden, de er kommet i, *er* slig, — saa har vi saamæn bare vort slidte og medtagne baade Sjæl og Legeme at svare med, — bedste Thekla« . . . lød det skjælvende tilbagetrængt.

Minka var hastig gledet hen over Gulvet og satte sig bag Moderens Stol med Armen heftig om hendes Hals.

»Naa naa, Mor,« — spøjte Doktoren, — »ta det nu ikke saa. — Du véd jo, Børn er nogen Kanibaler« . . . —

— Medens det regnede og dryppede lydt og ustandseligt i Træværket udenfor, gik Passiaren senere udover i Skumringen livligt om Udstyret, der overvejedes og afgjordes i Samraad med Minka.

Theklas knappede fine Sko stak af og til ind i Lysskjæret paa Gulvet, eftersom hun bevægedes af Gyngestolen, over hvis Ryg Kjæl hang med Armen. Og Berthea, som laa paa Knæ foran Ovnpladsen og holdt Øje med de Æbler, hun stegte paa Gløderne, la sig idelig i med hidsige

Formeninger, som hun nok turde eje lidt mere Skjøn og Erfaring, end de tænkte.

Henne i det mørkeste af Værelset, et Stykke bag Gyngestolen, gik Schulteiss frem og tilbage med Hænderne bag under Frakkeskjøderne og præcise smaa Pas, medens der kun var Plads for korte Vendinger.

Han var egentlig bare Øre, — anspændt for at opsnappe af Ord og Antydninger, om hun virkelig skulde ha faat sat igjennem denne højst skjæbnesvangre Idé at tilbringe Vinteren i Hovedstaden under Paavirkning af denne Herr . . .

Pludselig gjorde han med et lysende Smil en voldsom braa Omdrejning.

. . . Ikke Tale om nogen Byrejse for Minka! —

V.

Kjel var en populær Kar; han kjørte i Visiter med sin Kone, og Vitsen var ved Indtrædelsen stadig den samme friske frejdige: — »Ny Bredslæde, ny Bjørneskindsfeld, ny Kone,« — han turde ikke sige »ny Mær,« som det første Gang i Undfangelsens Øjeblik nær havde sluppet ham af Tungen. Men den gule Hoppen var virkelig nykjøbt, og det en Traver, han kunde være bekjendt af, — elleve Kilometer i tre Kvarter — bare halvanden Time om Vejen op til Futen.

Deroppe mødte Fogden selv i Gangdøren højtidelig galant, bød Fruen Armen saavel som Sofaen i Storstuen, satte frem sin bedste Madeira og erklærede, at han vilde gjort ligedan, om

hans Kontorist var blet udnævnt til Amtmand, — hvad saa ikke for en ung Dame, der altid havde været hans Meningsfælle om den eneste Idé, som duede i Tiden, nemlig Ligbrændingen . . . Her skulde hun faa se Regnskabet over Omkostningerne nu i fire forskellige Lande. — og Tallet af Ligbrændinger for sidste Aar

Under Kjels forskellige Visiter gik der altid først en Stund med mere eller mindre stiv Holdning og urolige Blikke hen paa Thekla, om hun var fornøjet med, hvordan man placerede hende. Det var saa sin Sag og maatte tages som med en første Gangs Eksersits det at vænne Egnens Fruer til at behandle én, der blot for to Maaneder siden var Guvernante hos Fogden, som en dem i Rang nu helt fuldkommen ligestillet. Erindringen var for ny, og Minerne blev jo her og der endel smilforladte og stramme, naar den nyslagne Frue straks saa afgjort og uden videre søgte frem og nonchalant satte sig akurat i Sofapladsen.

Kjel fik saa, hvor det passede, sin lille afsides Konference med Husherren . . . Anledning til at faa Penge nu, om De vil ha, — han blinkede lunt, — hos min gode Ven, Bankchefen. — Slægtning af min Hustru ellers . . .

Han bér mig sige min Mening om Forholdene heroppe, — Vederhæftigheden naturligvis . . . Og et lidet Ord af mig nu . . . Ja bevares helst, om jeg selv vil skrive paa, sa han; — men Tak, inderlig Tak skal han ha; jeg forstod Klunkingen. En gammel Ræv, sér De . . . Jovist, naar jeg bare vilde skrive paa, ja . . . Men, som sagt, mellem os, — lidt anbefaling fra mig skader ikke nufortiden . . . Selvfølgelig rekommenderer jeg ikke andet end det, som er Guld. Og slet ikke er det Guld alt, som glimrer heller, — hvad? — Naaja, det var kun et lidet venskabeligt Vink. — For Mulighed, — for Tilfælde, — saa véd De nu, hvor De har mig.»

Med en vis selvfølende mystisk Mine af Affærer blandede man sig saa igjen gemytlig ind i Stuens private Hygge, hvor Thekla unægtelig virkede noget kjøligt, ikke mindre ved sit Velstandsfruetoilette og de lange elegante Handsker end ved visse overlegne Orienteringer over højere Interesser.

Men Thekla agtede nu engang ikke at bøje sig for Fruerne. Hun var aldeles bestemt paa at gennemføre Kampen.

»Nu staar de fromme Forældrene naturligvis i den Formening, at jeg ikke har bestilt andet end turet den ganske Tid, hvad?« — forlød det under et af Kjels Besøg hjemme saadan i Fortrolighed til Fatter og Mutter. »Nehej . . . Jeg har faat dannet et Kompagni om at købe hele Svartskogen, elleve tusen Maal.

Bli'r Du forskrækket nu, Mor? — Nej jeg er ikke *med* i det, Du, — at sige, hvis jeg ikke vil. — Det bli'r nu mig, som skaffer Pengene i Byen til nogle af Kjøberne, — — bereder Muligheden — —.

Nej jeg er ikke *med* . . . Der er bare ét, jeg har betinget mig, — bare den Smaating, at alt Tømmeret skal skjæres paa mit Sagbrug, — saadan femten hundrede Tylfter i Løbet af dette og næste Aar.«

»Men dette høres jo godt, — fornuftigt, Baarvig,« — udbrast Bente pludselig med Taarer i Øjnene.

»Nej hør Fruen, Du — hæver hun ikke Blikket imod Loftet fordi hun opdager, at hendes Søn har Vet i Skallen.«

»Og ingen Risiko, Kjæl?« prøvede Bente ham igjen.

»Ingen Mor, — — bare, at jeg kan notere den dobbelte Fortjeneste paa det, naar vi faar Jernbanen færdig.«

Bente græd . . .

»Jeg trængte saa til at høre lidt godt . . . kjære Gutten min,« — hulkede hun. Hun fattede sig og forlod Stuen.

»Mor er blet saa nervøs, skal jeg si Dig, Kjæl,« — sa Doktoren. »Vi maa skaane hende . . . Det er vel denne fornøjelige Endre, som tar Livet af hende . . . Jeg vil aldrig spørge efter, hvormeget hun har igjen af Pengene, de to tusen; det vil krænke hende. Kan Du faa det saa fint ud af hende, saa sig mig det; men ikke idag, — hun taaler ikke mere nu.«

»Pyh, saa kan da jeg spæde lidt til. Galere er det vel ikke end at underholde et enkelt Menneske med nogle Maanedspenge, til vi faar sé noget bortimod et Resultat, Far. — Han er gæl'n naturligvis. Men saa kan hans egen Familie da ikke straks dømme ham paa Daarehuset heller, uden at han har faat prøvet sig. — Pinedød saa Synd i Mor . . . Og hun har storartet Skjøn, naar det kniber. Se nu bare dette med Svartskogen, — hun tog det straks, — med et Glimt!« . . . — — —

— — »Naa, der kan Du se, Bente,« — lød det bagefter, — »havde jeg Ret eller ikke, da jeg sa, at Kjæl vilde bli sig selv igjen, naar han blev gift. Nu gaar Sagskuren, saa Flisen fyger . . . Ordentlig opmuntrende, Du, at staa og se paa Lysningen dernedefra om Kvældene, før én lægger sig.«

»Ja, det synes virkelig, som det gaar nu,« — indrømmede Bente tankefuld. — —

— Kjæls Hvedebrødsdage havde varet med allehaande Visiter og Besøg udover helt, til Slæden i Vaarsmeltingen begyndte at skure paa den ene Mejen.

Over fra Jernbaneanlægget paa den anden Siden af Elven var Arbejdet alt begyndt, og peb og peb det nu i Tide og Utide. Skarpe korte Hvin, lange vedholdende Signaler, dump Dundren af Dynamitsprængninger, som om der stadig skulde være noget paafærde, urode den vante Landsens Stilhed, og jog Folk nervøst op af deres Søvn om Natten.

Schulteiss fordrog ikke denne Piben:

Han standsede midt i Lektiehøringen og trak op det ene Ben og gren, som det gik ham gjennem Marv og Krop, ved Hvinene.

Aa, hvor han af sit inderste Hjerte hadede dette Ul! Han skar Tænder og klemte Neglene ind i Haanden . . .

Minka var pludselig blevet promptere end nogensinde med at gaa de Morgenture, hendes Far havde indskjærpet. Schulteiss hørte hende nedenunder, naar hun tidlig om Morgenen tog de ny elegante Halvgaloscher paa, som Kjel havde foræret hende, og skyndte sig ud af Gangen. I den raske Kaabe og med det flatterende Slør paa Hatten for Solbranden, som saa let vilde sætte Fregner, forsvandt hun i de forskjelligste Retninger, — nordover mod Lensmandsgaarden, i Skogvejene hen til Husmandspladsene eller nedover mod Bruget.

Lidt efter steg Schulteiss med tilbagetrængt omskuende Jægermine og skyndsomme Skridt ned ad Gadedørtrappen.

Han gik i Diagonaler, — skraade langs Aassiden, tog Gangstien bag Gjerdet eller skjød tvertover Doktormyren og rundt Bakken bag Lysthushaugen. Det gjaldt at komme ubemærket til et Punkt, hvor han beherskede Stillingen, hvor han kunde iagttage Minka. For, i hvad Retning, hun tog, — det endte ufravigelig i Landevejen henimod Jernbanebroen.

Did havde hun spadseret i forrige Uge hver Morgen og altid været saa ivrig paa at faa Berthea med sig. Det var først fra Dagen for iforgaars, da Hr. Varberg havde præsenteret sin Person ved Enden af Broen og gelejdet dem saa galant paa Tilbagevejen, — at hun havde fundet det rigtigst for Sundheden at staa saa tidlig op, at Søsteren ikke brød sig om at bli med. — —

Og virkelig, — hans skarpe Blik lod sig aldrig skuffe, — Hr. Varberg kom ogsaa idag imod hende fra nogen Kant over eller under Broen og gjorde hende Følge tilbage.

Joho, — akurat saa langt, at de ikke kunde sés fra Vinduerne hjemme paa Elvsæt, — did og ikke længere . . . Mærkelig nok, akurat did, — han skulde endogsaa kunne beregne Linien . . .

Og der blev de staaende, — hvorfor ikke de tyve, tredive Skridt længere frem, helt hen til Grinden? — Og der vilde de, som det lod, blet staaende, om ikke Frøken Minka — saare heldigt for, hvad der var passende, — saa bestemt maatte være hjemme Klokken otte og skjænke The til Frokosten . . .

E—ndelig Farvel!

Og i lange Skridt pa'ede han Diagonalen hjemover for der som tilfældigvis at kunne møde hende i Gangen eller paa Trappen og i skjælvende Angst læse, gjætte af hendes hemmelighedsfuldt tindrende Øjne og oplivede Mine, om det var Diagonalen, — den lige strake ned til Elven, — han havde at styrte afsted . . . Han saa den saa tydelig som en Blækstreg over Sneen gaa bent, direkte hen til de hvidgrønne Isstykker, som brød sig halvmeltede i Strømmen med det sorte Mørke under.

Bagefter studerede han oppe paa sit Værelse med opklørede Haandbager . . . Var der sket noget . . . Var hun tabt for ham . . . Eller blot paa Veje til det . . . Og han hengav sig skridtende frem og tilbage til rasende, brølende Fantasier. Han skulde . . . H—an skulde . . .

Om Eftermiddagen listede Minka sig op paa Gulsalen. Hun stod ved det borterste Vindu, hvorfra hun kunde se i det lysegraa Grustag derover ved Gjennemskjæringen . . . Sektionschefen Varberg havde sit Kvarter kun en knap Halvmil søndenfor paa en Bondegaard ved Elven.

Hun lyttede og lyttede . . . Det fór gennem hende, hvergang Dampiblen deroverfra

kløvede Luften, som der laa mystiske Meddelelser i den, — Fløjten . . . hidsige, korte Stød . . . lange, melankolsk klagende . . . pludselig vilde truende, fyldte af en Viljekraft, der tvang uimodstaalig . . . De sislede og hvislede ondskabsfuldt, giftig haanende med langt udtrukne Efterlyd . . .

Naar Jernbaneulet skar i den lave, lange, vedholdende Tone, hørte hun til i bleg Ekstase . . .

Det var hans Vilje, som byggede Bro i Luften over til hende. Hun saa den spinde sig i et fint Netværk som af Skygger. — Og hun skulde gaa bare paa Kraften af hans Vilje, — paa højere og højere Buer gjennem Luften . . .

Lyden fløj op i vildthvinende Angst, — og saa blev det med ét stille . . .

Det var hendes Skyld. Hun var ikke godt nok Medium . . . aarkede ikke at modta hele Viljen . . .

Dybt under strømmede svimmelt den svarte, fossende Elv . . .

Og videre maatte hun igjen prøve sig ud paa Viljebroen . . .

For det hvinede paany op og skingrede tvingende, overmægtigt.

Hun svævede og svævede, — til hun pludselig med en umaadelig Rædsel opdagede, at hun ikke længere tilhørte sig selv, — at hun holdt paa at gaa over i en andens — i hans Væsen og Vilje . . . forsvinde, fortabe sin Sjæl, — ubønhørligt, uigjenkaldeligt . . .

Hun saa hans Ansigt med det tilslørede gaadefulde Smil fra igaar, som sa, at Magten var saa sikkert hans . . .

— — Idag kom Varberg pludselig efter Middagen ind i Stuen, hvor Fruen og Minka sad, og spurgte efter Doktoren, som han vidste ventedes hjem. En af hans Jernbanearbejdere havde forslaaet sig og trængte Tilsyn.

Han saa sig om, — det var, som han vilde trænge igjennem Døraabningen ogsaa til Spisestuen, — naturligvis, om Thekla var heroppe. — Kjedeligt, at han ikke kunde fordrage hende, tænkte Minka. Men hun var virkelig saa uforstaaende lige over for alt hans —. Og lidt forandret og *gift* var hun nu ogsaa, bare optat af sit Fruevæsen.

Han vilde bie, sa han, til Doktoren kom, — vilde ikke forstyrre, — bad Fru Baarvig om at faa sidde og læse Husets Aviser saalænge . . . Imellem tog han op en Notitsebog og gav

sig til at regne ivrigt, som det syntes, med Tankerne travlt optagne af Ting eller Arbejder derover ved Jernbanen.

Berthea kom og hviskede en Besked til Moderen, saa hun rejste sig og gik ud.

Minka vidste, at Berthea og Massi passede paa inde i det andet Værelse, og at det var et Krigspuds af Berthea for at faa Moderen ud. Hendes livlige Aand fantaserede naturligvis; hun var blet saa mærkværdig delikat med ikke længere at paatvinge hende sit Følgeskab om Morgenerne . . .

Det gik i Døren derinde og knirkede et Par Gange af nogle forsigtige Mandsskridt over Gulvet . . . Huf, var nu Schulteiss ogsaa ude med sin ufordragelige Iversyge.

Hun vilde rejst sig; men forhindredes ved, at Varbergs Øjne under Beregningerne som uvilkaarlig blev hængende ved hende . . . de stirrede borte i Tanker underlig skarpe med et blaagraat Lys skimrende langt indefra . . .

Og gjentagende fæstede de sig ved hende . . . længere og længere . . .

Notitsebogen laa paa Bordet inde i en halvlys Solstrime fra Vinduet, og Haanden med Blyanten hvilte paa den . . . Blikket var saa

aandsfraværende hensunket, at hun ikke kunde unddrage sig det. Det var som inde fra hans Drømmeliv til noget langt inde i hendes Væsen . . .

Hun fulgte hans viljeløse Haand. Det syntes, som Blyanten begyndte at føre Skrifttræk, — at skrive — langsomt, — Bogstav efter Bogstav . . . blev til en hel Linje, tydeligt, stort. Og som ved et Ryk førtes Haanden nu tilbage. Der begyndte en ny Linje — og atter en ny . . .

Det var, som alt indeni hende var under en lammende Halvsøvn — umuligt at rive sig løs . . . Bogstaverne svimlede henne paa Bordet op klare, som om hun saa i halv forvildende, forstørrende Brillen. Hun syntes næsten, hun saa en lysegraa Taagehaand ud af Solstrimen hen mod Blyanten . . .

Uden at vide det var hun borte hos ham og heldede sig over hans Skulder.

Hun læste:

»Din Fylgje taler med hendes Fylgje det, I endnu ikke selv forstaar.«

Hun saa ind i det underlige Dyb i hans gnistrende Øjne, følte, han slog Armen om hendes Liv og drog hende ned paa sit Fang, og, inden hun tænkte paa at afværge det, trykkede han et heftigt Kys paa hendes Læber.

Hun stirrede overrumplet stivt forfærdet paa ham og undersøgende — som ved et pludselig opglimtende Magnesimalys — hans Ansigt og Person, om han — han, — virkelig — virkelig var den Mand, hun vilde hengi sig til. Ved det halvglegende sikkre Smil, der hvilte paa hende, steg der op en Angst.

Den kom som en pludselig Panik igjen denne Følelse af Rædsel for, at hun kanske holdt paa at fortabe sin Person — blive mystisk bundet ved noget Afgjør udenfor hendes egen Magt og Vilje.

Hun stødte ham fra sig med et lidet Skrig, saa sig forvildet mod Døren; men hørte idetsamme Moderen komme, og satte sig hastig ophidset og rød neddukket i sin Søm bag Pladen ved Sybordet.

Hun fik under Forfjamselsen og Frygten for, hvad Moderen kunde have mærket, knap Tanke for sig til at forbløffes over Varbergs Koldblodighed. Uforstyrret koldt vendte han sig kun halvt om til Fru Baarvig som med Øjnene endnu ned i Notitsebogen, og sa, medens et tilsløret dirrende Blik skjød over til Minka:

»Jeg har faat nyttet Tiden godt, Frue, —

fundet hele Beregningen paa en Jernbanekurve her nordenfor« . . . — —

— Medens Fru Baarvig stod over Jordbærsyltningen om Eftermiddagen, gik de bekymrede Tanker for Minka i hende.

Hun var saa alt for let tilgjængelig. Den ene glødende Interesse afløste den anden. Nu var det, som Skrivningen var kommet aldeles bort, — og hele Ærgjerrigheden der . . . Disse stedse hyppigere Tilnærmelser til Huset og Datteren fra Varbergs Side kunde nok føre til mere . . . Han var just ikke den, hun havde tænkt sig for Minka, — gav ikke Indtryk af at kunne offere meget i et Forhold. Hverken egentlig blød eller bøjelig . . . Men han var dog en dygtig, energisk ung Mand . . . Ialfald ærlig og helt greben af disse spiritistiske Ideer . . . Og nogen, som kunde holde af hende som den stakkars, — stakkars — Schulteiss, vilde Minka aligevel aldrig finde . . .

— Doktoren lod længe vente paa sig. Han maatte være kaldt i Praksis noget andetsteds hen, og Varberg blev der udover Aftenen fordybet i spiritistisk Underholdning med Minka.

Schulteiss var dem en urolig Aand. Han gled ind i Stuen og ud af Stuen haardnakket

overholdende en antipatisk Taushed mod Varberg, der øjensynlig gennemskuede ham og morede sig med at opægge ham ved stedse mere interesserede og varme Henvendelser til Minka.

Schulteiss lod sig aldrig skuffe. — Han havde taget sin egen Tæft af, at her var noget i Luften . . . Disse underlige Svar fra Minkas Side til Varberg, — det lod virkelig til, at de førte en egen dybt interesseret Guerillakrig med hinanden . . . Hun laante ham snart fornærmede, snart udfordrende Blikke, og — det *var* ikke til at ta fejl af, — hun skalv paa Haanden og skiftede Farve, da hun med en tilgjort Mine rakte ham Thekoppen.

Schulteisses Irritabilitet var fra tidlig i Eftermiddag i stadig Stigende. Han skulde, — ha—n vilde, — ganske — ganske ligegyldig — ganske gelassent — som intet var, — intellektuelt reducere, — knuse — denne Ubetydelighed . . . Lige for Minkas Øjne afklæ—æde denne damehypnotiserende Lægprædikant, som sad der og bredede sig for hele Familjen over Foreteelser og Muligheder i den mystiske Verden saa tørt, korthodet haandgribeligt, som det kunde være

om Dørstolper og Vinduer . . . Men dette skulde ha en Ende! . . .

»Tillad mig,« — fræsede han pludselig med en sødblid Mine til et Par glubende Øjne, — »jeg vil tro, at De, Hr. Varberg, personlig kan være i Besiddelse af baade magnetiske og hypnotiske Kapaciteter. — De findes ellers hos saa mange. Mit eget Blik for Eksempel« . . . Han saa vist, stivt hen paa Minka. — »Men en dybere videnskabelig — tillad, at jeg betviler . . . Jeg har tilfældigvis — ehe — mine Studier over denne Materie og kan udtale, at man er alt andet end tilbunds i den i en Haandevending, — saa lønsom den kan være for Populær-filosofen« . . .

»Bukker mig for Deres lærde Bevidsthed, Hr. Schulteiss,« — nikkede Varberg spydig uden at lade sig afbryde i sit Foredrag. — »Vi staar foran Undersøgelser om en endnu mere vidtrækkende *Strugl for the life* og Kamp om Førstepladsen, end vi hidtil har kjendt,« — vedblev han. »Den stærke tvinger den mindre stærke uafhængig af Rummet, kun ved Viljekraften« . . .

Minka følte et Blik fra ham gjennem Halvmørket over til sig i Ovnsskyggen.

»Ihi—i, — ja,« — hvinede Schulteiss op, —
 »og saa faar vi en hel fantastisk Aandetro oprejst
 paa en Videnskab om Nervefysiologien!«

»Jeg mener udelukkende, hvad vi erfarer,
 Hr. Schulteiss, — ad videnskabelig Methode.
 Viser Eksperimentet mig en Indianer, tror jeg,
 det er en Indianer, og afslører det mig en Aand,
 viger jeg ikke tilbage for det Faktum heller.«

»Tillad mig,« — bukkede Schulteiss elsk-
 værdig bidsk med sit dybest indsigende Vrid paa
 Nakken, — denne *videnskabelige Erfa—arings-*
maade. — det kommer saa højlig an paa, hvem
 der haandterer den. I en Fantasts Haand vil
 den saa let yngle en hel Fantasiverden fuld af
 aandelige Indianere,« — han sigtede over til
 Minka, om det slog an, — »Geister med alle-
 slags baade Hoder og Haler, — som det nok-
 som har vist sig . . . Og Tilhængere blir der
 nok af, — Fantasi taler, som De noksom véd,
 til Fantasi, Hr. Varberg —. Det tænder som
 en Ild, indtil det blir en hel Aandsrid. Vi faar
 Angekokker og Troldmænd i det daglige Liv,
 en Fylde af Lægprædikanter for Sagen og
 alskens magnetisk begavede Kapaciteter, der
 udretter Vidundere paa nervesvage, — og —

og — særlig i den hypnotiske Damepraksis . . .
Hojst fa—rlige Individier, Hr. Varberg!»

»Skal kun bemærke,« — affejede Varberg med skjult Heflighed, — »at den psychiske Energi er Menneskehedens sidste store Opdagelse, — mod den Kraft synes Dampens og Elektricitetens for intet at regne.«

Schulteiss braavendte og mysede ironisk hen paa ham:

»Har læst det, — har læst det, — ehe — he — alt i tre Indledninger til spiritistiske Værker, — de selvsamme smukke Udtryk, Hr. Varberg, — virkelig de samme Ord — om disse Viljens overnaturlige Undere . . . De gjør altid Effekt paa Galleriet . . . Men det, Videnskaben slaar fast, kan eo ipso ikke ligge udenfor vore Erkjendelsesmidler, som ved Eksperimentet *kun* kan være vor materiële Sansning. En immateriel Aand befinder sig absolut udenfor Stregen, Hr. Varberg. Jeg kan mulig tro paa dens Eksistens, men aldrig sanse den.«

»Man kan endogsaa fotografere den,« — oplyste Varberg som kjed og ligegyldig.

»U—undskyld, at jeg ogsaa her tillader mig at trænge lidt dybere ind i Materien, Hr. Varberg . . . Der er egentlig intet rationelt iverjen

for, at vore Forestillinger skulde kunne fotograferes. Hukommelsen er, som bekjendt, en Fotografikasse fuld af lagvise Billeder, som Fantasiens skaber, og Fotografien burde kunne opfange, — *var* de blot tilstrækkelig intense. Islænderne sér i deres »Skinlæka« Billedet af en fraværende. Nogen, som tænker paa én, viser sig i Dødsøjeblikket . . . Det er alt energiske Viljestrømninger, som man maa antage ved en eller anden ukjendt Lov, ligesom Elektriciteten, forplanter Forestillingerne uafhængig af vore vanlige Begreber om Tid og Rum. — — Men Videnskaben — Videnskaben, Hr. Varberg, — véd aldeles intet om hverken Geister eller »Geister, som skriver«. Den holder sig fremdeles til Sandsynligheden af, at disse Fænomener skyldes vor egen ubevidste Produktion.«

»De taler som en vel indreden Universitetsprofessor, Hr. Schulteiss. Men, sér De, Doktrinernes og Skrollerternes Tid« —

»Demokratisere Videnskaben, mener De. Jaha Den psykiske Kraft skulde være en ny Opfindelse,« — braastandsede han saa igjen midt paa Gulvet. — »Som om ikke al Mythologi og Bibel er fulde af den! . . . Appolonius af Tyane, Aleksander Aboniticus og hele Rækken

af Mirakelmagere omkring Kristi Tid . . . De skulde studere de Sager, Hr. Varberg, og De vilde forundre Dem over hvad for oldgraa Erfaringer, man tillader sig at opføre som ny, — splinterny — —. Ikke at tale om Beretningen om *Simon Magus*, som De naturligvis kjender . . . Naa — ehe, — ikke, — — han nævnes blandt andet i Apostlernes Gjerninger, *Akta apostolorum*« . . .

Schulteiss nød og solede sig omskuende i Følelsen af, at han sejrede i Minkas Øjne; hans Fistelstemme og pludselige Positurer blev stedse mere outrerede.

»Den Mand kunde ifølge Tidens Vidnesbyrd eftergjøre alle Undere, — viste sig samtidig paa forskjellige Steder, kunde se, hvad der foregik i det fjerne, forsvandt lige for Øjnene paa sine Dommere og saa videre og saa videre. Da han udbredte falsk Lære, fulgte St. Peter ham ifølge Kirkehistorien til Rom for at bekjæmpe ham. Der steg Simon Magus op i Luften for Kejser Neros Øjne, — i Parenthes sagt, det samme Kunststykke, som udføres af de indiske Fakirer. — Men, hedder det, da Sanct Peter bad imod ham, og drog ham ved sin højere Kraft, styrtede han til Jorden og omkom . . .

Og saa udgi, — udkramme, — udbasunere det som noget nyt! — den Kraft, som Jesus alt for atten hundrede Aar siden har karakteriseret som den, der flytter Bjerger« . . .

I sin Sejersbevidsthed skrævede og steg han mysende i Loftet med lange demonstrative Pas frem og tilbage.

Varberg var blet noget hed i Hodet; men smilte med stigende Spot til hans Figur og Stillinger, som han lod til at bese i yderste Forbauselse.

. . . »Virkelig« — bævede det med dybeste Foragt i Tonen, — »det, jeg vil kalde en lav — højst ordinær — Apparition i Tiden, Hr. Varberg, — denne almindelige Bolten i Djævlbesværgelse, Aandemanen og mystisk Overtro, som altid har tilhørt Halvdannelsens Fantasier i Gjæringstiderne om en stor opdukkende Sandhed . . . Jeg vilde, — jeg mener ingen specielt,« — skreg han, — »jeg hentyder absolut kun til Meningsretningen . . . Jeg vilde virkelig ikke nedlade mig til at mænge min Person med denne banale — vulgære — Døgnbølge, — besmitte, drukne — selvmyrde« . . . Han saa sig dukkende i Knæerne om op i Loftet, som han vilde udtrykke en Hængning.

Varberg magede sig tilbage i Stolen, som han ret nød Skuespillet. Hans kritiske Reflektioner forraadte sig af og til i et Blik over til Minka og Berthea, fuldt af opdæmmed Harcellas.

»Højst interessant . . . en jalou Filosof . . . lidenskabelig jalou« . . . begyndte han at mumle og raillere . . . »Naturligvis, jeg mener paa det videnskabelige Standpunkt« — blinkede han uforskammet . . . »Den jalou Filosof«, — prægtig Titel paa et Theaterstykke det« . . .

Minka opfangede i det samme et saa tirrende Smil hen paa sig, som han aldeles ikke betvilte ogsaa hendes — Elevens, — enthusiastiske blinde Beundring for Læreren, og at hun nok kunde faa sin Rolle i det.

. . . »Før jeg vilde være med paa denne almindelige idiotiske Masedans, — denne Ca—ancan« . . . trippede og sparkede Schulteiss.

»Kunde De ikke la være at akkompagnere Deres Foredrag med Dans ogsaa!« — brast Minka nu løs, hun fór op og skjød utaalmodig Stolen tilbage. — »Dette er virkelig ikke til at holde ud« . . .

Schulteiss blev staaende og stirre paa hende med et forvildet Udtryk, som han dalte fra sin Højde gjennem mange Rum. Han sank langsomt

fra Stillingen, og Minen blev forvirret, fjollet. Han havde øjensynlig Møje med at fatte eller optage dette i sig.

»Jeg hævder, — hævder — mit Standpunkt!« — hvinte han ude af sig selv med en pludselig Opblussen og slog truende ud med knyttet Næve.

Ingen svarede, og han stod og stirrede og saa sig om i pinlig Taushed . . .

Med et sky Blik paa Minka stammede han saa næsten lydløst:

»Jeg — forstaar . . . Jeg skal — ikke besvære med min Nærværelse.«

Han sendte Varberg et halvvovet rasende indbidt Øjekast og famlede ud af Døren.

Fru Baarvig var lige i Hælene paa ham op af Trappen.

»Schulteiss, Schulteiss, — De maa ikke ta det saa« — —

Han hørte ikke, fór ind paa sit Værelse og kastede sig paa Ansigtet i Sengen.

»Schulteiss, siger jeg Dem, De skal ikke ta det saa, — bry Dem om et overilet Ord« . . .

Schulteiss grov Ansigtet ned i Pudsen.

. . . »De, som forstaar at tale saa udmærket for Dem« . . .

Pukkelen begyndte at gjøre nogle Bevægelser og Ryk, der hørtes nogle kvalte, undertrykte Lyd, som en ufuldkommen Hulken —

Den tiltog og tiltog, indtil det blev en vild Brølen. Fru Baarvig blev siddende ved Sengekanten; hun holdt hans Haand, som laa bagover, og slap den ikke.

»De tar det saa altfor heftig,« — kom det, da der igjen blev Lyd for et Ord, — »De, som var saa overlegen, sejrede saa totalt.«

Intet Svar.

»Jeg siger Dem jo, — jeg syntes helt fra Begyndelsen af, at De var aldeles Herre over Materien . . . Tingen er og blir, at De vandt, Schulteiss.«

Schulteiss stønnede og vendte lidt paa Hodet . . . »Ja, det er nu Deres Mening, Frue« . . .

Han vilde ned i Pudnen igjen. Men Fru Bente klappede ham beroligende over Skulderen.

Det gjorde en pludselig Virkning, at hun saadan rørte ved hans Vanførhed, og han sad i samme Øjeblik med Benene udover Sengekanten.

. . . »Deres Mening, Frue. De er det Menneske, jeg har mest Respekt for i Verden . . . Tillad mig, undskyld« . . .

»Jeg kan nok forsikkre Dem,« — sa hun og rejste sig, — »at dette igrunden ogsaa er Minkas Mening.«

»Tro—r De . . . Kunde De tænke Dem det, Frue« . . .

»Jeg saa jo saa godt, hvad hun mente under Disputen,« stadfæstede hun.

»Iagttog — saa — De ogsaa det, Frue, — at hun —«

»Ikke Spørgsmaal om det, Schulteiss.«

»De tror, Frue, at Minka virkelig — aligevel — paaskjønnede, — jeg mener i nogen Maade aligevel heldede til mine Anskuelser« . . .

»Ganske sikkert, Schulteiss.«

»Jeg vil betro Dem, Frue, at jeg med Flid har søgt Anledningen til at undergrave denne Hr. Varbergs højst skadelige Indflydelse paa Minkas Nerver . . . Ingen god Karakter heller . . . nok saa fordægtig« . . .

Fru Bente stod, som hun betænkte sig lidt.

»De har jo ogsaa *Deres* store Del i Minkas Opdragelse, Schulteiss. Jeg véd ikke, om det gaar Dem som mig, — at vi kan ha lidt for meget af den Følelse, at vi ejer hende . . . Det er saa galt, jeg véd det; og aligevel, jeg ligesom gruer mig til, at hun nogengang skal

skilles fra mig . . . Og De, mente jeg, kunde kanske forstaa just dette, Schulteiss . . . Jeg tænker ofte ved mig selv, at jeg ikke maa være for egoistisk, — maa øve mig itide til at møde det uundgaaelige« . . .

Han stirrede i, hvad hun kunde mene, og hans Ansigt fik mere og mere et grotesk Udtryk af Forfærdelse. Lidenskabelig ivrende udbød han:

»Men Minka — Minka . . . Det tør ikke glemmes — ikke lades afsyne, at hun i ét og alt er et Undtagelsesvæsen, som der maa holdes Haand over, — dobbelt Haand over, — særlig hegnes om —. En højst ejendommelig, zart og tender — en udvalgt Natur . . . Saa fin modtagelig for al Farve, saa let henførlig . . . en isandhed fænomenal Evne til at opfange alle Tidens Ideer . . . En sublim, kostelig Egen-skab. Men fa—a—rlig, — hendes store, store Fare, den, Deres Moderøje ikke har kunnet undgaa at bemærke . . . som lader hende for en Tid — visselig kun for en Tid, — blændes af enhver Fremtræden, der forstaar at omgi sig med et idealt Skjær. — Jeg sér Afgrunden gabe under hendes intet anende Trin . . . Og, at jeg idag som en Curtius, blind for Under-

gangen, styrtede mig i den, — jeg angrer det ikke, — jeg vilde styrte mig tusen Gange, kunde jeg aabne hendes Øjne.« Han strakte Armene vildt ud —. »Denne Hr. Varberg, — en overfladisk Humbugmager« . . .

»Ja, jeg véd, De mener det saa godt, Schulteiss . . . En Moder og en aandelig Opdrager faar det ikke bedre, — resignere — leve paa Erindringen . . . og hvad godt, vi kan ha git hende . . . Man faar gjøre sig det op« . . .

Det lød vemodig, som hun bød Trøst for en fælleds Skjæbne.

Hun var næsten ude af Døren, du hun igjen aabnede den:

»Jeg tænker rigtig paa, Schulteiss,« — lød det straffende, — »De er sandelig lidt for ligegyldig med Deres Udseende. Jeg véd jo, De behøver ikke at bry Dem med saadant noget og kan overse det. Men aligevel, De faar være lidt forfængelig, De ogsaa . . . Jeg har et vakkert rødt Slips nede i Komoden, som Baarvig ikke vil ha, — han liker ikke Farven. Det skal De rigtig bruge, Schulteiss. Det vil klæde Dem akurat, — rigtig udmærket . . . Jeg sender det op til Dem, jeg« . . .

Døren faldt igjen.

Schulteiss gjorde nogle ubestemte Vendinger; men standsede med optrukne Læber. Han svingede ind foran det lille lakerede Spejl, trak Linnedet op i Halskrogen, rettede sig og satte Hage til, knappede Frakken højt og helt op i Brystet og aabnede den igjen . . .

Det er friske Farver, man skal ha . . . Fru Baarvigs Øje har straks begrebet det, — rødt, — blodrødt radikalt, — harmoniserende paa én Gang baade med Person og Anskuelser . . .

Gjælder ogsaa i det ydre at fange Opmærksomhed og Fantasi . . .

Der fulgte, under stadige Farandringer og Rettelser ved Hals og Bryst, en Række Minespil, — pathetisk truende, intelligent fine, underfundig blide og spydige, fornemt nedblikkende, napoleonsk korte, — og af og til med en Gestikulation og halvhøje Udbrud: — »aandelige Indianere . . . hypnotiserende Damepraktikanter . . . Ehe, — ehe — man rammede — blottede den overfladiske Uvidenhed . . . satte Staalet ind . . . dødende . . . lige ind i de mørke Punkter« . . .

VI.

»Sover han endnu, Bente?»

»Nej, Endre er oppe,« — svarede hun lidt nølende.

»Hyggelig Overraskelse, Du, — faa sin ældste Søn tilgaards efter en saa vellykket Rejse . . . Nej nej nej, — nejgu, om jeg bebrejder Dig noget, Bente! De stakkars to tusen Kronerne, Du tænker paa, er saa aligevel det mindste her, Du. — Ja, Du faar nu lægge til et Plus af alle de endnu ubetalte Regninger, som vil komme . . . Men, sér Du, just en slig Mor kan en slig Søn pine Sjælen ud af Livet paa, misbruge og udnytte til sidste Trevl.«

»Jeg kan sige Dig, at jeg har talt længe med ham inat, Baarvig. Han var saa ulykkelig,

— især for os, som han sa, han havde udsuget og skuffet.«

»Ja, de er altid svært villige til at erkjende sine Synder, den Sort . . . Generer dem aldrig at lægge sin Jammerlighed for Dagen.«

»Vær ikke haard, Baarvig. Han vil arbejde, undervise heroppe i Egnen, indtil han kan faa noget. Han lægger ikke Skjul paa det for sig selv, han betragter sig som den, der har gjort Fallit og bare vil redde Levninjerne. Med sin Sang som Bihjælp mener han, at han uden stor Vanskelighed vil kunne drive det til noget som Skuespiller. Det har altid, siger han, mere været hans dramatiske Talent end netop Sangen, man har udhævet hos ham.«

»Altsaa, — nu er det Skuespiller! — Haa, haa, haah« . . . pustede Doktoren tungt, medens han drev henover Gulvet.

»Lad os huske paa, han drikker ikke, er meget sober og afholdende« — lagde Fruen ind.

»Jeg véd, hvad jeg véd; kjære Bente . . . en kronisk Tilstand af Nervesvækkelse med eksalteret Functioneren af Indbildningskraften . . . I min Tid drak de. Nutildags er de forfaldne til deres vekslende fikse Ideer. Bare de forrige omvankende fordrukne Genier op igjen

i ny Skikkelse! — De aarker allesammen bare ikke det ene fornødne, — at arbejde, — bestille noget. De vender hjem til Fædrehuset med regelmæssige Mellemlum — saa sikkert som Almanaken, — uden Klæder og Helse, — for hver Gang at udstyres paany og opmuntres og sættes paa Fode. — Kan det, kan det alt-sammen, Bente . . . Det er længst forbi med de Tider, da der kunde sprades og ageres interessant forlorent Geni paa det. Det er nu indregistreret som en fast Sygdom . . . De har en saadan Person slængende noget hver Steds bortover i Familjerne.«

»Jeg mener, Du vil ta Livet af mig, Baarvig, — rent ud sætte Panik i mig. Saa vidt er det da med Guds Hjælp ikke gaat med Endre. Naar han kommer i regelmæssigt Arbejde og Gjænge igjen, saa« —

Doktoren saa paa hende med et eget hastigt Udtryk :

»Joho! — naar Fyren mærker, det blir Arbejde, saa — hu—um Jaja, prøv Du, — det er under alle Omstændigheder det eneste, vi har at gjøre. Sy og klæ' ham op, — arranger for ham . . . Men bland ikke mig

ind i det. — Og hør, Bente, la ham ha spist Frokost inde i Stuen, før han kommer til mig.«

Bente saa uvis paa ham.

»Jeg vil ikke ha nogen Oprigtighed eller Skrøbeligheds Opladelse af ham, forstaar Du. Faar han først Privilegium paa at være ynkelig, — paa at drive om som en anden hjælpeløs læk Baad, saa — ja saa,« — han slog ud med Haanden, — »er Potten ude.« —

— — »Naa, kommer ikke Geniet ned, skal bli morsomt at se ham,« — hørte Doktoren Kjels Stemme i Stuen, da Bente var gaat.

Saa lød der Snakken og Hilsener, og Kjæl var meget fornøjelig broderlig højrøstet.

Doktoren bladede i en Journal, dyppede Pennen og lagde den bort igjen.

Det bankede, og Døren aabnedes sagte:

»Forstyrrer Dig vel ikke, Far . . . Ja her er jeg da —.«

»Velkommen skal Du være.«

»Ja — ja, det er just ikke med Laurbær, jeg vender hjem denne Gang,« — sa han og satte sig stille hen i en Stol; — »men saa faar Du bære over med mig.«

»Laurbær, — Laurbær . . . ? Gudbevares, jeg har nok aldrig forlangt saa stort af Dig,

Gutten min. Laurbær, — det er nu sligt for bare én og to i Landet.«

Endres elegante lange Person gjorde et Kast med Overkroppen, og han strøg op i sit smukke mørke Haar :

»Nej, nej, man bør overhodet ikke skryde af det, man ikke har faat.«

»Du skal gi Dig paa den Kirketaarnstil nu, Endre, synes jeg. — Ta det grejt og praktisk, Gut, — som Stillingen er.«

»Aa javist, Far, tror Du ikke, jeg sér det,« — brød Endre lidenskabelig ud. — »Der- som Du vidste, hvor mangen Nat jeg har ligget vaagen og tænkt og maalt mine Kræfter og Chancer og grædt og været saa fortvilet, at« —

»Ja, jeg var ogsaa fortvilet, Du, da Pengene slap op for mig to Aar før Eksamen. Men saa begreb jeg, at der betalte mig ingen for det, og at jeg sjøl fik være Kar og tjene Pengene. Saa gik jeg først ind paa et Kontor, hvor jeg maatte slæbe ti Timer om Dagen, og saa ud som Huslærer. Det sidste, jeg kunde falde paa, var at ynke mig, Du.«

»Tror Du, jeg . . .« fór Endre op, — »vil gaa her og tigge, saa tar Du fejl af mig, Far. Før

kreperer jeg, — før,« — han knyttede Næven, — »drog jeg Sten.«

»Gad gjerne se det, Endre, — at Du var den Kar, som tog et Tag for din økonomiske Uafhængighed. — For Snak og Prat og alt det . . . Naa, hvad tænker Du saa paa at gjøre? . . . Jeg kan sige Dig, jeg aarker ikke længere at gi Dig videre Støtte. Jeg har formeget paa mig nu, og dine andre Søkende skal ogsaa frem.«

»Har aldrig forlangt noget saadant af Dig, Far.«

»Hvad for noget, har Du aldrig forlangt noget saadant af mig? — lige efter at Du har ekspederet to tusen og nogle hundrede Kroner ud af Huset. Er Du gal, eller er det Snak og Paf altsammen, som kommer af din Mund. Har Du aldrig forlangt noget?«

»Jeg mener, ikke *nu*.«

»Jogu' forlanger Du *nu*. — Din Mor skal sy Dig op, og jeg skal klæ' Dig op. Kan Du ikke være grej.«

Endre kilede Monoclen ind i det ene Øje, som om han højst forbauset besaa Situationen, og han byttede Benstilling over Knæet.

»Hm, — høres temmelig likt en Skrædderregning dette . . . Mangler bare Nota ogsaa for Synaal og Traad« . . .

»Aa ja, det maa kjøbes det med. Kommer ingenting af ingenting . . . Jeg maa nok ud og praktisere for det jeg.«

»Aha! — Den forlorne Søn skal paany under behørig Syndserkjendelse, gjennemgræde sin moralske ABC, forstaar jeg.« . . .

»Paany? — Som han nogensinde havde tilegnet sig den.«

. . . »bøjes og bugtes — og tvinges — og pines ind i den huslige Smaalighed — til Opbyggelse og Ruelse. Hvormeget koster den Knap og den Lap« —

»Ikke at forbigaa din Mor, Endre, som skal sidde og stræve og sy.«

»Nej, nej, spar mig, spar mig, Far . . . Skal vi nu bli sentimentale ogsaa,« — brast Endre ud dirrende mørk og fór op. — »Jeg tænker, nu faar det være nok med at svælge i, — nyde din — din — . . . Nok, siger jeg, af at se mig tilstrækkelig nedknuget og ydmyget for din Fod. Dette grændser noget til Min egen Mor! — Ikke engang vige tilbage for det Vaaben . . . Før hende over min

Samvittighed, som om hun sad der i yderste Fortvilelse og sømmede og græd og satte Helsen til og syde sine Fingre tilblods. Det er lidt for pathetisk, Far, — over et Par Bukser! — Var det blot ikke saa forfærdeligt at tænke paa . . .

Nuvel, Far, — Du har Ret denne Gang, jeg indrømmer, Du har Ret —. Men, dersom Du tænker at kue mig, — knuse mig, — udrydde det, som hedder Ærgjerrighed, i mig, — Følelsen af, at jeg har Talent, er Kunstner, — for at indsætte nogetslags praktisk Brødstræveri, — saa tar Du umaadelig fejl af mig. Jeg har Evner, — lar mig ikke træde under Hæl.«

»Nej nej, la Dig ikke træde under Hæl, Du . . . Her skal Du faa Ophold isommer og Klæ'r og Rejsepenge, det vil sige, alle de ubetydelige Smaating, Du trænger for igjen at kunne vise Dig i Verden.«

»Du mener, ydmyget, — knækket for al Selvfølelse — Tak!« —

»Kort og godt, Gutten min, vil Du ha det eller vil Du ikke ha det? — Du forlanger nu vel ikke, at jeg skal udstyre Dig med den fornødne Selvfølelse ogsaa.«

»Du forstaar ikke en Kunstnersjæl, Far, vrænger mine Ord.«

»Vær saa snil og svar mig paa grejt norsk: — Tar Du imod det, eller tar Du ikke imod det? — Jeg er virkelig saa smaalig at betragte det som en Gave, — at regne paa det. Kan Du hjælpe Dig uden mig, saa betragter jeg det som en stor Lettelse.«

Endre stirrede fornemt resigneret i Gulvet:

»Der har saa mangen Kunstner maattet kjæmpe frem sit Talent under krænkende og saarende Omstændigheder. — Det er som en Mor, der bærer sit Barn frem det; hun betænker sig hverken paa at sulte eller ta Ydmygelsen.« . . .

Der skjælvede et rørt Udtryk i hans Ansigt.

»Brrr . . . Puf paf og Snak og Dunst! — Er det ikke, fordi Du kasseredes som Sanger, at Du nu kommer hjem. Hvad er det saa for en Kunstner — for et Barn, — Du snakker om?»

»Jeg har blot tat fejl af, hvor jeg havde Evnen, *hvori* jeg *var* Kunstner, Far,« — kom det med Selvfølelse.

»Saa vis det i sin Tid. — Men vi to skal være klare paa, at fortiden, saa *er* der ingen Kunstner at glæde sig i, — ingen Triumf, Du!

Men kun en forfejlet Løbebane at sørge over, — og mange spildte Aar, dem vi helst ikke snakker om . . . Hvad, Endre, skulde det ikke gaa an engang at faa naglet Dig til Virkeligheden?»

»Sandelig et Prosasprog, som man skal lede efter Magen til, — som fejer og rykker ud baade Tro og Haab. — Man skal just ikke faa Stemning til at bli noget paa det« —

»Jeg tror, Gud forlade mig, Du vil sige, at nu er den ny Kunstner, Du gik med i Maven, ogsaa dræbt. — For alt det, Du har, — baade den, som var, og den, som skal bli, — eksisterer bare i Fantasien . . . Prøv engang paa at ta Dig sammen og gjøre op, Gut, hvad Du kan og, hvad Du ikke kan. Undersøg for Alvor, om Du endnu sidder inde med noget, hvori Du har saapas Vilje, at det ikke blir til bare Luft og Snak . . . Hør, Endre,« — afbrød Doktoren sig lidt betænkt, — »jeg foreslaar, at Du tar et Arbejde for mig, saa Du kan sige, Du tjener og gjør ret for dit Ophold, — bare renskrive, pent, skjønner Du, — to Sider hver Dag af denne Journal. Jeg har ikke let for at afse Tid til det. — Ta den med Dig op paa dit Værelse. — Men Du skal vise mig, hvad Du

har skrevet hver Lørdag Morgen — og uden at jeg behøver at minde Dig om det. Lad det bli mellem os.«

»Du maa tro, Far,« — udbrod Endre inderlig, — »jeg er ikke ufølsom. — Jeg sér, — begriber hele din gode Tanke, — om jeg just ikke« . . .

»Te te te te . . . Præk igjen . . . Gaa nu, Gutten min, jeg har ikke Tid —«

Doktoren sad betænkt og pudsede sine Brilller; Ansigtet havde noget blankt svedigt, medens han saa i Glassene mod Dagen.

»Huhu ja« . . .

Han tog Huen, — gik ud paa Tunet og snakkede med Gaardsgutten om, naar de skulde skjære Bygageren nedenfor Haven.

Han brød sig ikke om at træffe Bente, som han vidste, han kom til at plage, og Stuen med Endre i var blet ham ubehagelig.

Han hørte Hjulrammelen af, at Thekla kom nede i Vejen, og hvorledes Massi og Arnt og Minka støjede ude paa Trappen og tog imod hende. Thekla lod sig fortiden altid kjøre i Vogn op ad Bakken fra Bruget; der ventedes om et Par Maaneder en liden Efterfølger.

Efterat have udsnakket om Bygget, besét og git Ordre om de to udraadnede Spiler i Havegjærdet og en Stund bekeget Bygningen, hvor Renden hang brudt, vandrede han i Haven og stak med Stokken i Vinløvet under Husmuren.

Kjels joviale Stemme lød af og til ud af Vinduet; han anbragte nok ét og andet, som kunde live paa Humøret.

Nu begyndte ogsaa Endre at bli livlig, udfolde sig i et højere Foredrag, som det syntes —.

Pludselig lød et Støn og et Skrig og —, Doktoren lyttede, — som et Fald —

Han fór ind; men mødtes i Døren af Minka som hyssende hviskede, at det var Endre, som spillede Hamlet.

Med side Mundviger, som han spyttede bedsk, standsede Doktoren og saa paa.

Der sad de alle med samt Kjel og Thekla som Tilskuere, medens Endre halv laa paa Gulvet og hviskede med tilbagetrængt Liden-skab . . .

Martrende blodig Selvironi dirrede i Mimik og Røst. Det, trods al sin Villen og Viden, ikke at kunne, — den intelligente skuende og

vittige Fortvilelse over sin Afmagt skalv om hans Læber. Han sad over sin Afgrund med et stumt stille sittrende Smil — denne Værkbrudenhed i Glimmeret af intellektuel Begavelse, og saa hjælpeløs paa dem . . .

Det brød og trak sig i Doktorens Ansigt. Dette *var* jo Endre selv — i al hans Elendighed . . .

Doktoren vendte sig braat og trak Bente med sig:

»Kanske . . . kanske, Du, — — — dette ser jo virkelig ud som noget . . . Vi faar ialfald støtte, hjælpe lidt . . . Du faar se til at trøste ham, stakkar . . . Det var, som han laa paa Stegepanden, Du —«

»Aa Gud for Jammer!« — brast Bente ud.

»Naa naa, Mor . . . Jeg siger Dig, vi faar støtte ham, — gjøre vort for at puste Mod og Selvtillid i ham. Og sætte ham lidt i Kurs . . . bé Folk hid. Det er *vi* først og fremst, som maa tro paa ham, de maa se det« . . .

*

*

*

— Kjel var ude i Spiskammeret hos Moderen og smurte paa og nød Honningkage — fersk

ankommet fra Byen med nykjernet Smør til, — medens en Assiet med samme Delikatesse blev gjort istand til Thekla, som laa og hvilte paa Sofaen inde i Stuen. Han spiste og udtalte sig i Fortrolighed om Broderen — Han var jo løs i Hængslerne, — frygtelig løs . . . Men slig Begavelse! . . . »Naturligvis Synd i ham. Men ganske uden Rygstød blir han nu ikke heller. Noch ist Polen nicht verloren Svinagtig godt, Mor, — og Smørret kjernet idag? — jeg tænker, det skal være sundt for Thekla, jeg. Hun liker skrækkelig godt Honning — alt, som der bare er Honning i« —

Berthea kom farende. — »Der er et Telegrambud dernede, — et Telegram« . . .

»Saa la Fyren komme. Han kunde ellers nøjet sig med at lægge det ind nede paa Bruget, synes jeg, som de plejer, istedetfor at fare i Hælene paa mig helt hidop . . . Jeg vil ha Fred her —«

Budet viste sig lidt efter i den halvaabne Spiskammerdør, og Kjæl aabnede tyggende Depechen med en Kjøkkenkniv.

Han stirrede noget langvarigt i den; men stak den saa ligegyldig gelassent i Sidelommen.

Det fór i Bente, at Sønnens Ansigt, idetsamme han læste, et Øjeblik ligesom skyggedes af et graat Overdrag, men det var vel bare hendes vanlige Angst . . .

Kjel svælgede hastig det sidste af Honningkagen og greb Tallerkenen.

»Ja nu er det nok Mor, Thekla aarker ikke mere . . . aldeles nok, — nok, siger jeg Dig, Mor . . . saa, lad mig nu ta det . . .

Véd Du, hvad det var?« — standsede han med ét. — »Det er saamæn sjelfve Bankchef Wahl, som rejser heropefter, — vil studere Distriktet personlig . . . Der faar gjøres Stads af ham, kan Du skjønne. — Om det kniber, faar I bé ham hidop, I ogsaa —. Han kjører indom mig straks han kommer fra Jernbanen. Det vil sige Klokken tre — halv fire« . . .

Kjel saa hastig paa Uret og grubliserede.

»Blir kort Tid det . . . Men med min blakke Hest herfra og Fars Karjol saa . . .

I faar skydse Thekla hjem lige straks efter Middagen, Mor,« raabte han.

Knap fem Minuter efter rullede Karjolen nedover Vejen. —

— — Ved halv tolv Tiden om Formiddagen, midt i sidste Undervisningstime, saa

Schulteiss fra Skolevinduet Kjel fare for stivholdt Tømme i skarpt Trav nedover Doktorbakken . . .

Det interesserede ham ikke. Det vilde optaget ham mere, om han saa en Kraake eller et flyvende Insekt.

Naar han idelig keg ud af Vinduet, var det for at komme paa det rene med, om Hr. Varberg nu ogsaa begyndte at komme til Middags, — mente at optages som formelig intim . . .

Fra i Mandags, han indfandt sig saa nær under Middagen, at Doktoren nødte ham til at bli der og spise, havde Muligheden af Gjentagelser hvilt ham stærkt paa Nerverne. Varberg havde dog hidtil isommer indskrænket sin Hjem-søgen af Huset til Kaffe- og Thetiderne, — da det jo rigtignok uvægerlig endte med disse dybt optagne ivrige Konversationsspadsereture med Minka. Det var, som den Herre nu ikke længere ønskede et større kritisk Publikum, helst undgik nogen, som kunde falde ham i Talen under disse hans saa fulminant interessante Ekspektioner fra højere mystiske Aandesphærer . . .

Det var en grebet kvindelig Discipel, — et sjæleligt underkuet Væsen, — en aandelig Slave,

han vilde vinde i hende, — et Medium for sin Eksperimenteren . . .

Dog han, — Schulteiss, — gav sig ikke, vilde rive hende fra Uhyret, — kjæ—æmpe til det yderste . . .

Vidste ikke *han*, hvad hun tænkte, vidste ikke han, hvad hun følte, — kunde nogen hviske, trænge ind til hendes indre slig som han. — Hun elskede ikke Varberg, — hun hadede ham jo.

Men, naar han saa iagttog hendes Betagethed selv midt under hendes Frygt og Trods, — hvorledes hun altid mødte ham ligesom fremmed og sky; men dog hver Gang som viljeløs fulgte. Og, naar han saa bagefter overrumplede disse hypnotiserede Blikke — op igjen og op igjen det samme, — altid det samme . . .

Hun *maatte* kaldes tilbage til sig selv, — ud af denne forfærdelige erotiske Forblændelse . . . se hans — *hans* — udstrakte Arme . . .

. . . Der viste sig nogen langt nede i Vejen, — én med tynd Spadserstok stadig svingende. Han standsede i et Væk og saa sig om udover Egnen.

Ikke Varberg!

Aah, det lettede . . .

En ung Mand —. Jo, han tog af op mod Doktorgaarden.

Berthea kom som rent tilfældig imod ham ude i Gangen.

»En, som bér om at faa hilse paa Sangeren Baarvig, Frøken! . . . Finsland, — Student Finsland . . . Rygtet siger, at min Ven Endre er arriveret.«

Berthea bøjede sig til Gjenhilsen, fór henimod Stuedøren for at kalde Endre ud, vendte sig igjen mod Studenten med en taktfuld blid Kompliment: — »Værsaagod, vil De ikke træde ind . . . Han er vist . . . Jeg skal straks . . .«

Hun fór ud og traf Minka, som dækkede Spisebordet.

»En Student, Minka, som vil tale med Endre! Og nu lige i Middagen, — jeg maa ud og si' det til Mor« . . .

Der hørtes snart højlydte bevingede Gjenkjendelsesrøster inde fra Stuen, og Endre præsenterede med megen Pomp Forfatteren og Sangdigteren Alver Finsland:

»Min Mor, — min Søster Minka, — ditto Berthea . . .«

Han havde været i Dresden en Tid i Vinter med Stipendium. Endre havde villet foredrage

en af hans Sange paa den Koncert der, som ikke blev af.

Han opholdt sig nu hos sin Onkel Finsland, Fløderinspektøren, for at fuldende nogle Digte.

Fru Baarvig besaa ham grundende.

Altsaa, dette unge Menneske var en af Endres Sort, som virkelig var naat frem . . . Ved Middagsbordet tog hun ikke fejl af, at der laa en Livets Kampfærdighed i hans Væsen; han mærkede sig dem alle, førte sig defensiv beskedent eller tog selvtillidsfuldt Ordet efter Omstændighederne — forholdt sig hele Tiden let spøgende til Berthea, medens han med en smigrende Opmærksomhed lyttede til hver liden Bemærkning af Minka . . .

Det var underligt at se den lille velbyggede Staalfer med den brede Pande og det smaalig kløgtige Underansigt. Det var, som det ikke rigtig hang sammen; man vilde gjerne delt det ved Næsen . . . Af de kolde blaa Øjne med de rappe forstaaende Blink i følte man gjennem hans varme Væsen, hvor uendelig mere egoistisk og koldblodig bedømmende sine Omgivelser, han var, end Endre, stakkar, nogen-sinde blev . . .

— — De to Herrer sad siden meget belivede i Lysthuset, hvor Cigarrøgen taagede. Der vankede nyeste litterært og Kunstnyt i knaldende Satser, flaaende Kritik over Dagens Koryfæer; berømte Navne ekspederedes og strøges som Blad af Kvist.

Berthea vimsede om i Hørevidde ved Spirea-hækken og Blomsterbedene.

Og nu bragtes Kaffen ned til dem i Lysthuset.

»Berthea, — aa Berthea,« — nikkede og vinkede Endre hemmelighedsfuldt, — »Du, den snedige af mine Søstre« . . .

Berthea protesterede livlig: — hun var slet ikke snedig, Endre huskede hende bare fra hun var liden!

»Hør nu, Berthea,« — Endre viftede med Snippen af hendes fjonge Forklæde, — »mener Du ikke, Du kunde udvirke os lidt yderligere Sving paa Kaffen, for Eksempel lidt — i smaa Glas?«

Berthea fniste hen til Digteren med det lyse Ansigt skinnende af Fryd, og hastig som en Pil sprang hun foldende den blaa Sommerkjole op om sine Bomuldstrømper og lette Sko.

Hun kom tilbage med en liden Flaske Konjak fra Doktorens Rejseskrin i Chatollet, en Æske Fyrstikker og en rød Voksstabel inde fra Nipsbordet til at tænde Cigarerne ved.

»Min Søster Berthea, — Du overtraf mine dristigste Forventninger.«

»Ja, det er nu, siden Du er kommet hjem akurat idag,« — mente Berthea med et skalkagtigt Blik hen til Finsland. — »Jeg husker Dig nok, Endre, — gør jeg ét for Dig idag, saa kræver Du det som en Ret imorgen . . .

Bi nu« . . . Hun strøg en Fyrstikke og tændte Voksstabelen for Finsland.

»Det er mindre farligt med *mig* da, synes De?« — spøjte han.

»For én Gangs Skyld, — for nejmæn, om jeg tænder Fyrstikker for Dem ellers, om De kommer igjen.«

»Kommer ganske vist igjen . . . De høres saa dejlig som den unge Dame Sorgenfri.«

»Er det et Eventyr det?«

»Nej, bare ét, jeg tænkte mig i det samme.«

»Hvad er det om?«

»En ung nydelig Frøken, som aldrig har været, — ja, hvad skal jeg sige, — endnu

aldrig har været udsat for — nogetslags Tandpine i Hjertet, Frøken.«

»Aah!« — Berthea saa fornærmet ned i Bordet, som hun nok — men bare ikke agtede at svare.

»Min Dame kom med ét ud for det Tilfælde, at hun aldrig strøg Fyrstikker af for Herrer mere, — ikke for nogensomhelst med Undtagelse af en gammel tandløs Pastor. — Og det er just Moralen i Eventyret det . . . aldrig stryge Fyrstikker; en Dame kan saa let brænde sine smukke —«

»Gud for Tøv« —

Hun blev staaende og fingerere og dreje paa Endres Hat, der laa paa Stenbordet.

»Bi nu, saa skal jeg sætte den første Nellik, som er sprunget ud, i den,« — fandt hun saa pludselig paa og fór hen til Nellikbedet.

Finsland strøg Hatten af og sprang efter:

»Kunde De ikke forsyne min ogsaa med det samme, saa blev det mere egalt festligt for os.«

»Det véd jeg ikke, — jeg har slet ikke lovet Dem noget,« — næbbede hun kjapt koket derbortefra; men blev staaende betuttet, da Finsland pludselig drejede af fra den brede singelstrøde Gang.

Han havde skimtet Minkas mørkojede brunrøde Hode og vakkre Nakke bøjet over Hækken.

»Siden Deres Søster er saa spansk, tyr jeg til Dem, Frøken Minka,« — raabte han. »Jeg har bedt hende om noget smukt i Hatten . . . Jeg kan se paa Dem, at De ikke liker Nelliker . . . Raa brutale Planter i Familie med Løg. En faar Taarer i Øjnene af at lugte paa dem . . . Og der skal meget uerfarne unge Piger til at goutere dem . . . Eller ogsaa de vilde firti-aarige . . . Derfor bruges de ogsaa saa gruelig til at lyve med,« — han saa Minka med Betydning ind i Øjnene, — »af de kloge, kolde Kvinder, som vil eftergjøre Kjærligheden, — forfalsker Lidenskaben — — De by'r svidende fortærende Stegeglød for — for — alt det, de ikke har . . . Jeg forsikkrer Dem, jeg kom til at ta Hatten af i ét Væk for at se, om der ikke var Brand i den, vidste jeg, der stod en Nellik.«

»Men De maa jo være nervøsere end nogen Dame, Hr. Finsland,« lo Minka. »Jeg skal prøve at vælge mellem bare fromme Blomster, som ikke sætter Deres Indbildningskraft i saadan Bevægelse.«

»Rør ikke ved Indbildningen . . . Illusionen!
 — Den er Livet, Frøken,« — udbrød han heftig.
 — »Jo stærkere, vi kan eje den, desto intensere
 lever vi, — desto glandsfuldere og mere liv-
 beruste surrer vi om i Solskinnet, til — til . . .
 Ja, kan De sige mig det — Sæbeboblen om
 det store, sorte Hul, som hedder Intet« . . .

»Og det siger De, som er Digter? — Nu?
 — I en Tid, da man næsten kan gribe ind i
 Aandeverdenen« . . . udbrød hun med Over-
 bevisning. »Vi har jo utvetydige Svar der-
 fra« . . .

Han smilte med en Skygge af Tungsind.

»Det bedste Svar paa Tilværelsen faar man
 ved at tale med et Dødningehode. Det svarer
 bestandig saa sandt og grejt det samme: —
 Nul — sort Hul . . . Nej, Sæbeboblen, — det
 er ogsaa en Tro. Det er hvers Digt om Livet
 det, — hvers Skjønhedsindbildning . . . Og det
 at kunne mangfoldiggjøre den, — gjøre den
 saa glimrende dejlig og farverig for os, — saa
 fuld af Lykkeløfter, at vi dumme Kryb dog
 aligevel et Øjeblik jubler, — ja det er Op-
 gaven . . . Det vil sige, jeg blaaser den først
 op for mig selv — og saa for de andre! —
 Og det er jo en tilfredsstillende Gjerning,« —

kom det spydig. — »Blinke lidt Solskin ind i et halvmørkt Hul . . . Er vi andet end Sommerfugle, som blir indhentet undervejs, — hvorfor ikke flyve og flagre, medens vi kan« . . .

Minka droges efterhaanden, som han talte, ind i en Stemning, — en ny Verden, hvor denne unge Mand, som holdt Hodet saa vakkert paa Skuldrene, viste og viste hende saa vemodig vidende om, — hvor alt laa i en dejlig flimrende guldbleg Solnedgang med slig underlig Forgjængelses Dødsgru under . . .

Hvor han var rig i Sjælen, hvor han var ulykkelig med sit dybe Syn. Blikket saa trodsig satirisk . . .

De var kommet dybt ind i det, da Berthea kom slentrende nedover med Straahatten bagover i Nakken og noget matrosraskt over sig. Hun nappede et Solbær her og en Ribs der.

»Er det om Aander?« — henkastede hun endelig spidst. — »Ja, for naar Minka fordyber sig om Aander, — hun og Ingeniør Varberg, — saa vogter jeg mig bestandig.«

Hun løftede op en rig rød Gren af Ribsene.

»Jeg bare spiser, jeg,« — snakkede og tyggede hun med de frejdige uregelmæssige

hvide Tænder. — Men Minka, hun tænker, hun« —

»Du Minka,« sa hun saa halvhøjt fortrolig over Hækken; — »jeg saa just Varberg nede i Vejen. Han blir vist utaalmodig, naar han spør efter Dig og ikke finder Dig. Skal jeg vise ham hidned?«

»Aa nej, Berthea« . . . Minka slog det hen med en tvungen Latter, — »han er nu ikke *saa* uendelig morsom« —

Berthea nynnede saa smaat, gjorde nogle Greb efter Bær i Buskene og trak sig opover.

Lige efter var hun med en vis Fart oppe ved Haveporten og skyndte sig nedover Vejen forbi Staburet . . .

»Joho, — Minka tænker virkelig, at jeg skal være Barn bestandig, — det er bare hende« . . .

Hun drev bortover, til hun mødte Varberg: —

»Gjør som jeg, for jeg er gaat min Vej, jeg, Varberg . . . De gjør ikke andet i hele Eftermiddag end drøfte Livsspørgsmaal dernede i Haven, Minka og saa en Digter, som hedder Finsland -- Alver Finsland, De . . . har De hørt slikt Navn —. Alver, — ja, det er forresten pent. — Han kasserer nok rent alle

Aandegrejerne — og Minka er retnu omvendt, hun, — rent betat . . . Jeg kom jamæn højst ubelejlig, jeg . . . Men prøv Dem nu De, Varberg, — kan De faa det morsommere med dem, saa —

Ja Farvel da, Varberg, jeg gaar hen paa Pynten og ser efter Far.«

Hun slængte Hatten efter Hattebaandet, medens hun hastede bortover, keg saa tilbage og rakte Tungen ud efter Varberg og lo og gottede sig. — —

— Varberg viste sig øverst i Haven. Han gik og stak med Stokken om Bedene i Paa-vente af, at Minka skulde komme . . .

Ingen Tvil om, at hun saa ham dernede fra endnu bedre, end han saa hende; men Hodet vendte altid bort.

»Der, Varberg, — Moreller« . . . Massi kom hurtig bort til ham; hun bød af en Kurv. — »Jeg og Arnt har plukket Træet for Mor helt siden Middag. — Endre er kommet, maa De vide, og saa en Digter . . . De er dernede allesammen . . . Han skal bo over hos Vej-inspektøren iaar og digte bare om Elven, — om vor Elv,« — oplyste hun.

Varbergs Ansigt blev skarpt. Han stod uvis, før han langsomt slentrede nedover og lod sig præsentere.

Der var da ogsaa Schulteiss, som han ikke kunde fordrage, kommet til og passiarede med Endre . . .

Minka hilsede saadan uhyre venligt med de smukke hvide Tænder, som til en rigtig godt kjendt; men havde Opmærksomheden saa interesseret ved Samtalen. Og Endre mødte ham højst elskværdigt, medens Digteren kun havde et let Nik for ham op af sin Underholdning med Minka.

. . . »Og saa — mere end alt, Frøken, — den er uskjøn,« — ivrede Finsland, — »Aandetroen er uskjøn . . . Livet belemres med noget skyggeløst, farveløst, tyngdeløst skræmmende, — noget ikke rigtig ihjelslaet, — en Død, som ikke er død tilgavns, bare halvt . . . Istedetfor Livets Punktum noget sejt slimet, klamt med Pust af Gravløft. — Naar Cæsar, Homér, Shakspeare, Goethe og Byron dør, saa skal de bagefter krybe os om Benene om Nætterne som kolde Padder.«

»Ja, ja ja,« — jagede Schulteiss hidsig fornøjet ind. — »Og saa skal alskens Manere

og aandelige Kvaksalvere ha Tilladelse til at trække dem efter Klokkestrengen, — i Napoleon og Hannibal og Frederik den store og Dante og Virgil — —. Tillad mig, — hvad — — tror De ikke, Hr. Digter, dette kunde være just det Helvede, de er dømt til, — deres Skjærsild« —

»Uskjønt, uskjønt det hele,« — gren Finland. »Ingen overlegnere Personlighed vilde sætte ind noget, — vove Brystet mod Kniven for at reduceres til et farende, sukkende Gespenst og skræmme Børn og Almue.«

»Ja, skal Sagen dømmes efter Skjønhedshensyn, saa« — bemærkede Varberg spydig; — »jeg trode, den videnskabelige Erfaring om Fakta her fik —«

»Skal vi holde os til Erfaringen,« — gneldrede Schulteiss ind igjennem Busken, — »saa er det højst paafaldende og mærkeligt, at en Aand endnu aldrig har tat Penge ud af Kassen i en Bankforretning. Det vilde være saa bekvemt for Kasserere, som kom i Bêt, — he, he he, — at henlede Opmærksomheden paa Medier, — vi vilde modernisere vore gamle Hekseprocesser.«

»En Mand som Flamarion, — Astronom, — Videnskabsmand — tør dog neppe frakjendes Kompetence,« — vedblev Varberg uanfægtet, — »hans »Beboede Verdener« . . .«

»Javist, javist, Hr. Varberg, vi kjender det,« — bed Schulteiss til . . . »Disse beboede Verdener, hvor vi efter Døden forfremmes fra Klode til Klode, som man beforder en Skipper til større og større Fartøjer.«

»Og *jeg* mener, jo mindre Aand, des flere Aander,« — afgjorde Finsland fornemt.

»Sikkerlig, — man kan spotte og være vittig over det bedste. Det er saa let kjøbt, Hr. Digter; — især, naar man har sin Force i Fantasien,« — sa Varberg koldt. Minka fik et hurtigt Blik; hun kjendte det saa vel, — *hvis* hun understod sig . . .

»Saa let kjøbt — Saa let kjøbt« . . . Schulteiss svælgede i Iveren. — »Jeg skal sige Dem noget,« — han mysede, og Hagen blev foragtelig spids. — »Religionsstifterne har altid været Folk af Aand. De har aldrig fladet ned Udødelighedsforventningen, — aldrig budt en blot banal Gjentakelse . . . Skipperbefordringer . . . Hvad de har dybest antydet, har altid været en hel Bevidstheds*forvandling* til det for

os ufattelige, — om De vil, Hr. . . . Hr. Varberg, til noget i Lighed med Deres saakaldte »fjerde Dimension«, hvor vore Begreber ikke længere strækker til. Og ikke blot en fjerde, men en femte, en sjette, en syvende og saa videre *in infinitum*,« — skreg han. — »Det er noget saadant, en Muhamed synes at forkynde, naar han taler om at være henrykket ind i de mange Himle, og Paulus kan ha sigtet til, naar han udtaler, at han saa og hørte Ting, som Menneskene ikke har Sprog til at udsige« . . .

»Man faar tro, hvad man er istand til at tro,« — udbrød Digteren. »Jeg tror paa, at jeg staar her og spiser de dejligste Kirsebær sammen med Frøken Minka. — Og, hvad tror nu De, Frøken?«

»Om Aander? — Jeg synes ogsaa som De, at de ikke er netop poetiske at tænke paa . . . Og hellerikke synderlig morsomme,« — tilføjede hun opstansig og stak Hodet helt ned i Busken efter et Bær under Grenen. — »Men derfor kan de lige godt være til,« — kom det bagefter fejgt asparerende; hun anede og skimtede Varbergs skarpe Mine og ladede Blik.

»Og lidt til, Du Minka,« — spasede Endre, der var total uforstaaende og udenfor Situa-

tionen . . . »Naar én endelig skal tro paa sligt, — saa hvorfor ikke tro paa én eneste stor Aand, paa én Vorherre med engang istedetfor paa alle disse Specialaanderne, — det gaar rent ned til Negerne ellers. — Du skal slet ikke la Dig beføre udi Vantro af denne Digterkroppen, siger jeg Dig« . . .

— — »Det forekommer mig, Hr. Endre,« — meddelte Schulteiss sig med en tilfreds Gniden i Hænderne, da de gik opover til Theen, — »som Hr. Varberg er blet ganske ordentlig trukket tilvands idag . . . Ehe — ehe, — han er vor store Populærfilosof her i Egnen . . . Og — og De dyppede ham brillant med de Specialaanderne.«

»Jeg, — dyppet Varberg — —. Saa? — jeg« —

»Aa saa ypperlig. Det slog Spigeren paa Hodet. Frøken Minka kunde aldrig faat et mere overtydende Slagord . . . Og Deres Ven, Digteren, jeg bukker mig i Ærbødighed. — Naar man iagttager disse Kontraster — —. Ehe—he, — — Po—pu—lærfilosofen og saa denne Aandens Mand . . . Det er som et Bjerg og et Hul, — som et Bjerg og et Hul« . . .

— Minka følte under Aftenens Løb Varbergs Øjne koldere og koldere og mere truende.

Hun koldsvedede, medens hun gjorde sig hundedydig under hans Vilje og formodede Vink og anstrengt venlig søgte at knytte en Samtale og vise sig særlig opmærksom.

Hun havde som en Panik, — var livende vanvittig ræd dette tause, skarpe Ansigt, der tugtede og kommanderede hende langt ned i Nerverne.

Alt dette rædde dunkle mystiske, der stod for hendes opspillede Indbildningskraft, alle disse Mørkloftssyner, hvori hun var blet nedknuget og indestængt, — hun havde idag øjnet Kjælderlemmen aaben for et slikkende Solskin, hvori der legte en vild Dagglæde, — intet Hensyn, ingenting mellem Solen og denne Jord!

Hun sad som med Ild og Krampe i Fingertopperne og akkompagnerede, medens Endre sang . . .

Under en af hans Bravourer stod Varberg ved Pianoet lige ved hende.

»Tør jeg bemøje Dem, Frøken Minka, med at skaffe mig den Bog, De har havt den Godhed at forvare for mig?« — yttrede han kort, da Sangen endte.

Det lød som et koldt, skjærende Sagblad.

Hun fór ovenpaa, ledte efter Kommodenøglen,

som stod i, og hentede den i Lærred indbundne Bog med spiritistiske Optegnelser.

Hun saa ham i Halvdunkelheden alt staa i Hat og Støvfrakke nedenfor Trappen.

»Men Varberg, hvorfor gaar De saadan fra mig?« — kom det ængsteligt.

»Og det spør De om, Minka, — efterat ha vovet med ussel Latter og Haan at forraade alt det, som aandelig bandt os sammen.«

»Men kjære, havde jeg tænkt, at De brød Dem det ringeste om, at vi lo« —

»At *vi* lo . . . Digteren og Frøken Minka, det er blet *vi* nu, — ét Firma: — vi« . . .

Han skridtede henover Vejen uden at ændse hende; men standsede pludselig, og hun følte hans Haand fast tungt paa sin Skulder.

»At De vovede, — vovede det!«

Han gnistrede hende nær ind i Øjnene, — stivt . . . haardnakket kuende — med dette stille, sikkre Smil, der altid opnaade at lamme hendes Vilje. Hendes opjagede Indbildningskraft begyndte at danne sig noget som en grøn-øjet Tiger . . .

Haanden knugede vægtigere og vægtigere . . . det var, som den vilde trykke hende i Knæ.

Hun smilede uden at blinke, — vidste, at hun kunde tilfredsstille hans Forfængelighed, — beholde ham som sin Tilbeder, — om hun nu vilde gjøre sig rigtig knust ydmyg, — igjen lade ham føle sin uindskrænkede Magt over hende.

Hun kjendte, nu strøg han hende med den anden Haand lindt over Tindingen, og hvorledes det vilde være saa blidt let at gi efter . . .

Men ikvæld kom Opstandslysten over hende som et pludseligt Kastevejr, — og hun rev sig med ét vaagen:

»Javist, javist,« — udbrød hun, — »jeg maa jo ikke glemme at lyde, naar Du trækker i Klokkestrengen.«

»Klokkestrengen . . . Skal det være et Navn for vor aandelige Forbindelse, den magnetiske Ledning mellem os?«

»For din Egenkjærlighed og dit Tyranni,« — brast det løs.

»Minka!«

»Jeg sa Klokkestrengen, og jeg mente Klokkestrengen!«

»Vogt Dig. — Jeg er bange for, at din Tunge holder paa at klippe Strengen over, hvad den saa er.«

»Jeg vil ikke behandles som en viljeløs Ting,« — skreg hun, — »vil ikke, — vil ikke« —

»Viljeløs —. Aa . . . Som jeg ikke med et halvt Øje ser, hvad Frøkenen egentlig vil, — faa sin Frihed til at summe og surre sig ind i det ny Digterlys, — rigtignok kun en Lygte-mand« . . .

Minka følte sig igjen under det truende, gnistrende Blik. Det fastholdt hendes, og hun kjendte, at hendes Modstandskraft begyndte at svinge. Han stod med et grusomt Smil som en, der interesseret piner et Dyr og samtidig iagttager, og han sa med bleg Haan:

»Du kan opnaa at bli mig ligegyldig; men aldrig at bli løst fra min Vilje.«

Det blussede med ét pludselig igjen op i hende, Læberne fortrak sig, og hun vred sig bagover halvt som i Krampe.

»Aa gid, aa gid, jeg aldrig havde kjendt Dig!« — skreg hun ude af sig, og, idet hun anstrengt rev sig løs, tog hun nogle Skridt som for at fly ham.

Varberg lo skadefro . . . »Vær vis, vær vis, Du er som Fuglen i min Haand, hvor Du end flakser« . . .

Han løftede Hatten højt, hilsede ironisk og gik hurtig.

Minka stirrede bedøvet efter ham, til han uden at se sig om blev borte nede i Bakken.

*

*

*

Tor, Gaardshunden gjøde og glefsede og udstødte alskens voldsomme Strubelyd. Det var Kjæl, som med lystige Tilraab lod den hoppe over Stokken og over sig selv, medens han skyndte sig opover mod Trappen. Der tog han Massi om Livet og kastede hende foran sig ind i Stuen.

»Finsland, De her? — Godkvæld . . . alt støvet op Endre — Digternæsen er fin den . . . Synger I? . . . Aa ja, ikke for det, vi har s'gu fin Næse nogen hver i Bygden — —. Snyde mig, skal ikke den staa tidlig op, som luror os, hi hi hi —. Genialitet, sér De, Digter, er saa mangeslags . . . Der gives den, som ikke skriver Vers ogsaa . . . Naa, Minka, spil noget mageløst, — saa danser Schulteiss og jeg —. Nej alvorlig, saa synger Endre noget, som duer . . . De skulde sét ham gi Hamlet i Formiddag, Digter, det var s'gu til at bli inspireret rent ud

af —. Tænk Dem en upoetisk Kar som jeg — en ren Havrebonde paa den Slags, — og tog det mig ikke slig, at — —

Apropos, Mor, Du skulde vel ikke ha et halvt Glas Konjak —. Ikke for det, jeg har drukket tilstrækkelig idag af alle Sorter. Men jeg trænger uden Omskrivning sagt just akurat til et lidet fredeligt Glas nu — eller kanske saameget, som kan udgjøre en passende Toddy til at hvile ud paa . . . Turet i Anledning af Bankchefen, sér Dere, i hele Dag — paa adskillige Steder . . . Det tar paa . . . Jeg følger Dig ud jeg, Mor. Det er den hellige Flasken, som Far gir af, jeg agter at klemme lidt« . . .

Fru Baarvig forstod, at Sønnen trængte til at udgyde sig. Fra hun i Formiddag, da Telegrammet kom, hørte ham nævne Bankchefen og saa ham fare afsted, havde Ængstelsen ruget over hende, og Brystet, ret som det var, snøret sig sammen for Aandenød. Hun havde faat det som en Øresus med bare Bankchef Wahl, Bankchef Wahl.

Derude i Spiskammeret spændte Sønnen med ét ud med Foden —. Hun saa, han var bleg; men saa glad, at han havde ondt for at styre sig.

»Du Mor, — Det var s'gu en Dyst . . . den værste i mit Liv ialfald —. Men saa har jeg nu vundet Slaget, sér Du . . . Tidsnok at gjøre mig vigtig imorgen, — ikvæld vil jeg hvile mig . . . Jeg *har* da Bankchefen, forstaar Du. Sig ikke et Ord om det; — men han er min Gris nu han — —. *Den* er vederhæftig, den er *ikke* vederhæftig — undertegnet Kjæl Baarvig, — saadant Sving, sér Du. Og, sætter jeg nogengang Stregen under *den* Vej,« — han gjorde en Gestus — »betyder det, at han skal se sig for . . .

Hu ja, — lad mig faa et lidet Glas med tør Konjak først, — jeg trænger det s'gu . . . Det kan nogengang være Synd i undertegnede, Pluggen din ogsaa, Mor —. Og nu er han trætkjørt — trætkjørt —; men ellers ganske fornøjet Du,« — lo han.

Fru Bente saa op i Sønnens af Dagens Nydelser noget tilslørede Træk. Tungen slog ham lidt fejl under den ivrige Snakken.

»Ja, den gjorde godt! — Den er som det blinkende Toppunkt paa mangfoldige tvilsomme Glas og Skaaler, Mor — —. Jeg vilde ikke havt Dig i sligt for aldrig det . . . Verden er ikke saa bra, Du . . . Jeg blir Sparebankdirek-

tør før Jul nu jeg — —. Men nejgu, om jeg vilde fortælle Dig, hvorledes jeg har brolagt Vejen til det, — ikke for aldrig det, Mor —. Ja, Du skjønner, det er ikke nogen Forbrydelse. Men, sér Du, der er saa meget, som« — han trak paa Næsen og lugtede, — »ikke er saa overensstemmende med Dyden aligevel — ikke just finfint honnet —

Ja, sér Du, for at sige Dig det rentud, Mor; — men dette skal Du ikke sige til Far, Du lover mig det! — saa kom det Telegrammet — jeg tænker, Du just ikke mærkede synderlig paa mig, — akurat slig, at værre kunde ikke selve Fanden ha fundet paa det, — ikke, om han havde faat Betaling . . . Jeg tænkte straks, at Bankchefen havde hørt et og andet dernede i Byen af gode Venner — —.

Og saa maatte jeg ha tre tusen syv hundrede Kroner i Lommen, det nyttede ikke at møde ham uden det . . . Banken havde min Kvittance for indbetalt i Kassen af Skogkompagniet, og jeg skulde ha sendt dem. Men saa véd Du, den ene Haand maa undertiden vaske den anden i en slig Forretning som min, — Lønninger og Afdrag og sligt . . .

Tre tusen syv hundrede Kroner paa Flekken!
 — Eller ogsaa — Ja, det var det »eller ogsaa«,
 Du. Fik den Fyren først saameget som Støvet
 af en Mistanke, vilde han begyndt at rive op
 slig i Tørven her, at der ikke blev ret mange
 staaende.

Ingen anden Raad. Jeg hen til Simonsen,
 — pisket paa . . .

Tre tusen syv hundrede Kroner, Simonsen,
 paa otte Dage — — til jeg har været i Byen —
 Transport saalænge paa hele Plankehaugen.

Hu —. Det holdt haardt; — men det gik.
 Og saa strygende hjemover — —

Galanteste Vært —. Thekla i Dres —
 overlegen, værdig Matrone og dertil ligesom
 i Slægt, sér Du . . . Men bagefter jeg som en
 Ulv til at trætte om Renterne inde paa Kon-
 toret, — saa han tilslut blev rød i Toppen og
 ropte, at værre Gnuring havde han aldrig været
 ude for. Han fik ordentlig Respekt . . . Ja,
 hvad De er mod andre, saa duer De for mig,
 sa Bankchefen. De blir rig, De Far« . . .

Der trak sig Rykninger i Fru Bentes An-
 sigt, og hun heldte det varme Vand i Sønnens
 Glas, saa det kom til at skylle over.

»Er det Dig eller mig, Mor, som er saadan ikke rigtig pr. Kassa med Hensyn til Balancen ikvæld« — vrøvlede han, — »saadan lidt ustø, — hvad? — Her maa slaas betydelig væk af Wasseret, Du —. Saa, — half and half —. Med det klarer man sig« . . . Han smagte af Glasset, idet han gik ind.

Fru Baarvig stod igjen ved Spiskammerbænken. Hun rokkede urolig frem og tilbage og trak af og til Vejret trangt.

Dette maatte vel være godt paavej til det, man kalder Svindel . . .

Hun klemte og vred Hænderne —

Stakkars, stakkars Pluggen, — Du er alt langt bortenfor der, hvor din Mor kan hjælpe . . .

Det skumre Skjær fra Vinduet i Juliaftenen lyste paa hendes fortrykte, bevægede Ansigt . . .

Der kom lette, hastige Skridt, og Berthea stak Hodet ind af Spiskammerdøren.

»Varberg er alt gaat, Mor! Jeg tænker, han fik nok af det jeg, — af at være bare Luft. — Minka er rent optat af Finsland nu,« — ivrede hun fortællesyg, — »bare Finsland . . . Hun saa nejmæn ikke engang Varberg for denne Digteren. De svæver saa højt saa — — Og slig Henrykkelse over det mærkelige

Digtet hans, som Endre synger. — Varberg gik da lige efter« . . .

Fru Bentes Mine fortrak sig under Datterens Sladder som ved noget mere og mere ulideligt.

Nu flød Draaben over, og der fløj pludselig op i Udtrykket noget fortvilet ude af sig, der resulterede i et lynsnart smeldende Ørefigen —

»Baade onskabsfuldt og smaaligt« . . . lød det, medens der vankede nok et.

». . . Dette blir retnu et Hus, som —. Hvad er det for noget ondt, som er kommet ind i det,« — skalv det højroestet, medens Datteren hugede sig tudende ved Døren og gløttede forskrækket paa Moderen, der stod dirrende af sin Bevægelse. — »Hvad jeg gjør, og hvor jeg sér, er det, som Ulykken sætter sig til . . . Men jeg siger Jer, — baade Du og Minka og Endre og Kjel, — at, har I saa let for at sætte Jer udover, at I har en Mor, som ikke véd, hvad godt hun skal gjøre for Jer, — ikke bestiller andet end tænker og sørger over Jer Nat og Dag, saa kan det hænde, at ogsaa jeg en vakker Dag siger Tak for mig, gjør, som I vil, — gaa, — gaa med Jer ud af dette Hus — — Jeg har Arnt og Massi jeg« . . .

»Men Mor da, — Mor!« brølte Berthea.

»Dette er ikke mine Børn. Hvad bryr Minka sig om mig — og Du — og Endre og Kjel, — naar der er noget, I faar Lyst paa...

Kunde jeg saavist la være at bry mig om Jer!«

Hun sank ned paa Kjøkkenstolen og skjulte sin voldsomme Graad i Hænderne.

VII.

Der var en svare Feteren af Bedstefar Baarvig. Han maatte indom til den lille paa Bruget saa tit, det blot lod sig gjøre. Om ikke andet, saa viste de ham frem i Vinduet, naar han strøg forbi i Karjolen, og Bedstefar ikke havde Tid.

Han var inderlig svag for Baard Kjelsen, — Gutten skulde hedde Baard efter ham —. Og Baard Kjelsen Baarvig var saa gløg i Øjnene der, han laa . . .

Men Doktor for ham — nej, maa jeg frabé mig. — Gaa til den nykomne Læge, Stenvig, han er Specialist i Børnesygdomme, har rejst med Stipendium baade her og der . . .

Bedstefar Baarvig havde et eget Kast med Hodet, naar han gjorde Svingen ned om Sag-

bruget, — kjørte tvertigjennem Duren og Skuren og saa udover Tomten med Plankestablerne, Kjels ny Bygning i Schweitzerstil, Zinken paa Taget og de store Vinduer . . . Det syntes virkelig nu, som Kjel havde forstaat at aabne sig Portene til en lukrativ Position. Han begyndte unægtelig at indta en økonomisk Stilling i Distriktet, der tillod hans medfødte Næringsvet at lade — som han udtrykte sig, — Søgning og Tømmeraffærer sive sig gennem hans Sagbrug . . . Ikke frit for, at Kjel kunde bli Sparebankdirektør heller. Der murrede baade her og der om, hvordan Stemmerne vilde falde . . . Doktoren havde nu hørt Fugle synge om det paa mere end et Hold.

Kjel bevarede sit sunde uryggelige Vet, han lod sig ikke føre ud i nogenslags Tidens Vidtløftigheder — aldeles uimodtagelig for Idé-smitte, — hvad saa hans Mund ellers fór med for at tækkes sin stramt idealt theoretiserende Ægtehalvdel . . .

— — »Vesle Baard i bedste Velgaaende igjen, Bente,« — meldte Doktoren, som han kom hjem og fik Ulveskindspelsen og Rejsestøvlerne af sig, — »saadanne Mavekramper

gaar ligesaa pludselig, som de kommer . . .
 Talte med Doktor Stenvig nede i Landevejen;
 han kom lige fra dem — og alt iorden . . .
 Han holder Foredrag for Thekla, kan Du
 skjønde,« — blinkede han, — »saa der nok er
 som en Professorstue derinde nu om Dagene i
 Børnevisdom . . . Formeninger om, hvorfor hans
 Mave har slaat sig gal og, hvorfor den sikkerlig
 snart vil komme iorden igjen. Thekla, — véd
 Du, forlanger at føres helt ind til den rationelle
 Grund, hun; og Doktoren afleverer saa mange
 Forklaringer, som han kan tænke, hun bare vil
 ta for gode.«

»Her ligger Indbydelse til Dig fra Proprietæren paa Rognerud om at være Fjerdemand iaften paa en Whist sammen med Kjel,« — oplyste Bente . . . »Men jeg mener nu, at Du skal holde fast ved vor gamle vante Omgang, Baarvig, og ikke la Dig slænge ud af din Bane. Al denne Kjels Selskabereren rundt Bygden med Kort og Toddy er ikke noget for os.«

»Aa nej, — jeg kan ikke sige, det smager mig at sidde og spille Kort og være Kammerat med min egen Søn og la mig traktere med Vitser. — Men man gjør jo noget for at støtte Gutten, ser Du.«

»Da synes jeg heller, det er paatide, vi beskytter os mod Sammenrøring . . . Du er Doktor, Baarvig, Du har betalt din Hæder og Anseelse med et Livs ærligt anstrengt Arbejde, — det skal ingen ta fra Dig, hverken i Ulykke eller Sorg,« — udbrød hun i Sindsbevægelse. »Vort Hus skal være *vort* Hus, — det, *vi* har bygget for Gud og Mennesker. Og Kjels Hus skal være Kjels. Vi laaner ingen Ære eller Fordel fra dem, om de saa fik bygget aldrig saa højt.«

»Hvad er det, som gaar af Dig, Bente? . . . Jeg tror retnu, Du ikke taaler Thekla heller — —. For Kjel, han er nu en Gang lyst i Ban, han,« — mumlede han forstent.

»Javist er hun lidt vigtig,« — tog han det igjen forsonende op, — »en Smule saadan storviftende, naar hun fejer ind i Stuen . . . Men saa er Du nu ikke den, som viftes bort, Du heller.«

Bente saa paa ham med et underligt Blik . . . »Vi skal holde vort eget gammeldags slidte Sølv Du, som er stemplet med Baard Baarvigs Navn. Vort Hus staar ikke paa Kjels høje Spekulationer. Det staar og *skal* staa paa Dig og mig.«

»Svært saa højtidelig Du tar det, Bente. Det er bestandig, som Du ikke aarker at høre om Kjæl! —

Forresten synes jeg nok, han nu snart kunde finde paa at betale mig lidt tilbage,« — mente Doktoren.

»Kræv ham ikke, Baarvig, — det kunde saa let i Øjeblikket falde ubelejliger, end han netop vil sige. — — Og, — Gudskelov, havde jeg nær sagt, — flere Penge har vi ikke at hjælpe ham med, — om han skulde trænge.«

»Aa nej, nu sér det ud, som han hjælper sig selv« . . . Doktoren gik og plystrede.

— Thekla tog sin Opgave som Mor alt andet end let. Den Side af Livet, som hun engang var kommet an i, var det hende ogsaa altid en Trang at gjennemsigtiggjøre sig. Hun studerede Tingen. Men der var saa mange Tilfælde med et Barn, hvor Forstanden stod stille. Og saa gik der Bud op til Doktor Stenvig.

Hun trængte, længted efter hans indlysende Forklaringer. Han havde en saa mærkelig Evne til at holde et Spørgsmaal logisk fast. Og, hvor noget aligevel forblev gaadefuldt, vidste den unge Læge saa liberalt, — saa frit for dette autoritetsmæssige Meningstryk, — at lade hende trænge ind til de forskjellige videnskabelige Standpunkter, hvorfra hun saa kunde se og dømme.

Hans Theorier om Børneplejen protesterede saa helt igjennem mod Tvang, — mod at vikle Barnet i hemmende Baand, mod at kvæle dets Hudvirksomhed, saa at sige fra Fødselen, — at hindre Legemet fra Tilgang af Luften. — Alt-sammen Opstand mod Samfundsvanerne . . .

Han var ubetinget, — uden nogensomhelst Sammenligning, — af Anskuelser den moderneste Mand, hun havde mødt, siden hendes lykkelige Tid i Hovedstaden, — — en Blanding af en Lærer og en Læge! . . . Og hun nød, som en hemmelig Medsammensvoren, hans skeptiske Blik og Smil til, hvad der endnu var Børneskik og Brug omkring i Husene.

Nummer ét i hendes Principer var og blev, at man først og fremst maatte bevare sig som *Menneske*. — Man maatte være Menneske lige

overfor sine Børn, Menneske i sit Hus baade indad og udad. Det var den store, rationelle Grund, hvorfor hun ogsaa var nødt til at overlade Barnet til Amme og Barnepige, for Natteuro og saa videre og saa videre.

— — — — —
 — De var blet siddende igjen i Stuen hos Baarvigs efter Kaffen Fru Thekla, Finsland og Minka.

Der var virkelig kommet noget, som lignede et Træk af Tidens Luft deroppe hos Svigerforældrene, fandt Thekla, — siden Digteren Finsland var begyndt at vanke der. For dette overtroiske Nattegespenstet, Ingeniør Varberg, bare gjorde det mørkt i alle Kroge.

Det saa forresten noksaa mystisk ud mellem ham og Minka med alle de Spændinger og Knuder og Humører, — hvad Magt han nu kunde ha over hende. Men saameget var vist, Minka sværmede for Vers fortiden og ikke for Aander . . .

En skulde ellers ikke ha let for at sige, hvilken var hvilken af dem. For de kom der stadig begge to, baade Digteren og Ingeniøren, og flængede trolig Huden af hinanden. Men paa en Maade annammede hun dem begge.

Det havde i Eftermiddag været Thekla angelegent gennem mange direkte og indirekte borende Spørgsmaal at komme paa det rene med det egentlige Princip for Finslands Digtning.

Og Finsland havde pareret, undveget; han var synlig distraheret af Minka.

. . . »Jeg tænker paa,« — udbrød hun hedt, — »hvilken umaadelig Nytte en Mand med Ordets Gave, som De, kunde stifte, — om De tog Dem af et Reformspørgsmaal, lod Dem gribe af Samfundets Nød . . . For De vil da vel ikke kalde Dem for en aandelig Luksusblomst,« — endte hun spydig.

»Min Blomst hedder Misfornøjelse, — Forgjængelighed — Fortvilelse . . . Kanske en og anden, som sér og lugter til den, kan faa Driften i sig til at ta op et Arbejde« . . .

»De skulde tale med Doktor Stenvig, Hr. Finsland,« — anbefalede Thekla med Vægt. »De kan tro, det er en Mand, som har vaagne Interesser, — som har baade gjennemtænkt og gjennemtrængt Tidsspørgsmaalene . . . Han vil kunne gi Dem et Syn« —

»Og la mig nedlægge tørket i en Medicinkasse, — som Nytteblomst — til Barnepulver« — udfyldte Finsland.

Minka lo, saa det lyste i de hvide Tænder; hun var forlængst inde i Finslands Aand og Maade at se paa.

»Samfundet baade roper og skriger efter Hjælp, det kan jeg sige Dem,« — ivrede Thekla.

»Nuvel, Frue, jeg er selv en af dem, som skriger. Nogle vil ha Mad, andre vil ha Skjøn-
hed; — jeg forer dem — og mig selv — saa godt, jeg kan, — hungrer og synger . . .

Men, hvad Nytte gjør nu De, Frøken Minka?« — afbrød han opsluppet —. »Jeg skal sige Dem det . . . akurat den samme som Digtet: — De er *til* . . . Saa rig overflødig paa Farve, — Brunfarven, — at De ligesom smitter af, hvor De kommer. Man er brun af Dem som efter Blomsterstøvet langt ind i Sjæl og Erindring, tænker brunt, drømmer brunt — —. Jeg blaaser bare brune Sæbebobler fortiden,« — lød det.

Fru Thekla blikkede noget betænkelig ved Sæbeboblerne.

»Hør nu, Frue,« — raabte Finland. »Der er dem, som faar sin Farve og Frodighed i Sprækkerne af det nedraadnende Samfund . . . De synger Forkrænkelighedens Sang, medens Solen viger mod Natten og slukner paa Murene« . . .

»Samfundet er i Nød, Hr. Finsland. Saa længe her er saa overvældende Opgaver for alle Hænder, faar Skjønheden sandelig finde sig i at staa lidt i Baggrunden, — vente —«

»Maa jeg bé, — Skjønheden er i Spidsen den! — Ligesom Fanen foran Arméen — højt i Luften — som vakt Længsel . . . En ny, skjønnere Tid blir ikke til uden, at nogen faar Folk til at længes efter den.«

»Det, tænkte jeg, var Nøden, som fremvirkede, jeg —«

»Det, tænkte jeg, var Fantasifolket, — Digter- og Kunstnernaturer jeg, som havde Evnen til at foremale noget bedre.«

Thekla syntes lidt betuttet; men lavede sig til at bide igjen.

Der hørtes pludselig Dombjelder, og hun saa ud af Vinduet; men trak Hodet hastig tilbage og sa stramt lummert:

»Et Menneske med Interesser skulde aldrig gifte sig!«

Det var Kjel, som kom. Han rumsterede og stampede Rejsestøvlerne af sig i Gangen og kom ind noksaa illumineret og rød i Ansigtet.

»Hututu koldt . . . Maatte saamæn opgi Kaffewhisten over hos Berg, der kom Damebesøg

fra Præstens. Saa fandt jeg paa at kjøre hidop og hente Dig hjem, Thekla.«

»Tak, — nedover Bakken véd Du jo, jeg helst vil gaa.«

»Men saa var det dog et nok saa snilt Indfald af mig, vil Du bekjende det, Snuppen min.«

Med den sammentrukne Mund blev Theklas Ansigt under det Humør, hun prøvede at skjule, akurat til noget som Snuppen.

»Vrippen, Theklen min, — vrippen,« — nærmede han sig hende. »Afbrod jeg en høj aandelig Flugt? . . . Hjemme rømmer jeg altid Stuen, naar Du og Stenvig begynder at drøfte højere Materier, — Du kan ikke nægte for det, Theklen.«

Thekla naglede stum de to sorte Øjne op i Taget.

»Bare saa forbandet intolerant!« — udbrød han. — »Jeg protesterer paa det bestemteste mod, at Jeres Interesser skal være en Tomme højere end mine. De ligger paa en anden Kant, det er alt« . . .

Han stod med en laanebevilgende kritisk Mine og ringlede med Nøgleknippet. — »Affærer skulde ikke være nogen Kunst! . . . For at ta

et Eksempel, — Monitor og Merimack i Potomakfloden, Dere. — Det var nok et anderledes Drama det end baade Schiller og Goethes, — forandrede Sjøkrigsvæsenet over hele Jorden, saa de gik over til Jern istedetfor Træ . . . Og Priserne paa Tømmeret ved vort Sagbrug, — i vor egen Væg, siger jeg Dig, Thekla, — vilde staat noteret ganske anderledes højt nu. Vi to vilde kanske uden det Slag været paa Veje,« — han tog sig igjen og fik et kalkulerende Udtryk. — »Ja, jeg siger ingenting jeg, — siger bare, være paa Veje til at eje saadan et hundrede tusen . . . Og, naar nu jeg finder op noget —«

»Kjære Berthea, gi mig et Glas Vand.« — Thekla saa nærmest ud, som hun led af Kvalme. — »Jeg har saamæn aldrig hørt Kunsten at tjene Penge regnet blandt de høje klassiske,« — gav hun af sig.

. . . »Jeg siger, naar nu jeg finder op saadan en Smaating for Eksempel som at faa alle Affærs mændene her i Egnen, enten de er konservative eller Oppositionsfolk, under én Hat, — min Hat, Du. Og saa hvert Jernbanetog gjør Guld! — — Vi vil forædle Trælasten og udføre direkte, sér Du, — omgaa Byen

Naa—aa,« — han bankede sig med Pegefingern højt oppe i Skallen, — »saa skulde der vel lidt Begavelse til det ogsaa« —

»Smukkeste Minka,« — brød Finsland af, — »faar jeg holde Kanavagarnet for Dem, mens De vinder . . . Jeg taaler ikke at se Dem nytte Stoleryggen, — misunder den, rent ud sagt, Stillingen.«

Kjel drev skjødesløs ud med Døren halv-aaben efter sig.

»Jeg har aldrig ønsket mig at være en Garnvinde, evindeligt en Garnvinde før i denne Verden,« — vedblev Finsland. »Og her sidder jeg og gjætter det mindste Vink under Øjenlaagene, — det er, saa jeg skjælver for, at de skal slaa sig op mod mig . . .

Og det,« — stemte han pludselig i, idet han fik Øje paa Varberg, — »mens selve Aandemaneren staar i Døren og glor paa mig, — fikserer mig, — som han skulde ville efterse Hjerter og Nyrrer . . . Nej, De behøver ikke at vinde det ringeste hurtigere, Minka . . . De kunde lige saa gjerne forkorte min Livstraad, som de stakkars lykkelige fem Minuter, jeg vel har igjen at hænge ved« . . .

Minka vovede ikke at se op; hun følte Varbergs Blik over sine nedslagne Øjenlaag.

Naar han var tilstede, kom altid denne overvældende trykkende Kjendsel af hans Magt, hvormeget hun end syntes, hun havde frigjort sig. Hun vidste, hun hadede ham; — det var ikke Kjærlighed! — Men der laa aligevel en Angst og skalv langt i Baggrunden for, at hun, trods alt, skulde være befanget i en Dragning til ham, som hun ikke kunde styre . . .

»Har De drukket Kaffe, Varberg?« — forhørte hun befippet.

Han smilte eget:

»Det er en Kjøretur ned paa Isen, jeg foreslaar Dem, Frøken Minka. — De véd nok« —

Han satte sig bag Finsland og saa vuggende i Gyngestolen fast lige paa hende.

Minka var bleg og nøstede nervøst.

»Mener jeg ikke alle Mandfolk gaar ud fra, at man altid er parat,« — faldt Thekla skarpt ind. — »Nu har *De* Lyst til at kjøre, — og saa marsch afsted!«

»Undskyld, Frue, De misforstod mig, — det var Frøken Minka, jeg henvendte mig til . . . Og Dem, Minka, bér jeg med en ældre Vens Ret, — som De nok vil erkjende« . . . kom

det indtrængende med et blødt, henførende Blik.

Minka kjendte Tonen . . .

»Det ligger mig paa at faa gjøre den Tur Og jeg kan jo ogsaa sige Dem Grunden, hvorfor jeg ikke opgir min Anmodning,« — kom det efter en Pause, da Svaret udeblev, — — — »skjønt jeg havde ment først at meddele Dem den, naar vi var ude paa Isen . . . Jeg er pludselig kaldt til Sektionschef i Distriktet nordenfor, og faar ikke Anledning til at sige Farvel anderledes end her nu i Eftermiddag.«

Han fæstede de kolde, kun ligesom dybt inde fra Nethinden fugleagtig blinkende Øjne paa hende.

Minka følte, at her kom den uundgaaelige Afgjørelse.

Dette Blik greb hende trods alt; og hun rejste sig mekanisk for at følge.

Idet hun nøstede op det sidste af Garnet, mødte hun Finslands spottende Mine, der med en sagte Latter saa totalt bortviste al Mystik.

Hun satte sig hurtigt igjen: —

»Tak, jeg ønsker ikke at kjøre med Dem i Eftermiddag, Varberg,« — lød det dirrende.

«Jeg siger Farvel nu,« — raabte hun og styrtede ud.

Varberg stod en Stund, som han ventede Muligheden af, at hun kunde komme tilbage.

»Frøkenens højst lyriske Gemyt er underkastet mange vekslende Indflydelser,« — lød det giftig.

»Ja, — saa kan jeg kun takke for mange behagelige Timer i dette Hus«

Finsland var ud paa Vinteren igjen draget ind til Hovedstaden.

Og hututu, — Minka havde aldrig forstaaet denne Theklas Tale om, hvor ødt og tomt her var for Interesser, før nu. — Hvor aandelig dødt og ensomt igrunden for en hungrende Sjæl midt under alt dette tilsyneladende Liv af Mennesker, som arbejdede og kjørte Tømmer og Planker og snakkede om Penge og Forretninger i rastløs Røre, — og Veninder fra Embeds- og Proprietærgaardene, som bare tænkte paa Dans og Forlovelser og Stads, eller længtede til Amerika, naar der var Tale om, at en Pige

i vor Tid maatte bli noget selvstændigt . . .
De vovede ingenting herhjemme —

Berthea var saa akurat en af dem, — føjtede og turede overalt, hvor Kjel blev buden, og sladdrede og stak Næsen op i alting — og mente igrunden ingenting uden Forlibelse. — Bare Rummelrammel . . .

Det var saa dødelig kjedt. Hun kunde disse Stier og Veje herhjemme saa umaadelig udenad, — hver Sten, hver Grop, hvert Træ —

Og til Schulteiss betrode hun i bittre Stunder sin hele dybe Livslede.

Han fik hendes Udtalelser, — maatte føle med hendes Suk og finde Ord for, hvad hun led, — hvorledes hun gik der uden at faa Luft for nogen af sine Længsler . . . Han maatte læse det Brev, hun fik fra Finsland, være med paa hendes Begejstring, vide og se, hvorledes hun havde grædt over det og det Sted, — og gjætte og studere ud og jatte med om, hvad der kunde være ment om hende bag den Vending og netop det Udtryk . . .

Og Schulteiss la Hodet paa skakke og trippede og vrængte sig til ja og nej, eftersom han kunde opsnappe, hun ønskede det, — nej

til det, han netop lige forud havde udbredt sig og prist og været veltalende over.

Han var blet saa ydmyg og liden nu, han ogsaa maatte svælge ned hendes glødende Henførelse til Finsland, — var, saa at sige, kun angste pinte Øjne, der med lynsnare Gløt fangede hendes Ønsker.

Ingen forstod hende uden Schulteiss . . .

Det Suk fra Minka var hans Belønning, hans stumme Lykke, det, han blot ventede paa at faa høre op igjen, og som han hørte, saa Aandedrættet standsede i ham. Det gennemstrømmede ham med en Lykkefølelse, som han kunde leve paa i Dage . . .

*

*

*

Det var, som Kjels Fremgang havde sat Doktoren i en liberalere økonomisk Stemning, der fik sit Udslag i, at han endog med en vis Tilslutning gik ind paa Minkas Ideer om at komme ind til Byen.

Og efter mange Overvejelser og megen Betænkning blev det til, at hun skulde faa rejse for at faa lagt en sidste Haand paa sin Musikuddannelse. Frøken Endresen, som havde spillet

med hende gennem alle Aarene, var jo flink nok, derom var ikke Spørgsmaal; men hun savnede Autoriteten, Navnet.

Der sydes og klippedes og blev tilskaaret for at udstyre hende, arbejdedes med Tilhjælp af Sypige foruden alt det, som naaleført var, hjemme i Huset.

Bertheas Tunge gik geschæftig: —

»Minka har forresten sluppet let fra det al sin Dag, fordi hun har været saa daarlig til at sy, — — og pene Kjoler har hun faat aligevel . . .

Denne Spadserekjolen hendes med de gule Opslagene, — hun tænker nok at gjøre Opsigt derinde, kjender jeg hende ret« . . .

Minka stod imidlertid over sin Kommode-skuffe ovenpaa og læste op igjen for tyvende Gang et Digt, som Finland havde sendt hende, og som var betitlet: »Minka«.

Hun mønstrede ogsaa nynnende sin besungne brune Skjønhed lidt i Spejlet, før hun la Papiret ind i Skuffen igjen.

Ude paa Gangen mødte hun Schulteiss og saa paa ham overmodig hemmelighedsfuldt smilende som optat af nogen glædelig Tanke, hun ikke netop vilde meddele. Endre havde engang git

det et Udtryk: »Naar Minka gaar og nyder sig selv, som hun suger paa Sukker« . . .

Hun nød, hvorledes hun fik Schulteiss mere og mere til Ørene lykkelig smilende, medens hun fortrolig spejlte sig i hans Blik.

Hun var nu opfyldt af Ideen om at realisere Livet som kvindelig Magtpersonlighed, — som Finsland havde udtrykt det: — sole fra sig og virke med Skjønhed.

»Det blir paa Lørdag, jeg skal rejse til Byen, Schulteiss« . . .

»Aa Gud ja, Frøken Minka, — jeg tør ikke tænke paa, hvor trist og mørkt her vil bli . . . Aa Gud, — for mig gaar Solen ned . . . Naar jeg ikke længere véd, at De gaar i disse Trapper, — Deres Haand har strøget dette Gelænder« . . .

»Ja, Schulteiss, jeg faar neppe nogen mere at tale med som Dem — med Deres rige Aand. — Og saa har De bestandig forstaat mig, Schulteiss.«

»Siger De det, Frøken Minka! — Ja jeg har sét og glædet mig i hver Spire, der er sprunget ud og vokset i Dem. De har været som min Have — min Skjønhedsverden. De har« —

»De skal huske paa, at, vinder jeg nogen Sejr derude i Verden, saa er det Dem, der har rustet mig til det. — Jeg vil følge min Natur, sér De, Schulteiss —. Jeg vil leve, — vide, at jeg inspirerer dem, som har Kraften og Evnen til at hejse ordentlig Sejl og vove at bruge dem —. Det er det, jeg vil, — jeg siger det til Dem og ingen anden, — jeg vil lægge ud i Verden som kvindelig Pirat!« — raabte hun og knyttede Næven koket imod ham.

»Jeg har sagt Far og Mor, at jeg vil fortsætte mine Musikstudier, — man maa jo altid ha noget, man skal være —. Men det, jeg vil, det er at leve og virke som Minka Baarvig, — ikke bry mig om Fordomme; de skal være som Halmstraa for mig. — Kanhænde« . . . smilte hun mystisk, — »hører De en vakker Dag noget om en Koncert- eller Variétésangerinde, som hedder,« — hun prikkede mod sit Bryst — »hedder — Minka . . . For Far og Mors Skyld sætter vi ikke Baarvig til —. Kanhænde, siger jeg bare —. Man maa fremfor alt søge at vise sig, — komme op og bli sét, skal man virke — —. Og saa — og saa« — hun fortryllede ham med de hvide Tænder, — »kommer Minkas Historie, — Liv — Liv —

Liv — Schulteiss. Hun gaar ikke i Hundene og gifter sig som hun — Thekla dernede paa Bruget« —

Schulteiss stod forsagt; han prøvede var-
somt . . .

»De véd jo, der er ingen, der som jeg respekterer, vurderer, skatter Deres høje Mod og Selvfølelse eller tror paa Deres, saa at sige, fødte Berettigelse til at naa selv det sjeldne og udmærkede . . . De er det lykkede Naturens Værk, som kan tvinge alt til Beundring . . . Men, som jeg, trodsende Deres Miskjendelse af mine Motiver, advarede Dem mod Ingeniør Varbergs skuffende Henførelser . . . maa jeg nu ogsaa tillade mig at appellere til Deres saa dybe sunde Instinkt foran — foran en, — jeg maa udtale det, — ikke netop i sig selv saa betydelig som selvberust Digters blændende Forestillinger« . . .

»Vidste jeg det ikke, — kunde jeg ikke se det paa Dem, — der kom det . . . De er saa misundelig, at det ordentlig vanskaber Dem.«

»Den Herres Fag er at opstille Fata-Morganaer,« — ivrede Schulteiss højroestet. »Som alle svagere begavede Digternaturer forblander han Virkelighed og Ideal, — jeg havde nær

sagt, — han spiser og drikker og foredrager i høj Flugt og digter i lav, — ofte ganske tarvelig Pasgang . . . De er en ideel Natur, Minka. De ejer den høje Gave at kunne lade Dem trylle ind i en Aandens Herlighed — jeg besværges — jeg besværges Dem« . . . skreg han —. »Aa, Minka, — De, som ved Deres Skjønhed *ejer* Virkeligheden — som selv *er* et farverigt bankende Digt, — hvad har De med en saa tarvelig Persons aandelige Luftbygninger!«

»Uf, Schulteiss, De sér nu engang æddergrønt paa enhver anden, som har lidt Forstaaelse af mig, — der maa ingen anden end De ha det . . . Og nu, jeg netop trænger saa til Støtte — til at opmuntres og faa Mod og Frejdighed, — nu Jeg kommer aldrig til at glemme Dem det, — at netop, som jeg betrode Dem alt, — saa kunde De aligevel ikke styre Deres egoistiske lille Iversyge; men maatte spytte paa det Digt, Finsland har skrevet til mig —. Ja, for det er nu det, som gaar i Dem, — jeg skulde bare ikke ha vist Dem det« . . .

»Minka — Frøken Minka,« — brast det løs, — »bare lad mig ligge udenfor Deres Port som Gaardshund! Jeg skal slikke Haanden paa Deres Venner, — om jeg saa føler Døden i Struben« — —

»Det gjør mig bestandig ondt, naar De tér og gebærder Dem paa den Maade, Schulteiss —. De gjør mig det jo rent umuligt at tale med Dem om nogetsomhelst Men nu maa jeg skynde mig ned og prøve Spadserekjolen min —. Helt modern, kan De tro . . . De skal se den paa mig i Eftermiddag, naar den er færdig. — — Saa véd De, hvordan jeg vil se ud, naar jeg gaar derinde i Byen,« — smilte hun.

VIII.

Midt under Flomtiden fik Lars Færgemand fuldt op at bestille. Ret, som det var, kom der en Karjol eller Gig eller Trille, som skulde sættes over, eller raabtes han an fra den anden Side, — Distriktets Folk — Affærs mænd, — fra den største af dem alle, Jon Vaaler, som nu anlagde de store Høvlerier, til Fløderfuldmægtigerne.

I de blanke, sølede Veje rullede Kjøredoningerne, saa Gørjen skvat af Hjulene. De smed sig ind af Gaardgrindene til en Eftermiddagswhist eller en Aftenboston.

Og senkvælds maatte Færgelars igjen til. De stod der gjerne to, tre ad Gangen ved

Elvebredden og hujede; — der blev ofte ikke Fred før Klokken ét, to om Natten.

Der var livligt i Distriktet, — Røre i Anledning af den kommende Generalforsamling i Sparebanken, Lørdag den sekstende Juni.

Ingen Hemmelighed, at der nu arbejdedes for Alvor paa at kaste den gamle Direktion. Væsentlig under Kjels Indflydelse, havde i de to, tre sidste Aar alt flere og flere spekuleret i de ny Udnyttelsesmaader af Skogen, — Fabrikation af Papirmasse, Sagbrug, Høvlerier . . .

Det var paatide nu, at den ny Æra i Distriktet tog sit Ryggetag med den gamle. Og der var kun ét Løsen, — at faa Kredit og Tillid for sine Synsmaader ind i Sparebankdirektionen og dermed lettet Adgang til Laan og Forskudskapital.

Kjel holdt sig i denne Tid samvittighedsfuldt borte fra al Boston og Whist udenfor Huset. Han slentrede om mellem Bord- og Plankestablerne, — vilde ikke beskyldes for Agitation.

Af og til standsede et Kjøretøj udenfor hans Dør, — nogen, som gav Rapport om Stemmerne eller en og anden, som kunde finde

Tiden just nu belejlig til at udbede sig en Vederhæftighedsattest for et Laan i Byen.

Og Kjel var ikke ubønhørlig, om han end lod sig nøde endel. En tilstrækkelig indigneret Beklagelse af, at det skulde være saa rent umuligt for en Affærsmand at faa Laan i Distriktets egen Sparebank, gjorde gjerne Udslaget; — og slig en Attest var da saa god som en Stemme.

Hænde kunde det jo ogsaa, at Kjel foran passende Person udbad sig en liden Gjentjeneste paa et Papir, der var kommet for pludselig paa ham. Han disponerede overhovedet flust over Navne blandt de Klienter, hvis udenbygds Kredit opretholdtes ved hans Anbefalinger. »Enkelt, grej Sag det ellers,« — kunde han paa sit Sted sige kordialt brutalt — »støtter I mig, støtter jeg Jer i Byen.«

— — Kjel slentrede mellem Kontoret og Plankestablerne . . .

Inde i Stuen sad Doktor Stenvig som sædvanlig idag igjen og foredrog.

Var der noget, som skulde kunne bringe Kjel til at bryde sin frivillige Arrest og la spænde for Blakken, saa var det vel, naar denne unge Doktorlapsen kom indom og gav sig til

at reformere Menneskeheden fra Vuggen af sammen med Thekla. — Pokker til Sjæleudvikling . . . Thekla gik rent ud nervøs og ventede og var ikke i Humør den Dag, han ikke kom der enten paa Frem- eller Tilbageturen . . .

Nu rejste han da endelig . . . Og Thekla kom ud med ham —

»Adiø — adiø,« — jepede Kjel.

Mærkelig nok, — da Karjolen var borte, tog hun Vejen opover Doktorbakken til Elvsæt . . .

Kjel slentrede langsomt efter . . .

Da de begge kom ind i Stuen til Fru Baarvig, og Thekla havde sat sig magelig tilrette, begyndte hun:

»Jeg har et Ærinde til Dig idag, Fru Bente, — det gjælder en almindelig Henvendelse til Doktor Stenvig fra Egnens Hustruer og Mødre om at holde Foredrag paa Kommunehuset over Børnehygien og Sundhedsplejen. — Her maa en Reform til . . . For den, som engang har sat sig ind i, hvor pervers hele Behandlingen af Smaabørn er, — den er nemlig rent ud menneskemordersk, — er Tilstanden uforsvarlig. Her maa engang begyndes med at arbejde for et socialt Spørgsmaal her i Distriktet ogsaa . . . Fru Bente Baarvig, dér jeg nu, skrive først paa

Listen naturligvis, saa det kan faa ordentlig Indgang med engang.«

»Du faar rigtig undskyldte mig, Thekla, — vil Du ikke ta Hatten af. — Men jeg har selv havt Børn, og har ogsaa en Idé om, hvad min Mand af sin lange Erfaring mener, — og jeg kan ikke sige, at jeg er saa enig i alle Hr. Stenvigs ny Theorier, — de klinger mig lidt bogferske, de, jeg har hørt af dem da. — Og saa vil Du indse, at jeg ikke er den rette at gaa til netop med dette.«

»Jeg maa sige,« — fandt Kjel, — »jeg maa sige, — den Fyren . . . den Doktoren. Jeg stirrer rigtig med en vis Forbauselse paa det . . . Ja, for det er s'gu nok saa frækt, — for ikke at sige ublut — at ville la sig reklamere i Distriktet fra selve sin Kollegas, — sin Konkurrents, Hus . . . Dette blir akurat, som jeg med Sparebanken det, — om jeg vilde bé Direktørens Kone tegne sig til at møde op ved et Foredrag imod ham? — Humbug, Reklame! . . . Fy Fanden, — Du sér selv, Thekla« . . .

»Ja, jeg sér rigtig Sagmug, — og Sagmug — og bare Sagmug, Du . . . ikke Luft for en Tidens Tanke,« — udbrast Thekla lummert.

»Nej, nej, nej, hør nu, Thekla, — kan Du ikke høre, — jeg mener jo bare, at han benytter sig af din sjeldne Sans for højere Interesser —. Ja, for Thekla er en stor Personlighed, Mor . . . Og, blir jeg rig, skal Du ikke mangle Midler til at virke med. Du skal ha mig og ingen anden at takke, siger jeg Dig, Theklen, for, at Du ikke blir siddende og dra efter Pusten i lufttomt Rum med dine Ideer . . . Om Kvælden Lørdag den sekstende er jeg saavist Sparebankdirektør« . . .

Fru Baarvig skvat til —

»Jeg er det saavist, som jeg lever, Mor. — Og,« — kom det bevæget overvældet, idet han strøg ud af Stuen, — »naar én ikke tænker paa andet end at bygge en Guldstol for Dig, Thekla, — bære Dig paa den, saa kunde Du gjerne ha lidt Respekt for mit, Du ogsaa« . . .

Fru Bente fik et næsten haardt Udtryk og standsede Thekla, der knyttede Hattebaandene for at gaa.

»Hør, Thekla, — siden Du nu er her, saa vil jeg be Dig sidde lidt ned og høre paa mig. — Det er noget som en Advarsel, Du . . . Du maa ikke fortryde paa det.«

Thekla saa forbauset, halv irriteret gjættende paa hende.

»Der er Ting, man kvier sig for og helst opsætter i det længste. Men saa mener jeg, der er ingen, som kan sige Dig det saa ligetil uden at udsætte sig for at misforstaas som jeg. — Det er om Stenvig, Du.«

»Tænkte jeg det ikke!«

»Jeg vil rent ud sige Dig, at jeg har mærket saa mange underlige Smil og halvkvædede Viser, at jeg finder at burde la Dig vide det.«

Thekla maalte Fru Bentes Skikkelse op og ned et Par Gange, — der var noget overrasket undersøgende — som *den* Slags — fra hende! . . .

»Jeg bryr mig aldeles ikke om, hvad Folk behager at sige eller tænke om mig. Et Ven-skab, der hviler paa saa mange og stærke Inter-esser som mit og Stenvigs, kan ikke reflektere paa Bygdesladder . . . Ethvert aandeligt Forhold mellem Mand og Kvinde faar finde sig i Miskjendelse — endnu —. Jeg siger endnu, Fru Bente, saalænge der er saa mange, der sér med uopladte Almuebegreber paa alt det, som rører sig af mere udviklet Nutidsliv . . . eg

havde blot ikke ventet at høre det optat herfra« . . .

»Ja, jeg mener nu, at en Hustru baade for sin Mands og sin egen Skyld bør vogte ogsaa om Skinnet.«

»Jeg mener det ikke. Og, skal dette være et Ærind fra Kjæl, saa kan jeg kun frabé mig Indblanding, — undskyld, at jeg tar Sagen ligefrem.«

»Kjæl har intet med, hvad jeg her siger, det kan jeg forsikre Dig. Men, naar jeg advarer Dig, saa er det, fordi jeg finder, at denne Almue, som Du kalder os, slet ikke er uden sin Ret.«

»Hvad mener Du, Fru Baarvig?«

»Det skal jeg sige Dig. — Naar en Hustrus Hjerte og Glæde, hendes Sympathi som aandelige Interesser ikke er hos Manden, men hos en anden, — saa føler alle sunde Mennesker, at her er noget, som svigter, — om der saa aldrig er saa meget som en Antydning af det, som til hverdags kaldes Utroskab. Hovedsagen er og blir, at Manden bedrages for det væsentlige, det, som er Kjernen i Forholdet, — og sidder der med Skallet igjen. — Det er *det*,

man har Følelse af her, Thekla, — for ogsaa at tale ligefrem.«

»Har jeg da ingen Menneskerettighed? — Enhver kan jo se, hvor interesseløs, — total uforstaaende, — Kjæl er for alt udenfor Af-færerne, — at for mig *kan* han umulig udfylde noget.« —

»Hvorfor tog Du ham saa, Thekla, naar Du saa vel vidste, at hans Glæde aldrig blev din?«

»Vi skal ikke fordybe os i Lovene for den evige Tilværelseskamp, Fru Baarvig — — —. Men Mening er altsaa,« — sa hun med en stor Bøjning paa Hovedet, — »at jeg ikke engang skal levnes Tilladelse til at pleje mine aandelige Interesser —. Jeg skal dø i denne Sagmuggen — —. Men for at sige min Tanke helt ud, — jeg agter for min Person at træde alle disse Spidsborgerhensyn under Fødderne, — — erkjender ingen Lov — ingen — uden min egen fri Selvfølelse

Ja saa faar jeg altsaa finde mig i at faa Afslag af Fru Baarvig paa min Henvendelse,« — sa hun og brød op. — — —

— — Lyset blaffrede inat igjen oppe paa Gulsalen . . . Saa blev det staaende urørlig paa Kanten af det store malede Langbord.

Efterat Fru Bente idag havde taget op Forholdet med Svigerdatteren, gjærede og bølgede Uroen i hende . . . Hun havde ikke kunnet stride mod Strømmen, — i sin Tid ikke kunnet kjøle Kjels skyhøje Begejstring for Thekla, uagtet hun havde sét lige saa klart som nu, hvor lidt de to vilde passe, hvor det bar hen, og hvor ulykkelig denne Forbindelse maatte bli. Det var, som Kjels Svindelfantasi grebes af en Slags Besiddelsesmani for alt, som bare laa højere, end han virkelig kunde række, — enten det nu var ideelt eller det gjaldt Penge-spekulationer . . . Hans egen personlige Lykke, stakkar, — den var uigjenkaldelig spildt. Det blev en Nedknusning, som vilde fortsættes og fortsættes under Theklas opskruede Theorivæsen . . . *Den Svindel*, — *det Fejlgreb*, — kom han til at betale til sidste Hvid — —

Men det, som saa at sige havde overdøvet dette, — ruget over hende i hele Dag som en stedse voksende, truende, forfærdelig Familieulykke, — var Kjels saa sikre Udtalelse om, at han vilde bli Sparebankdirektør.

Det kom paa hende som et Tordenslag.

Hun saa det . . . De Tal, som nu gik op i tusender, vilde herefter skrives med ti tusender . . .

svelle og svindles op som en Flom til hundrede tusender . . . Og der vilde bli en hel anden Maalestok for Ruinen: — — et uoverskueligt Hav af Gjæld og Ulykker og Skam —.

Navnet Baarvig vilde forbandes, raabes udover Landet — —.

Hun stod bleg og stiv foran Lyset, Læberne skjælvede af og til, som hun talte eller svarede sig sel. — — Kjel dukkede frem som den bredryggede, raske Gut, der var den første til at løbe paa Ski og ta Tag og kneb sig saa flinkt til at greje Lekserne uden at læse paa dem, og nu gik han der vanvittig snedig og med det forunderlig betagende trygge, tykke Lag af godmodigt Tække som en fed moralsk Vattersottig . . . Den første, han bedrog, — midt under alle de bevidste Kneb — var sig selv. Han svimlede sig ind i Illusionerne, — *turde* ikke tænke andet end, at han var paa den store brede Vej til Rigdom nu han — bare med Forhindringer, som det var ham en Fryd og Tilfredsstillelse at vise sit gode Hode paa og besejre . . . Hun saa og fulgte hans Ansigt, hvorledes det havde forandret sig med Aarene, — han havde faat dette snare lure, i Dybet angste, Blink i Øjenkrogen . . .

Han var engang lige saa enkel og kort og grej som Massi, han — hun, som nu laa derinde og sov og trode saa trygt paa Far og Mor og dem allesammen — undtagen paa Berthea, — og saa altid spurgte og undrede sig over Minka — —

Det var til at graate Blod over — — Baarvig, Baarvig, stakkars Baarvig . . .

Men det maatte ikke ske, at Kjel nu ogsaa fik Sparebanken under sine Hænder at svindle med —. Maatte ikke, om hun saa skulde skriges ud, at Gutten var fallit.

. . . Det var dette ulykkelige skjæbnesvangre, at Kjel dengang fik gamle Arne Bergersen, som Hvermand vidste var Forsigtigheden selv, med paa dette Skogkompagniet sit . . . Paa det Navn var det, at Kjel fik draget alle de andre Spekulanter ind i Sagen, saa han med engang kunde svinge sig op til Hode og Bestyrer for en fremragende Affære i Distriktet, — og fik svindlet frem alle disse ny og uprøvede Foretagender.

Der begyndte at dæmre noget som en Idé i hende . . .

Hun sad der og saa og prøvede og iagttog den inde ved Lysetanden, medens Stearinet toppede op paa Kanten af, at det randt —

. . . Den gamle forsigtige Arne Bergersen var absolut en af de to, tre i Bygden, hvis Stemme vilde virke afgjørende i Generalforsamlingen.

Om hun rejste op til ham og betrode ham, hvor fortvilet hun vilde bli, om man valgte Kjæl til Sparebankdirektør? —

Grunden . . .

Hun vilde ikke gi nogen — uden den, at hun ansaa ham for aldeles uskikket til det Hverv, — at det vilde bli en ren Ulykke for ham.

»Det faar ikke hjælpe, Kjæl,« — mumlede hun med et stivt, stenagtigt Udtryk . . . »Det er Forræderi —. Men jeg er retnu en Mor, som nødes til at dræbe mine egne Børn — —. Og,« — hun truede ud, saa Skyggen vistes paa Væggen, — »trode jeg ikke, at Du alt *var* fallit — at Skammen alt *er* der . . . jeg løb hen paa Landevejen og raabte ud, at for min Søn Kjæl, Svindleren, maa alle vogte sig« — —

Berthea havde før Jul slaat op med Valentinsen paa Toldstationen og var nu hemmelig

forlovet med den vakkre Schiølberg paa Soren-
skriverkontoret.

Hun underholdt overhovedet sine separate
Bekjendtskaber og Forbindelser langt udover
Hjemmets Omgangskreds. Der gik ikke det
for sig i Bygden, som ikke interesserede hende,
— Forlovelser og Giftermaal, Udpantninger og
Familjerivninger, og hun var vel inde i, hvor
der nu agiteredes for eller imod Kjæl, og alt
Bygdesnakket om den Sag.

Hun havde da ogsaa gennem Anna Lund
ganske anderledes Besked baade om Endre, som
nu holdt paa at indstudere Kong Lear, Hamlet
og de store Karakterroller, og om Minka end
netop, hvad de lod se i deres Breve hjem . . .

Minka bedaarede dem nok rent derinde,
— var sammen med Finsland og Digtere og
Kunstnere baade sent og tidlig, — nogen skulde
male hende og nogen skrive Vers til hende
. . . De finder hende saa mystisk interessant,
skriver Anna . . . Og i Theatre og Variétéer
var de bestandig.

Men om alt det stod der ikke et Muk i
Brevene.

Og Schulteiss gik der og snusede efter

Posten og alt, hvad hun skrev; han fik tækkes med at betro sig til hende nu . . .

»Ser De, Berthea,« — kom han hemmelighedsfuldt, — »Deres Søster er ingen negativ nedrivende Personlighed. Hun er noget positivt — en Kraftkilde —. Der kommer Klang og Stemning, Fylde og Energi i alt det, hun blot magnetisk berører, — ehe, — den stive Mod-sætning til Fru Thekla nede paa Bruget — — —. Før droges *hun* af andre, — nu hæver hun sig til Kraftudfoldelse . . . Nu hæver hun sig, højner sig, ifølge sin iboende Natur, over *dem* . . . Nu er det hun, som sætter de andres Kræfter i Funktion, — anslaar dem til alle Sider som et Piano. — Hun hengir sig ikke længere til nogen, — inspirerer, bringer dem blot alle til at vibrere, bli fuldtonende hver efter sin Natur — —. Det er hendes høje Kald, — jeg véd det — fra hende selv . . . Men hun hengir sig ikke til nogen, — det er det fine — det er Sagen . . . Ikke sandt, Frøken Berthea,« — spurgte han med ét bønlig, — »men selv hengir hun sig ikke til nogen, — tror ikke De ogsaa det, — tror ikke De ogsaa det?« . . . han prøvede at udgrunde Bertheas Øjne —

»Dertil er hun altfor ophøjet,« — kom det afgjort, idet han drejede sig om paa Hælen. —

Der var bare et Par Dage igjen til Generalforsamlingen paa Lørdag.

Ikke frit for, at Doktor Baarvig gik noksaa spændt, — havde Følelsen af nok saa stærk Krig i Luften . . . Han indlod sig jo aldrig paa den Slags Sager, var af Princip Doktor og intet andet end Doktor i Husene, — sympathiserede ellers ikke synderlig med Nyhedsmagerier. — Men han vilde gjort en Røverkule af sit Hjerte, om han ikke denne Gang var med . . . Og isandhed ikke bare for Kjels Skyld. — Disse gamle Parykker trængte til et ordentlig Skub, saa Pudderet føg . . . Saagodtsom helt nægte at lade Distriktets Sparepenge støtte de nyopbrudte Forretningsbaner, — tvinge Affærs-mændene til at laane udenbygds mod højere Renter . . . Han begyndte at helde til den Mening, at her vel tiltrængtes en Kjel, som kunde lægge Roret om der i Sparebanken — —. Naa, de om det . . .

Han gjorde netop for Gud véd hvilken Gang i disse Dage en Vending paa Gulvet med den Finale paa Overvejelserne, da Kjel kom ind bleg og forhastet.

Han kastede sig ned i en Stol og blev siddende taus og stirre.

»Gæli med Sparebanken?« — spurgte Doktoren hvast.

Kjel sad stum.

»Ja—a, man skal ikke stole for let paa, at alt lykkes, Du.«

Kjel rystede paa Hodet, saa Doktoren forstod, at han gjættede hen i Natten . . .

»Jeg siger ikke, det er noget bra, jeg,« — slængte Kjel af sig. — »Er det ikke, som sjelve Fanden staar i det . . . Alting iorden — ubetinget Stemme flerhed —. Den Sag var saa sikker, at jeg kunde sige, jeg hadde den i Lommen helt til nu i Eftermiddag, jeg faar dette Brev. Arne Bergersen vil ikke forny, — gaa med paa flere Forpligtelser for Skogkompagniet . . . Han sætter os rent ud Stolen for Døren, kræver Opgjør og vil ud af Affæren, opsiger sin Garanti —. Og, kan jeg ikke skaffe et vederhæftigt Navn nu straks i hans Sted, staar vi der paa Lørdag som mankerende

Debitorer til Sparebanken. Den har bevilget Penge paa den Sikkerhed, — paa alle vore elleve Navne —. Og saa, — Adiø Direktøren — Det gaar ikke anstændig an at foreslaa mig engang —

Saa nederdrægtig gjort —. Akurat i Dagene forud, saa jeg ikke skal ha Tid til at faa et nyt Navn istedet . . . Saa skammelig beregnet, — for han véd nok, at, om jeg rejser ud og hverver en ny Mand til Garant, saa nytter det bare til at bringe Skogkompagniets Kredit paa Tapetet og under Diskussion . . . Var det saavist bare Dagen efter, skulde jeg paa røde Rappet faa tre for én. Men akurat nu, Du« — — — Kjel stirrede mørk i Gulvet.

»Ikke det Spor at risikere heller — — ovenpaa og holdent i alle Henseender . . . et Udbytte til næste Aar af femti procent og det snaut kalkuleret —. De staar der underskrevne som Kautionister én for alle og alle for én, elleve Mand høj — —. Ja, det er ikke nogen Raad for det, jeg faar gi tabt, — saa haardt det er,« — sukkede han.

. . . »Bare et almindeligt, i Bygden kjendt Navn er nok — — Havde jeg ham saavist paa Papiret bare til Mandag eller Tirsdag, saa

skulde han faa slippe fra det igjen,« — udbrast Kjel; — »men nu —

Jaja, tabt er tabt det — —. Jeg faar ud, trods alt jeg, straks og tigge os til et Navn, — og saa faar Direktørposten ryke —«

Det blev stille i Skumringen. Doktoren gik frem og tilbage og blev staaende ved Ruden.

. . . »Ja dette er haardt, Kjel, — jeg indrømmer Dig det.«

Kjel tog et Lommetørklæde op og tørrede Øjnene og snød sig . . .

»Hør, Kjel,« — sa Doktoren lavt, — »Du holder aldrig dit Ord til mig.«

»Aa, Du véd nok, Far — at, kneb det, saa« —

»*Kunde* mit Navn klare det, Du?»

»Aa meget mindre,« — henkastede Kjel, — »bare et bygdekjendt Navn« —

»Vilde Du gi mig dit Ord som min Søn — ikke føre mig ud i noget — —. Vil Du gi mig dit ærlige Ord paa, at jeg skal være fri igjen af Papiret paa Mandag eller Tirsdag — helst paa Mandag, Du, — saa skal Du faa mit Navn paa det . . . Jeg siger mit Navn paa det, Gutten min — for at Du kan bli Direktør nu, der staar saameget paa det for Dig.«

Kjel snød Næsen . . .

»Siden Du byr mig det, Far . . . Dette er rigtig vakkert af Dig . . . Jeg skal aldrig glemme Dig det!«

— »Men vi siger intet til Mor — intet til Mor om det, Kjel . . . Hun, hun, hun, — hun vil bli for nervøs — —

Kom med Papiret, saa er det gjort — jeg kunde angre det,« — sa han hastig.

IX.

Septemberdagen laa blikstille med klar Luft, sparsomt Løv og hist og her en gul Bjerk eller blodrød Asp nede ved Elven, der gik med spejlende Glans nedover forbi Gaardene . . .

Lyden af Karjolhjul durede ekkoagtig lyd-
hørt i Eftermiddagen nede fra Landevejen.

Det var Kjel, som kom. Han slængte Tømmerne fra sig til Tjenestegutten og fór ind til Faderen.

»Det er nu det fjerde Bud, Du har sendt efter mig —. Folk nede paa Sagen maa jo tro, her er rent noget paafærde. Jeg véd jo saavel, det er dette Navnet dit, Du vil ha igjen, — slig straks paa sætte Flekken . . .

Og Du *skal* faa det tilbage. Men mere end menneskeligt kan én nu ikke drive paa det heller« —

»Mere end menneskeligt,« — tordnede Doktoren, — »det er to Maaneder nu siden den Dag, jeg skulde havt mit gode Navn igjen, — to Maaneder, hvor hver Dag har været en Pine, Kjæl! — hver Dag, siger jeg« — —

»Men Far, kan Du ikke høre,« raabte Kjæl.

»Nej, vil ikke høre, — vil ha mit Navn tilbage . . . to Maaneder Du, hvori jeg ikke har kunnet kjøre ud i Bygden en Dag uden at tænke paa, at nu sidder der én og anden, som véd, at Doktor Baarvig er gledet ud i at spekulere i Skog, — har udleveret sit Navn til Af-færer, som gaar ham tyve Gange over Hodet.«

»Aa ja, risikerer at tjene et Par tusen til næste Aar.«

»Ti, Kjæl, — hører Du, — ti, eller, ved Gud« — han løftede Armen. »Ikke en Dag, siger jeg Dig, af alle de seksti og tre, — jeg har Tal paa dem og Nætterne med, — hvori jeg har kunnet se din Mor i Øjnene —. Jeg undviger hende, Du . . . Vi, som har levet som i et Glashus sammen nu i fire og treti Aar. — Jeg siger Dig, — ud med Navnet mit, Gut« . . .

Doktoren gjorde et Skridt og et Greb som efter at ta ham i Halskraven —

»For Fanden,« — skreg Kjel, han skjøv en Stol foran sig —. »Naar Du er gal og ikke vil høre . . . Jeg siger Dig jo, at Du skal faa dit Navn. Det er jo akurat det, jeg har været ude og sørget for nu. — Saa jeg engang kan bli kvit denne Jammeren — og alle disse imbecile Budsendingerne.«

»Naar, naar, naar, — til hvad Tid?«

»Jeg véd ikke, om Du vil høre, eller ogsaa maa jeg gaa hjem og skrive Brev til Dig.«

»Naada, naa, snak — ud med det!« . . .

»Fanden danse mig, om jeg har sét Mage —. Jeg kommer her med Resultater slig at . . . saa at sige med Lommen fuld af Efterretninger saa gode, som jeg selv aldrig engang havde kunnet hverken haabe eller tænke mig, — og saa: — Ud med Navnet, — frem med det! Tak Gud, én ikke skal kværkes til Væggen —. Kan jeg for, at dette lille, bra Navnet dit, som Du siger, sidder slig som klistret fast. Var Du mindre ansét, saa slap de Dig saamæn nok, — for det skal da ikke netop være for Behageligheden af at ha med Dig at gjøre« . . .

»Naa, naa, naa, naa, — altsaa« —

»Ja jeg kommer for at sige Dig, at Skogkompagniet har idag kjøbt Resten af Svartskogene — tredive tusen Maal, — slig, at Ejerne har gaat ind med os paa lige Deling, Gevinst som Tab, — og, notabene, — alt at skjæres paa min Sag. — — Kompagniet altsaa udvidet, Gevinsten simpelthen uoverskuelig, — for mit Vedkommende et blot og bart Reguladetrykke : — Naar elleve tusen Maal har git mig saa og saa meget Sagskur om Aaret, hvad saa de tretti tusen, som indeholder den egentlige veksterlige Skog. — Og for dit Vedkommende vil det si', at fire for én nu vil løse Dig ud, straks Papirerne blir oprettede . . . De under Dig simplemang ikke Fortjenesten; — blot Spørgsmaal, om jeg ikke burde nytte Lejligheden til at betinge Dig nogen Overpenge for Aftrædelse.«

»Ikke, — ikke én Øre, — ikke en Øre, Kjæl, — jeg vil absolut ha det gjort i Stilhed, — bare Navnet væk. Faar ikke Fred før. — Den Dag, jeg faar det tilbage, blir din Far en anden Mand igjen. Gud bevare Dig, at Du kunde føre mig ud i dette, som er saa ganske udenfor det, jeg har Sind til at staa i.«

»Det bør kunne ordnes alt i Løbet af næste Uge,« — udtalte Kjæl grundende.

»Ja, Far, dette blir nu en hel Fremtid for mig det — at datere fra idag . . . Og jeg maa sige, jeg holder ikke længere ud at staa og se Flisene ovenfra John Vaalers Høvleri drive ned forbi Bruget. — Jeg kommer til at udvide mig med ét jeg ogsaa nu . . . Jeg gaar med saameget Held i Lommen, at jeg næsten blir ræd selv. — Faar nu ned til Thekla og melde hende det —. Høj, ja Far, det var et Pust før det kom istand!«

»Jaja, — det kan være vel nok og ypperligt nok. Men Navnet, Navnet, Gutten min . . . Det vil være som jeg kommer ud af Slaveriet den Dag, jeg sér det igjen.«

»Nejmæn forresten, om jeg trode, Du kunde bli saa overdreven, Far . . . Navnet dit skal Du ialfald faa da — og det med Tak til. For det var nu det, som har gjort mig til Sparebankdirektør, — og Resten idag med« . . .

. . . »Ja, det er ialfald en Trøst,« — mumlede Doktoren.

»Og som Sparebankdirektør vil jeg bli siddende nu, sér Du. Der kan ingen kaste mig længere . . . Jeg er som Trollet, de engang har faat paa Ryggen, jeg . . . For, jo mere de gjør af mig, desmere Kredit faar de selv. Op

med mig, op med dem selv, ned med mig, ned med dem, — hele den ny Affærsverden heroppe. — — Jeg er akurat deres Mand jeg, — jeg selv og ingen anden!» — nikkede han, som han satte Hatten paa.

»Her kommer Posten, Far,« — raabte han ind fra Gadedørtrappen. — —

— — Doktoren havde læst sine Breve og drev lidt efter med en Seddel i Haanden nedover Havegangen . . .

Dernede høstede Fru Bente Glasæbler. De turde ikke rystes ned for ikke at blive stødte, — maatte tages ét for ét ved Hjælp af en Trappestige, som Massi støttede, medens Moderen var oppe og plukkede og lod dem forsigtig række ned paa et udbredt Tæppe.

»Ganske pudsigt, Bente, — ikke saa galt . . . Tror virkelig, jeg begynder at profitere af Kjæl, Du, — faar her sendendes ikke mindre end to hundrede Kroner i Honorar fra Skogejer Haaken Harstad. Jeg skulde ta meget fejl af Menneskene, om dette ikke er af et Slags forsigtig Trang til at ha en god Stjerne ogsaa hos Sparebankdirektørens Far . . . Jeg kan saamæn ikke rigtig skikke dem tilbage heller med Besked,

at de ikke hjælper paa Laaneansøgningerne i Sparebanken« . . .

Der trillede et Æble ned paa Tæppet med en vis Fart.

. . . »har netop god Brug for dem indover til Minka, sér Du.« —

»Du skulde ikke spase med dette, Baarvig. Er det virkelig, som Du tænker, saa var dette ikke hyggelige Penge.«

»Aa véd Du hvad, Bente, — saavidt indirekte Sportler tør jeg nok ta paa min Samvittighed, for alt det, jeg plukker mig til Slægtens Trivsel . . . Man faar uvilkaarlig en hel Del andre Indtægter ogsaa Du, naar ens Søn stiger, — i Skikkelse af forøget Estime og Hensynstagen etc. . . . Og Kjel er adskillig paa Toppen nu.«

»Vi maa huske, at saadant kan gaa baade op og ned, Baarvig . . . som Blondin, der gaar over Niagara,« — mumlede hun.

»Ja la os endelig drive paa med at se trist og svart. Jo mere Fremgang, des betænkeligere Ansigter . . . Naar Sagbruget hans nu fyldes med Tømmer fra hele Svartskogen, saa han bare ikke aarker at ta mere og maa udvide sig, — saa skal vi sørge og sukke, Du; — og se

paa Gutten med disse Øjnene, som én kan bli gal af. — Ja, for nu er det virkelig lykkets ham at sikkre sig den Side, som er uden Risiko, — Sagskuren, — for hele Skogskompagniet. Det er Fløden det.«

»Ja, maatte det være saa vel. Det er alt sammen saa ængstelig storartet, — og — kan der egentlig være Affærer uden Risiko, Baarvig?»

»Hu, — rent en Galskab. Altid, som der var et Krudttaarn dernede hos Kjel . . . Naar det gaar fremlængs, skal det gaa baglængs . . . Det er blet, saa jeg rent gruer for at komme med en god Efterretning dernedefra, — som Du med Vilje tar Glæden fra mig . . . Jeg gad rigtig vide, om jeg kom og sa, at det holdt paa at ryge overende« —

»Og det var forbi,« — udstødtes uvilkaarlig oppe fra Stigen.

»Hvad . . . Tror jeg ikke, Du sidder deroppe i Æbletræet som en Uvejrskraake — — Saa fornøjelig, saa opmuntrende Du« . . .

»Saalænge bare ingen Flom dernede fra kan rive vort Hus og dit gode Navn med sig« —.

»Tvi, — dette fortærende bestandige, hold Dig undaf, hold Dig undaf, hold Dig *vel* undaf din egen Søn« . . .

»En, — to Karjoler nede i Bakken,« — varskode Massi. — »Den forreste er Forvalter Lunde, og saa Inspektøren« . . .

Der kom noget lettet i Doktorens Mine, medens han gik op mod Haveporten.

Ialfald en Anledning til at faa slaaet ihjel Aftenen ved en Boston . . . egentlig jo alt bare gode Efterretninger, som burde fortjene sin Toddy . . .

Massi, som havde været nede paa Bruget om Formiddagen og sét til lille Baard, gjenoptog den afbrudte Beretning og Prat med Moderen:

»Jeg vil aldrig gifte mig med en Dot, Mor.«

»Nej, det holder jeg rigtig med Dig i, Massi.«

»Kjel er en Dot.«

»H—m« . . .

Massi vilde ikke sige hvorfor; men Kjel var en Dot.

Hun stod og grublede lidt.

. . . »Om jeg nu giftede mig, saa kunde mit Barn godt bli en Opfinder eller en Lærd eller en stor Mand, som kom til at styre hele Staten . . . Der er ingenting iveau for det, vel?« —

»Gud bevare Dig, Massi, — gaa ikke med slige Tanker, — skru Dig ikke op til nogen Galskaber.«

»Men der er da ingenting *ivejen* for det —. Jeg spør jo bare . . . Det kunde jo hænde. — Cæsars Mor eller Luthers Mor vidste jo ingenting om, at de skulde faa saadant mærkeligt Barn, de heller . . . Eller Napoleons Mor, som fik en Kejser.«

»Se Dig om rundt i Bygden, Massi, om Du synes, der gaar nogen Napoleoner eller Hannibaler mellem Ungdommen.«

Massi saa ikke overbevist ud.

— »Og tænk paa, hvor skuffet alle Mødrene vilde være over sine Børn, om de havde gaat og drømt om bare Hannibaler og Morten Luthere — — Og hvordan jeg vilde syntes om Jer Børnene, Du, — for I er absolut ikke noget af den Sort, nogen af Jer . . . En Mor skal takke Gud, om hendes Barn er et bra Menneske.«

»Ja, men det *kunde* da hænde, Mor,« — ivrede Massi, — »jeg siger jo ikke mere.«

»Og den Slags overspændte Tanker, Massi, ender bare med Skuffelser. Den, som har ventet lidet, blir glad, naar han faar mere, Du.«

»Men havde Du da ventet saa lidet, Mor, — for Du er da gla' nok i os.«

»Jeg siger ikke det, Massi,« — lo Fru Baarvig, — »at ikke din Mor ogsaa kunde ha tænkt, at Livet skulde være som et underligt Eventyr »søndenfor Sol og østenfor Maane og bagom Babylons Taarn«, da jeg var paa din Alder. Men vi lærte os saa fort af med det. Det laa ligesom i Luften dengang at bli nøjsomme. Nu er det, som der er slaat op en hel Væg, saa Verden ligger der og blænder, og ingenting er umuligt mere. — Men, sér Du, der skal Kraft og Arbejde til, Massi . . . Og der er nu saa mange, som blir staaende ved bare at fantasere og se sig selv store,« — kom det bittert. — — »Nu ligger det i Luften at drømme og forespejle sig høje Ting og mærkelige Skjæbner. Men jeg sér ikke, sér ikke, det blir andet end Luftkasteller og Skuffelser, — sér ikke, de naar det . . . Pas Dig for al Indbildning om, at Du er en Undtagelse, Massi« —

»Men det *kan* da hænde, Mor, jeg siger jo ikke andet end, at det kan hænde« . . .

»Tror ikke engang, det *kan* hænde, Du. Hannibals Mor eller Far følte nok, de havde

Arten i sig, — det kom ikke saa rent dumpende uventet heller.«

Hun saa betænkt ud. — Her var noget tilbage at drøfte . . . Hun forbeholdt det til Schulteiss — — naar hun indbragte det paa en fin Maade og lod, som hun mente Minka — —.

»Jeg skal ta Kurven, Mor, og bære op alt-sammen, bare Du vil komme ordentlig ned af Trappen« . . .

Da Æblerne var bragt op paa Gulsalen, og hun var færdig med at lægge dem udover Bordet, angreb hun Schulteiss, som stod i Gangvinduet og fulgte Arnsts to Dynamitsprængninger, der dundrede gennem Luften henne fra Lysthus-haugen og fyldte Høstdagens Stilhed med en vidtrækkende dump Skralden.

— — »Jeg vilde rigtig sørge, om Minka gik derinde i Byen og fik sig en dum Mand,« — begyndte hun saa.

Schulteiss studsede —. »Er der noget, — har Du hørt noget?« — udbrød han ilsomt.

»Nejda; men jeg siger bare *dersom*. — og at jeg vilde sørge saa« —

»Isandhed, en højst besynderlig Fiktion af Dig, Massi, — saa ganske aldeles totalt udenfor Mulighedens Grændser — — medmindre«, — han

fik igjen et opskræmt Udtryk, — »Du har nogen Antydning, noget om aldrig saa lidet virkeligt Faktum, hvorpaa Du kunde bygge din . . . Ingen? — Ingen? . . . Virkelig ingen? . . . Nej naturligvis . . . Ehe, — ehe,« — lo han —
 »Men Du vilde aligevel sørge saa? — Ja det vilde saamæn jeg ogsaa, — en dum Mand, en dum Mand . . . isandhed en ganske kostelig, — umulig Idé« — —

»Ja men sæt nu, at hun tog en dum Mand, — én, som *hun* indbildte sig var klog, men som var dum . . . Var det saa ikke sørgeligt?»

»Umuligt, — bare umuligt.«

»Jeg skal sige Dem, at jeg havde belavet mig paa, at hun skulde faa saa rent mærkelige Børn, som jeg saa skulde bli Tante til. Og, naar hun nu« —

»Et besynderligt Thema . . . en, saa at sige, næsten utaalelig græsselig Supposition, som jeg helst vilde forlade . . . He he, en ung Piges Naivitet kan isandhed — overraske« . . .

»Jeg spør ganske simpelt, om ikke en dum Far faar dumme Børn.«

»Jo, — det vil sige — jo, ja, — maaske Moderen til Gjengjæld kan være desto mere

begavet. — Overhovedet det Spørgsmaal — har saa mange Sider« . . .

»Men, *om* Minka nu holdt af en rigtig smuk og stolt Mand« —

»Minka . . . Jeg bér Dig, Massi, Du taler, saa jeg koldsveder.«

»De siger jo selv altid, at Minka er saa mærkelig, — og, naar nu hendes Mand ogsaa var saa mærkelig« —

Schulteiss stod et Øjeblik, der bevægede sig et stigende Oprør i ham . . .

»Din Tankegang er ufølt, — lar sig kun undskyldte,« — udbrød han, — »med den uvakte unge Piges krasse og barduse Forestillinger. Der leger endnu Dukker i dit Hode, trods dine seksten Aar . . . Den blotte Tanke er« . . . Han gjorde et Kast paa Hodet. — »Minka! — den stolte Jomfru — med den høje Opgave — og den store Forventning — hun, — hun hengir sig aldrig til nogensomhelst »*mærkelig*«, — mærkelig Knebelsbart — mærkelig Skjønhed — mærkelig Fagmand — mærkelig Nordpolsfarer — —. *Thi*, — og hør og forstaa mig, Du unge Pige, — lad det naa ogsaa ned i dit endnu uklare Sjæledyb! — hun bærer i sit herlige Væsen ubevidst den store Fordring til

Kjærligheden, — hun forlanger ikke Gods og Guld, — ikke udvortes fortrinlig Skjønhed, ikke denne eller hin særlige Aandsdygtighed, — intet — intet af den Slags . . . Hendes ædle, højt-drømmende og i Følelsen dybt bundende Natur kræver at møde den store Lidenskab — en Kjærlighed stærk som Livet og Døden . . . og, hvor *den* brænder — selv i en skrøbelig Skikkelse, — der vil hun den Dag, hendes Øjne oplades, engang undrende gi sig hen . . . En saadan Kjærlighed er bundløs som Elementerne . . . Det forkrænkelige legemlige gløder i den og Aanden stiger . . . Og — og,« — han stirrede bleg henrykt ud i Luften, — »jeg siger ikke, at den ikke skulde eje Evne til at opvække, skabe Genier . . . den, som er over — over al Forstand — over al Forstand« . . .

Massi saa med en vis Skræk, hvorledes hans blaa Øjenstene ligesom svinglede løsslupne inde paa det hvide.

En Stund efter sad Schulteiss paa sit Værelse og læste et Brev, som Doktoren havde rakt ham fra Whistbordet.

Det Brev, Minka engang havde lovet ham, det længe efterlængtede, — idag var det kommet . . .

Lyseblaa, fin Konvolut — parfumeret, — Udenpaaskrift til Hr. Kand. phil. Ananias Schulteiss . . . sammenklæbet af Minka selv —:

»Min kjære Ungdoms Lærer.

Et fuldt Fortrolighedens Brev — til hvem skulde jeg vove et saadant paa den vide Jord uden til én, — én eneste, — Dem, Schulteiss« . . .

Det blændede for Øjnene, saa han maatte læse op igjen, og han drog dybt efter Vejret.

»De min prøvede Ven. For Dem tør jeg vise mig, som jeg er, De vil altid forstaa mig, ha Blik for det, der for mig staar som det herlige, — at optænde Skjønhed og Idealitet hos Tidens virkende Mænd. De forstaa mig —

Altsaa begynder jeg med mig selv . . . Brunt antrukket — med rødt eller gult, — en Hat, som skygger lidt for Ansigtet, eller et Halvslør, saa én ikke sér Øjnene uden pludselig uforvarende — blot aner dem. Støvler elegante, højtknappede — De véd, jeg har smukke Fødder, Schulteiss, — saa man faar det raske og aligevel udsøgte, ligesom vare for Smudset, i Trinene.

Men det, jeg har maattet studere ud og ind, til jeg endelig har faaet Tag og Greb i det, er Holdningen, Gangen. Jeg har hørt Herrers Kritik, naar de sér efter en Dame. Det er noget bølgende, de vil ha, og Rankheden . . . Enten fine Handsker eller ingen. — Og en elegant Parasol med nobelt Haandgreb. Bag den leger saa Slangen, Magnetismen, oscillerende fra sit Skjul. Man modtar Hilsener og smiler . . . bare smiler til egne Tanker og sér intet« . . .

»Aa Gud, hendes dejlige Smil,« — sukkede Schulteiss.

. . . »stirrer overrasket. — Og tusen, tusen Improvisationer af det kvindelige Geni, — en Grube af Virkemidler.

Ja saadan er Piraten udrustet, den, som er løbet af Stabelen fra Deres hjemlige Havn, Schulteiss.

Jeg betror mig til Deres dybe Forstaaelse. Deres Sjæl vil ikke formørkes af Mistanken om, at jeg gir mig hen i nogen Svaghed, — i noget, som ligner en ordinær Forlibelse:

Jeg føler, at jeg er nær, — meget nær — ved at ha Finsland i min Magt, at jeg ejer en Dragning, en Indflydelse, han ikke kan modstaa. Havde jeg ham først helt, saa jeg kunde sætte

al min Glød og Farve ind i hans Digtning, -- aa, Schulteiss, elektricere en saadan Mands Pen, saa det egentlig var *mig*, som gnistrede af den, — og han kom til at digte bare Minka!

Men noget er der ivejen, som kaster sin Skygge.

Og nu er jeg dobbelt, — to Gange oprigtig, Schulteiss.

Jeg er saa bange for, at De skal forlægge eller miste Brevet paa noget Vis, saa det røber mig, eller Deres Miner gi nogen Mistanke!

Jeg har ikke været i Byen isommer, som Poststemplerne og Datoerne paa Brevene har vist. Jeg har levet paa Turistfærd oppe i Fjeldene i et Selskab af Literater og Kunstnere. Vi har besat tre Sætre og vugget paa et herligt Højfjeldsvand, hvor vi har kunnet se os selv i magisk Spejl, og jeg har siddet i Bondedragt og blet malt —

Jeg følte mig som en Prinsesse, en Tilværelse omduftet som af en højere Aroma, — helt til Finsland saa pludselig igjen tog nedover.

Hvorfor, hvorfor? — det er den Skygge, som formørker . . .

Det blev for mig med ét, som hele Aanden i Tingen, det, som havde git al denne berusende

Fortryllelse, var borte. Jeg var først mig selv igjen, da jeg iforgaars atter stod herinde i Byen i den samme Luft, som han indaander . . .

Her skulde jeg ha fortsat Brevet —

Men tænk Dem, som jeg nu var ude i Skumringen, bøjede en Mand sig nær og saa paa mig . . . De Øjne staar for mig, — de forfærdelige Øjne . . . De gjætter, hvem det er — dette græsselige Menneske« — —

»Varberg . . . Aa Gudske —«, brast det ud af Schulteiss. —

Han blev siddende og dukke og dukke med Ansigtet i Hænderne og stønne, medens et blegt Solstrejf fra Septemberkvælden ligesom sluknede paa ham.

X.

Fru Thekla kom hastig op ad Vejen med Paraplyen mod Regnen. Hun gav sig ikke Tid til at faa Galoscher og Kaabe af sig i Gangen, men gik lige ind til Doktoren.

»Jeg vilde gjerne tale med Dig, Bedstefar Baarvig,« — lød det ophidset.

»Noget paafærde med lille Baard?«

Hun rystede paa Hodet og satte sig hen i Sofahjørnet. Der gjærede noget i hende, og det varede en Stund, før hun yttrede sig.

»Jeg kommer for at raadføre mig med Dig. Jeg har ligget vaagen i hele Nat, — betragtet Sagen fra alle Sider . . . og nu vil jeg gjerne ogsaa se, hvad Familjehensynet siger — helt rundt . . . Jeg vil vide nøjagtig, hvor langt min

Pligt gaar — som Hustru, — over min Pligt som Menneske er jeg klar . . . Her er et Dilemma, — hvor langt jeg ved Ægteskabet har bundet min Person.«

»Men, kjære Thekla, Du taler, som der var noget alvorligt ivejen mellem Dig og Kjel.«

Thekla smilte bittert og lagde Hodet bagover mod Sofaryggen :

»Aa nej, i det Kapitel — for at begynde Oprigtigheden — intet andet end det, at vi overhodet har giftet os.«

»Jeg bér Dig først betænke, Thekla, om det kanske er saa rigtigt at blande din Mands Forældre ind i Jeres Forhold. At Kjel holder af Dig indtil Svaghed, det véd jeg, og at Du ialfald er ham en sand Ven og oprigtig pligttro Hustru, derom er jeg lige overbevist. Jeg respekterer din Karakter, Thekla.«

Thekla drog af og til Aanden dybt.

»Jeg maa bé om Oplysning af den eneste, jeg tør betro mig til, nemlig min Mands Far. Jeg spør og spør op igjen, hvad der er en Hustrus Pligt, og hvor langt den strækker sig . . . Skal jeg maatte bo, spise, drikke, klæde mig, — overhodet delta i en Mands Spekulationer, der for mig utvilsomt udføres med andres Penge.«

»Gud bevare Dig, Thekla, hvad siger Du« — —

»For mig utvilsomt« —

»Her er Du ude for en Fejltagelse, Thekla,« bemærkede Doktoren koldt. — »Du maa sige mig, hvad Du grunder saadant paa. Har Du noget Faktum at holde Dig til?«

»Det er netop det, jeg er kommet for at betro Dig . . . Jeg kom igaar uventet hjem fra Filialen for Udbredelsen af samfundsnyttige Skrifter, og hørte fra mit Soveværelse Kjel ivre højt og søge at berolige nogen inde i Stuen. Der taltes rent ud om Fallit og Fortvivelse i Anledning af den sidste Handel om Svartskogen. Saa jeg fandt, jeg burde tillade mig at lytte nærmere . . .

For det var sandelig ikke saa, Kjel havde fremstillet Affæren for mig! — Den Fremmede derinde var en af Medejerne i Skogkompagniet. Han hørtes yderst modfalden. De saa højt priste treti tusen Maal, de købte, lod til at ha vist sig i uventet Grad udhuggede, — en Mængde salgbart Tømmer var tat ud, lige før Ejerne fik deres Misère prakket ind paa Kjel og hans Kompagnoner . . . Og Kjel optraadte med Argumenter af den Slags som, at en daarlig

Spekulation maatte oprettes med en god, — at Kompagniet fik gribe til at kjøbe Skog i stor Skala, om der saa maatte leves paa bare Terminer, indtil der blev Anledning til at gjøre et Kup! Det første, Kompagniet nu havde at vise, var, at det kunde præstere Tømmer . . . For til at gjøre Fallit var der altid Tid, gjentog han —

Og nu gad jeg vide Besked om, hvor langt en Hustrus Pligter gaar« —

Doktoren var graa i Ansigtet.

»Det synes, som om Kjæl har havt den ikke lette Opgave at berolige en opstaat Panik hos en Kompagnon,« kom det koldt ligevægtig — »og at han har tilraadet at prøve at erstatte en uheldig Spekulation med heldigere. — — Jeg finder, Thekla, at det er en Hustrus ubetingede Pligt at tie med sin Mands Affærer og ikke lægge Tyngde til, — om der skulde forefindes Vanskeligheder.«

Thekla nikkede langsomt bittert . . . »Jeg er engang gaat ind i det gyldne Bjerg . . . Jeg forstaar, jeg har at ta Konsekventserne« . . .

»Undskyld, Thekla,« — afbrød Doktoren pludselig, — »at jeg bér Dig gaa nu, — jeg — jeg —«

Doktoren greb efter en Stol, som for at støtte sig.

»Jeg maa sige,« — hun rejste sig og trak Vejret dybt — — »jeg gaar ikke med større Klarhed, end jeg kom, — staar ved det samme Dilemma . . . Ja saa bér jeg hilse og sige, at din Søns Hustru ikke havde Humør idag til at se ind i Stuen.«

— Da hun var ude, drev Doktoren ilsomt og koldsved frem og tilbage paa Gulvet. Han fór pludselig hen til Vinduet og stødte det op, — og det brød løs i en voldsom Opkastelse.

Det var en Svaghed, han led under, naar han kom i for heftigt Sindsoprør og ikke kunde faa Luft og Udbrud.

Bud efter Kjel! . . .

. . . Kjel steg just i Karjolen for at kjøre ud til et Møde, som pludselig var kommet paa i Skogkompagniet. Kunde først være oppe paa Elvsæt ved Firetiden.

— — Doktoren sad paa sned ved Pulten og hvilte Albuen. Han var hensunket og forgræmmet og saa ikke op, da Kjel traadte ind.

»Naa da, Far

Du er Pokkers stille . . .

Skal det betyde noget igjen?» . . .

»Du kunde gjerne være lidt oprigtig mod mig, Kjel,« — kom det stiltfærdigt. — »Den sidste Handelen om Svartskogen, den var vel bare saa som saa, for ikke at sige« . . .

»Hvor har Du hørt noget om det, Far . . . Siger nogen noget?« — fór Kjel til.

»Nej, — — men — jeg rejser jo der ind-over paa Husmandspladserne og hører kanske noget af hvert — Skoghuggerne« —

»Hø—ø, — oprigtig — oprigtig . . . var det gjort med det! — Skal s'gu gjerne bekjende, at Vandstanden er lav, — ganske lav fortiden. Jeg benægter det naturligvis lige i Synet paa hvemsomhelst, der skulde falde paa at sige det . . . Men mellem os — Joho, — det er slig, at vi er snydt paa Svartskogen, — skammelig snydt — og ikke med Maade heller, synes nu jeg da . . . Men saa rent galt, som jeg først tænkte, er det nu ikke heller, — jeg trode saamæn, at der skulde været rent blaast og bart for alt det, som Tømmer hed, jeg. — Det er det nu for det første *ikke* . . . Og saa, — kan vi bare vente i nogle Aar, saa har vi Skogen tilvokset og fuld Chance igjen. Det hele reducerer sig til et Spørgsmaal om at vente — kunne holde Ejendommen paa Haanden saalænge . . .

Javist vil det ta lidt paa Kræfterne; men saa er vi nu mange nok om at bære det.«

Doktoren sad og stirrede aandsfraværende. Panden laa furet.

»Kjel, — kunde Du ikke paa noget, — noget Vis skaffe mig ud af Spillet,« — bad han fortroligt. — »Det tar rent ud Livet af mig, sér Du . . . Jeg maa, maa faa slippe fra det Hvad, — tror Du ikke, Du kunde gjøre det for din Far, Gutten min. Du har jo saa mange Udveje, naar Du rigtig griber Dig an. Og jeg er da ikke saa forskrækkelig meget værd — —. Find nu paa at skaffe mig fra det« —

»Det er s'gu ordentlig blodigt« . . . Kjel begyndte at spankulere i et vist Oprør. — »Du kan nu vel tænke, Far, at, havde det ikke virkelig knebet, havde jeg for længe siden skaffet Dig dit Navn igjen og ikke ladet Dig staa der, helt fra før ifjor St. Hans af. — En raa'r ikke med alt, — og dette Snyderiet, som kom saa gement paa —. Sligt gjør, at én maa bruge mangedobbelt Tid til alting . . . Det gaar ikke saa fort, sér Du, at trække Læset op for Bakke, som at sidde paa og bare age nedover, naar én er i Held« . . .

»Kjel,« — sa Doktoren og rejste sig med ét. — »Jeg vil betale for at slippe undaf, det, jeg kan opdrive, — to tusen Kroner. Du skal faa dem kontant.«

»Jagu er det Synd, — gruelig Synd, — at dette skulde gaa slig —. En kunde levere ud Skjorten sin og sælge den, om det hjalp« . . .

»Og Du mener, Du ikke kan gjøre noget ved det, Kjel, — nu snart,« — lød det bønlig, — »ikke, — om jeg leverer ud de to tusen heller —?«

»Jeg baade kan og skal, Far, naar Du bare vil gi Tid! — Jeg maatte da i Pokkers Skind og Ben kunne fange en Sjæl blandt alle de Navne, jeg disponerer, — ialfald, naar jeg har sligt at faa det til at gli' med som to tusen Kroner« . . .

»Dem skal Du ha, Kjel, paa Pletten, bare — bare jeg faar Navnet.«

»For to tusen Kroner er Grønsaape det, — besynderlig Grønsaape, Far, i disse pengeknappe Tider« . . .

Kjel gik og grublede og saa i Gulvet: — »Jeg tror s'gu, jeg har Manden ogsaa, — højt ansét i Banken — endnu — paa Grund af særlig berømt Promtitude — og saa af min Forgyld-

ning . . . Jeg bær mig ad, som de gjør med Russen, naar han skal drives i Ilden, Kanoner bag og Opmuntring foran —. Det er svinagtig, at Du skal ud med Penge . . . Men dem vil jeg nu separat skylde Dig, — for det er jeg, som« —

»Paa Pulten, — paa Bordet her skal de ligge, Kjel, — bare Navnet!« —

»Forgalt, alle de Penge, der er bundet i Sagbruget . . . Det er lavt assureret for fem og firti tusen — foruden Plankerne, som varierer. Havde jeg dem saavist løse. Eller det ikke var saa umuligt at opdrive Laan paa den Slags, — jeg skulde være Krøsus med en Gang, købe Aaseralskogen! Jeg har fast skriftligt Tilbud om at faa den for fem og treti tusen kontant, har den paa Haanden; Resten af Kjøbesummen faar staa i aarlige Afdrag . . . Og ved den Skog er der den Mærkværdighed, at den, — *virkelig* sét baade med mine og andres Øjne, — er fuld af Trævirke for hundred tusener, — har staat næsten uhugget tre og tyve Aar . . . Og det har sin Grund i, at Svartskogen ejer baade Flødningselven og Flødningsretten, saa det lidet lønner sig at hugge der, — medmindre, — mærk Dig det, Far, — man ejer *baade* Svartskogen

og Aaseral —. Da forandres Perspektivet. —
 — Nu skjønner Du, hvad jeg stiler paa. Og
 fem og treti tusen, — fem og treti tusen —.
 Hadde det været ifjor. Hadde det været bare
 før Jul, jeg skulde skaffet dem som ingenting.
 Rognebærrene hænger ikke højere end, at jeg
 næsten kan naa dem« . . .

»Du Kjel,« — betydede Doktoren, idet
 Sønnen skulde til at gaa, — »det skadede vist
 ikke, om Du af og til satte Thekla lidt ind i
 dine Affærer. En Kone tar sig saa let Tanker,
 naar der er noget, hun ikke forstaar, og hun
 kan komme til at gaa der paa egen Haand og
 gjøre sig op alskens Sammenhænger. Jeg siger
 ikke, Du netop skal vrænge dine Lommer for
 alt, som er ivejen . . . Men nu for Eksempel
 dette om Udsigten til Aaseral, det vilde gjøre
 hende interesseret, sér Du, — opmuntre hende.
 Hun vil s'gu gaa nok saa spændt paa dit, hun
 ogsaa, er jeg vis paa, — enda det bare er For-
 retninger« . . .

Endre kom en Dag ganske uventet hjem til Fædrenehuset — for at bli der en Tid af Sommeren, som han sagde.

Han havde netop overstaat endel pinlige Forklaringer inde paa Kontoret hos Faderen, fundet ham besynderlig sagtmodig for ham at være og endel medtaget; — han fordrev nu Tiden med at slentre om paa Gaardspladsen gelejdet af Massi, hvem han forhørte angaaende Familjens allehaande Anliggender: — om Arnt, som sværmede for Jernbanearbejdet og drev paa med Vejanlæg og Ingeniørkunster og Dynamit-sprængen oppe paa Lysthusaugen og, hvorledes Schulteiss mente at faa ham frem til Middelskoleexamen til Vaaren for at han kunde komme ind paa en teknisk Skole, — selv kunde hun ta den alt iaar. — Massi havde Hast; hun maatte ud og lære noget, — ogsaa paa noget-slags teknisk Anstalt. Hun vilde bli Arkitekt, — tegne og finde op og indrette det ene Hus vakkere end det andet. Tegning og Mathematik var hendes bedste Fag. Hun vidste alt, hvorledes hun vilde bygge sit eget Hus . . . Men det kom an paa, om hun var gift eller ej —.

Og det igjen kom an paa, om hun traf én hun likte rigtig, rigtig godt —

Endre kilede Monoclen i Øjet: —

»Lige ens alle, — enten de bygger i Luften eller af Mursten, saa rykker der tilslut et Mandfolk ind« . . .

Og hvad var det for noget med Berthea, som havde fartet ned paa Auktionen paa Lystad idag. Var hun forlovet med denne Bygdespraden og Auktionariusen Schølberg, eller var hun det ikke —. Eller var Massi et Fæ, som ikke kunde gi Greje paa noget saa indviklet . . .

Nu fik han Øje paa Schulteiss, der kom ud af Gangdøren, og raabte forceret til ham, idet han løftede paa Hatten:

»Man befinder sig igjen i Familjehjemmet — det moralske Fjøs, hvor man opdrættes og fedes med Illusionernes Foder —. For at slagtes, naar man kommer ud paa Verdenstorvet — hvad De? . . . Man trænger til en Recreation engang imellem, sér De, fra sin daglige Strid paa en Løbebane, — hvor man just ikke synes at løbe — nikkede han, som han steg op ad Trappen til ham . . .

»Og saa er man da igjen i det mur- og nagelfaste, — spigerfast alt lige til Anskuelserne . . . Eller kan én tænke sig noget mere satanisk indrettet paa Bedrag end et saadant vel indmuret

Hjem, hvor man kan gaa og illusionere sig op, hvad man vil, man finder dog sin Mad tre Gange om Dagen og sin Seng om Natten . . . Man kommer ud i Verden med Skræppen fuld af Troskyldighed,« — slængte han saa af sig, som Fru Bente kom, og Kaffebrættet bragtes.

»Jeg tænkte, det var godt ikke at miste formeget af *den* jeg, Endre,« — svarede Fru Baarvig til, — »det blir nu aligevel den frejdige Tro, som holder Modet oppe.«

»Hører jeg ikke Spigerhammeren smelde igjen . . . Troen paa hvad? — paa at det gaar rigtig og retfærdig til i Verden!« — lo han haanlig op.

»Aa ja, Du, man kan nok faa sine Skuffelser; — men saa er der nu aligevel til syvende og sidst noget, som bærer.«

»Spiger og Hammerslag! — Ja, vi er gruelig retfærdige — herinde i Stuen; — især, naar vi sidder paa vor grønne Tue. Jeg kommer hjem som en vaad Hund efter den Børnelærdom . . . Denne uslidelige Naivitet . . . Men den synes at maatte til, — at maatte uophørlig produceres paanyt i Hjemmene, for at der kan bli Folk nok, som er villige til at la sig ta ved Næsen

og føre ud i Bedraget. Det er Naturens egen vise Indretning, lader det til« —

»Jeg taaler ikke at høre det Sprog, Endre,«
— afviste Fru Baarvig ham heftig.

»Nej nej, Mor, — jeg tier jo ogsaa.«

»Jeg skulde skaffet Jer Børn et moralsk smudsigt Hjem i Opvæksten, er det saa, Du mener? Tal ud, Endre.«

»Aa nej; — men saadan lidt Trækvind og Revner og Sprækker ud til denne Verdens Daarlighed kunde ikke skadet, — lidt af tidlige Erfaringer om denne gyldne Retfærdighed. Man maa ikke snyde — ikke bedrage, — men vel *snydes* og *bedrages* —. Men jeg skal ikke forstyrre Idyllen, Mor.«

Endre slængte det ene Ben over det andet og gav sig til at slurfe Kaffen.

. . . »Bare, hvorfor jeg endnu ikke har kunnet opnaa at debutere,« — tog han det hidsig op igjen. — »Intriger og Baghaandsveje, Smiger og Kryberi, Sladder og private Interesser . . . Havde jeg saavist lært hjemmefra at sætte nogen af de Hjul igang, jeg ogsaa! . . . Ellers, — man kan ha Resonancebund baade for en Shakspeare og en Goethe, eje aldrig saa dyb Opfatning og Følelse, — kommer der for

Eksempel én med et Næseskaft eller en Karakterhage eller to Øjne, som ruller med hvidt, — med andre Ord: er man ikke en Kulisse, rejceres man. Og *er* man en Kulisse, har kun *det* Smil at udstille, *den* Røst at skjælv med, *det* Grin, der kan sé ud paa langt Hold som rørt, da, — om én er aldrig saa dum og tom og hjerneløs, — *han* faar gi Shakspeare, *han* faar gi Schiller —. For *han* er Manden, han — ifølge Verdens Retfærdighed! — eftersom han er en tom, tom Kulisse« . . .

»Sandelig, Hr. Endre, — den evige Strid mellem det ydre Skal og Aanden,« — stadfæstede Schulteiss.

— »Ellers ved jeg saa inderlig godt, hvordan jeg skulde ta dem« . . . vedblev Endre. »Jeg har mine Tvil, om det ikke egentlig er Kritiker, jeg er . . . Man føler neppe slig indædt brændende Indignation uden at der stikker et Kald under . . . Verden trænger i høj Grad til at se, hvad Kritik er. Og Stillingen vilde med en Gang bli saa velsignet gunstig, Mor, — saa hyggelig, saa trivelig, saa fed . . . Istedetfor at være én af dem, som *kriticeres*, — en af Objekterne, — blev man pludselig én af dem, som *kriticerer*, som kan pibe eller klappe,

som han bare gider, og dræbe en stakkars Skuespiller bare med at gispe — —. Ja, der er saamæn intet andet at sige om det hele, — hele Stadsen,« — udstødte han blaseret, — »andet end, at man faar saadan Lyst til at krepere . . . Livet faar saa liden Værdi . . . Havde man enda lidt af disse usle Pengene, — for saa gli'r alting i denne retskafne Verden. Notabene, saafremt De overhodet kunde tilfredsstillende forklare mig, Schulteiss, om det virkelig var Umagen værd at holde en Vilje. Kineseren siger, at Livet er for kort til at det lønner sig at spare sig rig.«

Schulteiss vak til. Han sad aandsfraværende, kun optat af ét: — at faa vide noget om Minka.

»Men saa indkjørte er vi med denne »bra Verden«, hvor Personer af Aand og Idealitet maa petitionere hos Fæhoderne, at Folk som vi, Schulteiss, — der er saa inderlig snydte paa vor Ladning af Idealitet, — bare trækker, bare trækker, — istedetfor en og anden Gang at falde i Tanker over saadan en liden Dynamitpatron, som Arnt driver med derude, — en og anden Gang faa en vis Lyst — en Skjælven — et Sus i Blodet af Oprør — og Plaf overende hele Stadsen —. Jeg mener blot saadan en liden Leg med Tanken, Mor . . . det ubegribelige,

hvorfor vi skal holde en plagelig, bagvendt, dum og nederdrægtig Tilværelse i saa overdreven Pris, saa vi ordentlig klorer os til den med Neglene, naar et lidet Slag paa Knaldhætten i Patronen kunde kvittere det hele, — sprænge Porten — kanske til en større Scene istedetfor denne, som én er saa hjertelig kjed af. — En stolt Aand kaster — —«

»En stolt Aand fører ikke den Slags viderlig jammerligt Snak, Endre,« brød Fru Baarvig ud, — »Du maa undskylde, at jeg siger det; men, er der nogen, i hvis Haand jeg trygt skulde lægge Dynamiten uden at frygte for andet Misbrug end Deklamation og Prat, saa er det i din,« — hun tog oprørt Kaffebrættet og gik.

»Hr. Endre, undskyld . . . Deres Frøken Søster« — bøjede Schulteiss sig hen til ham, — »hvordan — tør jeg spørge« —

»Kan hilse Dem, Schulteiss, — hilse Dem fra hende . . . Ja, — tja« — trak han paa det, — »nye Baner, De . . . Noget, hun sidder inde med —. Lad det bli mellem os, Schulteiss — Men hun blev funden forleden i en hypnotisk Søvn. Husked ingenting bagefter. — Mærkelig . . . Hun er som en dirrende Nervestreng . . .

sér sig undertiden som to Personer Hun har vakt en ikke liden Opsigt derinde —. Ymtes om, at Finsland skal ha gjort et helt psykologisk Studium af hende og vil bruge hende til Hovedfigur i en dramatisk Digtning.«

Schulteisses Ansigt lyste med ét op: — —

»Højst, — højst interessant! . . . Gjenstand for Digterens kjølige Reflektion, indtræder kun inspirerende som Sjælen i hans Værk . . . Men hengir sig ikke, — hengir sig ikke, — er en fri Kraft, sig selv bevidst —. Sandelig alt et Resultat!« . . .

*

*

*

Doktoren var paa Hjemtur fra Praksis.

Han havde faret i Fattigbesøg paa lange besværlige Sideveje og befandt sig nu i Dagheldingen igjen i sin Karjol magelig rullende paa den brede Landevej.

Han havde ikke kjendt sig saa let og stærk paa længe, — havde han ikke redet paa en stødende gammel Mær to Mile derinde paa Skogen og spadseret paa sin Fod en sidste bakket uvejsom Fjerdingsvej frem og tilbage, som om ingenting var . . . Sejg, — tyve Aar i Benene . . .

Han førte Haanden op til Brystsiden, hvor Lommebogen laa, som han følte efter . . .

Han havde gjort den Bevægelse én og anden Gang i hele Dag, siden Kjel imorges kaprede ham oppe i Vejen udenfor Bruget og bragte ham Papiret, — det med Baard Baarvig paa, som havde kostet ham saa mange fortvilede Timer, — han vilde ikke ha dem op igjen for aldrig det. — Han kjendte selv, at han holdt paa at bli gammel paa det, — at han vilde kreperet, om der ikke endelig var kommet en Løsning. Men nu laa det da der vel bevaret, — han kjendte igjen uvilkaarlig op til Brystlommen . . .

Prægtig gjort af Kjel — —

Det var, som han i al denne Tid aldrig havde havt rigtig Ro til at tænke . . . havde gaat der opskræmt og forjaget af Angst, — og igrunden ladet alt derhjemme sejle sin egen Sjø bare for dette ene.

Pinedød, hvor han skulde hilse paa Bente! . . .

Karjolen rullede saa magelig dissende paa Askeskjækerne. — Han havde havt det for travlt med alskens Folk og Patienter og Strabadser før idag til rigtig at kunne sætte sig ind i, — begribe, — nyde sin ny Situation — . — —

Ak — ja, — han pustede med et vist Velbehag, — synes jeg ikke alt, man begynder at bli Baarvig igjen . . . Affærerne hjemme bør tages anderledes haandfast. Der er paa det sidste blet lidt slapt i Kontrollen baade med Minka og Berthea . . . Paatide man begynder at tænke lidt paa Fremtiden — —

Og der gaar Endre igjen hjemme . . . Saa dan en nervøs sygelig Selvbeskuen med opspillet Reflektion og sit eget mærkelige Jeg i stadig Transparent, — én kan ikke forsvarlig sætte ham an til nogetsomhelst . . .

Tingen er, han duer ikke, — er umulig, straks det blot lugter af vedholdende pligt-mæssigt Arbejde . . .

Skulde naturligvis været tat i Opvæksten — — — en Dekomposition eller Forbrænding af Viljekraften helt, til Handleevnen tilslut remplaceres af den bare pure Forestilling, — og ethvert Arbejde blir ham utaaeligt.

Saa faar de disse hellige Fornemmelser, som maa dyrkes op . . . Faar Kald, — mumlede han en Stund efter bittert. — Pokker slide lange taalmodige Aar med Bogen eller Jerngrevet og Plogen og Gampen eller faa Vabler af Tømmer-oksen, naar én kan slippe med at staa paa en

Bakke og pave sig og snakke om sig selv — sit eget interessante Jeg — —.

. . . Man har en Følelse af noget unormalt dimmigt over det hele. — Absolut en almindelig Hjernesvækkelse i Tiden — med Udslag i alskens Nervesygdomme Kunde ha Lyst til at være ung igjen og ta fat paa den Sag, — faa den lagt ordentlig i Dagen . . . En Følge vistnok af, at der i vor ene Slægts Levetid er gjort en saa overvældende Mængde af indgribende Opfindelser og Opdagelser, at Hjernen ikke formaar at ta imod og fordøje det . . . Konsekventserne af hver enkelt saa vidtrækkende, forandrer i den Grad Mulighederne og Begreberne, at først en næste Generation og kanske én til, som er født i den ny Civilisation, magter at indforlive sig i det . . . Om vi med engang fik daglig Postgang til Mars, — vi vilde ikke forbauses mere end en Halvtime og ha vænnet os til det paa en Uge. Vi har ikke Tid til at tænke ud Følgerne for ny Stød paa Hjernen . . . En hel ny Kulturepoke, der falder som et Skred over Slægten . . .

Doktoren kjørte og kjørte, medens hans Ideer med et Pust af Ungdommens Ærgjerrighed fra den Tid, da der var Spørgsmaal, om han

skulde vælge Universitetsvejen, svævede over de videnskabelige Opgaver, som netop nu kaldte hans Fag frem til en førsterangs Plads i Tiden.

En ensom rødlig Stjerne over Skogtoppene hildrede sig ind i hans Tankegang . . .

Det var knap saavidt, han kunde se i Gjerdestaurene ved Siden af Vejen. Af og til raabtes han an, maatte holde og kjøre forsigtig tilside for et Plankelæs, der knagede frem gjennem Mørket og skulde til Jernbanen.

Han kom ud paa den lange Sandmo og svøbede paa. Brunen kjendte den Strækning, som den maatte ta i skarpt Trav, — efter Taalmodighedens Stand hos dens Herre, med Tilløb opover den bratte Kneik, hvor der blev Udsigt til Doktorbakken.

Oppe i Aasen saa han Lys hjemme paa Elvsæt og et blegt maaneagtigt Skjær neneder fra Bruget.

. . . Første Gang paa over et Aar nu, han kunde kjøre gjennem Bruget og puste som Menneske igjen — —. Du har ingenting med det, Baarvig, — ingenting, — ikke indladt Dig i nogetslags Sludder — —. Kommer ikke mig ved det hele, — enten det gaar op eller ned —

Hm—m, det vil jeg nu just ikke sige, — røg Kjæl, saa — — — — Han har da vist, at han kunde ta et Tag for sin Far . . . Tør kanske ha kostet ham baade Løfter og Forpligtelser foruden mine to tusen, — han saa, det gik paa Livet for mig — — —

Tænker nu bare paa mig selv og mit jeg — Stakkars Gut, han kom saa urolig og forskyndet ud imorges . . . Der gaar han og skal sno sig gjennem denne Galskaben med Svartskogen — naturligvis stadig Papirer og Forlegenheder. Og ham og ingen anden, som skal klare det og holde Modet oppe hos de andre . . . Havde han bare de fem og tredve tusen fri til Aaseralskogen Og med Theklas Øjne stadig paa sig hjemme. Hun er sandelig højst uskikket med sine Theorier til at staa hos ham under vaklende uvisse Forholde . . .

Fem og tredve tusen, — Fem og tredve tusen — — og Gutten var ovenpaa, klar og modig igjen . . . Ligesaa glad og fri, som jeg er idag —. Han tog til Brystlommen . . .

Hestehovene dundrede over den lille Bro inde i Bruget, hvor et stærkt Lys fra Parafinlampernes Reflektorer under Taget slog blindende nedover ham og Hesten —

Hu—i! — faldt der en Gnist ned i Høvlspaanerne, saa alt stod i lys Lue, var Gutten bjerget, han . . .

Gud bevare os . . .

Pludselig ubehagelig berørt af Tanken, smurte han paa Brunen, saa Karjolen durede ind i Mørket igjen. Farten standsede først højt oppe i Doktorbakken —

XI.

Ideen, for hvilken Thekla saa ihærdig arbejdede, havde — det kunde hun med Tilfredsstillelse sige sig, — vakt en vis Sensation. Der havde været et uventet talrigt Møde til Konstitueren af »Foreningen for reformeret Børnepleje«, — indfundet sig en hel Del yngre Fruer og ellers Bænkene tæt besat af moderlig interesserede.

Efter Doktor Stenvigs velvillig indledende Foredrag var der sandelig fulgt en ivrig og varmt interesseret Diskussion, hvorunder Meningsbrydningerne havde været noksaa hede og skarpe. Selv Doktorens bekjendte Autoritet paa Feltet kunde ikke hindre, at modsatte Synsmaader fremkastedes og aldeles uforknytt sattes under Debat. Diskussionen havde været

nøjagtig i to Timer og fem og tredve Minuter inclusive Stemmegivningen, — der efter den haarde Dyst, med fjorten Stemmer mod ni, førte til Foreningens Oprettelse paa Basis af de af Doktor Stenvig opstillede og af Thekla haardnakket hævdede Principer.

Det var under Stemningen af, at der havde været leveret en ordentlig Bataille mod de gamle forældede Synsmaader og Fordomme, — med Øjnene endnu blikkende af Iveren fra Tankeføringen og Replikskiftet og Blodet hedt af Sejren, at Fru Thekla under Hjemkjørselen sad i Slæden med Stenvig, der havde paataget sig at kjøre hende fra Mødet op til Doktor Baarvigs, hvor hun skulde hente sin lille Baard.

Med den samvittighedsfuldeste Nøjagtighed gennemgik hun under Appel til hans Dom Led for Led, hvilke Fejl hun kunde have begaaet her og der i Debatten under Forsvaret for hans Ideer.

• Stenvigs Opmærksomhed var optaget af den varme, skarpe, for ham saa smigrende Meningsudveksling. Tømmerne hang løse, og Hesten stampede nu møjsomt opover Doktorbakken.

»Ja saa har vi altsaa vundet vor første egentlige Sejr idag for vore Principer,« —

yttrede han med et varmt Haandslag i hendes behandskede højre; — »lad det ikke bli den sidste, Fru Thekla!«

Der gik et Væk gjennem Fru Thekla; — det Skjær af Festlighed, der laa over hendes Ansigt, forsænkedes pludselig hen i noget grublende uvist . . .

»For mig gives der ikke noget herligere end ideel Samfølelse, Stenvig . . . Og derfor er de aandelige Baand« —

»de, som skaber ens sikreste Venneforhold,« — fuldendte Doktoren entusiastisk.

»Ja saadan, som vi har det, Stenvig,« — sukkede hun —. »Er vi ikke to ensomme Aandens Mennesker, der lever i en anden Tid end de øvrige . . .«

Stenvig saa pludselig ud fra Slæden . . . »Mageløs Udsigt her fra Bakken,« — bemærkede han, — »hele Elven nedover, — og som den langt borte ligesom svinder ind i Skog-aaserne . . .«

Der kom et resolut Udtryk over Fru Thekla. Hun fæstede de to sorte Braadder fast reelt paa ham —:

»Vi tar os vor egen Skik og Brug, tør nok vove at føre vort eget Sprog, — sige ud vore

Tanker til hinanden — vor Trang, Stenvig! Og *jeg* idetmindste har en Trang til helt Opgjør. De véd fuldt ud, hvordan jeg har det, — at jeg, — jeg bekjender det ærlig, — har forvildet mig hen i et Ægteskab med en Mand, for hvem Begrebet Princip — højere Interesser — bare er et Mundsvejr, — der ligesaa gjerne kunde tilhøre et helt andet Element end det, hvori *jeg* kan aande. De véd, at jeg har git ham mine tilfredsstillende Forklaringer, — at mit Haab i Haabløsheden blot var at kunne faa draget min lille Baard op af al denne levende Begravelse . . . Det var det eneste, jeg saa nogen Udsigt til at kunne fordrage Livet paa, Doktor Stenvig, — indtil De kom . . . Og De vil forstaa en kvindelig Aandsfælles Trang til Klarhed og rent Opgjør, — Klarhed over Deres Tanker og Hensigter — for det Fald, jeg river mig løs. Jeg siger Dem frimodig, at det vil bero paa Dem, om jeg kan forsvare for mig selv og min Søn at knække Lænken — —. Jeg skammer mig ikke ved Spørgsmaalet, — det er min Frihed, mit aandelige Liv, jeg kjæmper for« — —

Doktor Stenvig stirrede med det rødgule

Mundskjæg optrukket til dyb Overvejelse ud i Luften . . .

»Sandelig, Frue,« — udbrød han paa sin fikse, klare Maade, — »et af mit Livs store personlige Tvil, om et Aandsmenneske overhodet har Ret til at gaa ind i et Friheden saa bindende Forhold som Ægteskabet . . . uden saa at sige nødt og henført af den uimodstaaligste, mest tvingende Lidenskab, — da den eneste Undskyldning er, at man *nolens volens* trækkes ned i Naturstanden igjen . . .« Han lagde sin Haand venskabelig fortrolig over hendes: — »Jeg føler mig paa det dybeste greben af Deres ulykkelige Situation . . . og, for at gjengjælde Deres Aabenhed og Oprigtighed med den samme Tillid, — jeg nægter ikke, at det personlige Behag har spillet sin Rolle, sin store Rolle, — og at en Fremtid under Deres Øjne nok kunde forstærke Følelsen til den Grad, at — — — Men for en ungdommelig Tiltrækning af den Art, der aldeles forvirrer Sind og Sandser, har der dog kun højst uegentlig været Plads i vort Forhold, der væsentlig har baaret en Udvikling og Udredning til gjensidig styrkende Klarhed og Herredømme over Livsspørgsmaalene. Som

Stillingen er nu, finder jeg den for mit Vedkommende endnu alt for uklar . . .

De er, hyp, hyp,« — der fulgte et Svøbesmeld, — »min Ven og aandelige Kampfælle, — et Forhold, jeg haaber, skal vinde i Styrke og Inderlighed efterhvert, som vi arbejder sammen . . . Hyp, hyp, — her er sandelig farlig glat heroppe i Elvsætsvingen« . . .

— Fru Thekla var steget ud af Slæden hos Svigerforældrene og kommet ind i Stuen.

Hun havde med en knap Hilsen og nogle utaalige pyh, pyh for Heden faat Pelshuen og den prægtige med Ilderskind bredbræmmede Kaabe af og slængt sig hen i Sofahjørnet, hvorfra hun blikkede forstemt ordknap om sig . . .

Massi skjød en Fodpude til hende, men saa forbløffet uvis op, det forekom hende næsten, at hun sparkede til den.

»Naa da, Svigerske,« — optog Endre det, — »har man maaske tabt Slaget, — skal Vuggerne fremdeles vugge paa de gamle Mejer her i dette opstansasige Distrikt?«

»Nej, man har *vundet* det, — om Du vil være saa snil ogsaa at paatage Dig at bedrøve din Mor med den Efterretning; jeg vil nødig volde Sorg i Huset . . .

Og nu skal jeg styrte i mig Chokolade, saa hedt her er før!« — pustede hun og hængte op for Halsen. — »Jeg saa din Mor gik ud for at lave den . . . Det er vel Bertheas Husholdningsuge, kan jeg tænke, siden Fru Baarvig maa gjøre alting selv . . . Hvor er hun idag? — er der nogetslags Bygdeadspredelse at ty hen til . . . Og, man kunde vel spørge, hvor har man egentlig den unge Dame. Hendes Interesser er noksaa mangfoldige, synes det . . . Er hun optat . . . smaaforlovet, med Hr. Auktionarius Schølberg — eller den stakkels lille Studenten henne i Præstegaarden —. Højst letlivet! — Berthea kan med Færdighed sætte op baade kvik Auktionsmine og en stille, pen præstelig . . .«

»Jeg beundrer isandhed din blide Tunge, Thekla. Kunde Du nu ikke for Eksempel være lidt mere meddelsom om det berømmelige Møde idag — jeg tørster efter at høre noget fra Slaget — begynder virkelig at bli dødelig nysgjerrig.«

Thekla værdigede ham ikke et Ord.

»Naa, den svare Tungsindighed tilside . . . Jeg tilbyder Dig at referere Sagen paa bedste, smukkeste og eleganteste Maade i en Avis —

som en Begivenhed, et Tidens Tegn heroppe.
— Aa Snak, bare put det i mig, saa skal jeg
anrette det med passende Sauce. Jeg indøver
fortiden den journalistiske Teknik, — forbereder
mig« —

»Du maa undskylde, Endre; — men
Verden er saa fuld af Snak før. Og her er
netop noget, *Du* mindst af alle ejer Sans for,
— en reel Gjerning — — Ja, tænk Dig det,
Du, vi vil foreløbig *ikke* omtales, ikke før vi
faktisk har udrettet noget . . . Du synes vist,
det er den omvendte Verdensorden, Endre,« —
lød det ubarmhjertig spydig.

»Nej, nu blir Du mig noget for ligt et Sag-
blad, det siger ordentlig risp, rasp,« — gav han
af sig med et flygtigt Blik gennem Monoclen.
— »Man skulde næsten tro, det er Efterdøn-
ninger af nogen huslig Scene hjemme.«

»Aa nej, *der véd* Du jo, at alting er glat
. . . Det sidste, som ikke havde noget at be-
tyde, — det har nemlig aldrig noget at be-
tyde for Kjæl, — er, at en af hans Kompag-
noner staar paa Hægten til at gaa fallit. Men
det synes nu bare at være det rene Held, saa
opfattede jeg ialfald hans Udlægninger« . . .

Fru Baarvig stod, efter at Thekia var rejst, i Gulsalsvinduet oppe paa Elvsæt.

Der slog et tungt, mildt Regn mod Ruden i den graalyse Dag, og oppe i de hvide Aasider svartnede Bjerkeriset over Sneen i lange Strøg af Lindvejret.

Kanske mente det Vaar, tidlig Vaar iaar . . .

Vinteren havde været saa endeløs lang, — og der kom idag en saadan Trang over hende til engang at se lidt Sol igjen, lidt bar vaad Jord snart, og noget grønt pible frem.

Det var nu to og tyve Aar siden de kom hid til Elvsæt, hun og Baarvig . . . Hun huskede altid Lindetræerne med de smaa Ruder dengang bag, og den grønne Gadedør med Løvet over, da de holdt sit Indtog.

Hun havde selv plantet Alleen. Hele Haven havde hun anlagt med Frugtræerne og Bærhækkerne og Aspargessengene. Og Lysthusaugen med Aspene, som nu var blet saa store, at de tog en Del af Udsigten nedover Elven bort.

Der havde nu saa længe været Mørke, Is og Sne, — ruget saa tæt og tungt . . .

Det var jo saa hver Vinter . . . Og ligesom Elvsæt opstod igjen knoplys og grøn og

spirende om Vaaren med alt Fuglekviddret omkring i Aasen og alle de indestængte Husdyr, som slap ud —

Men iaar — —?

Det var, som det raabte i hende efter noget lyst, efter en Solstraale, — et Skimt af dette blanke, blinkende Vaarskjær, der ligesom kastede saa for skarpt Skin gennem alle Ruder og Aabninger, — hun skulde ta imod det uden at myse . . .

De havde varet saa forlænge disse sorte Nætter. Hun begyndte næsten at se sig selv gaa igjen som et Spøgelse her inde paa Gulsalen . . .

Denne mørke Udvejsløshed og uophørlige Angst for Børnene . . . for Minka, som hun ikke vidste, hvor hun havde, og for Berthea, hvor hun bare vidste det altfor vel, — — og som en tung, dunkel svævende Trudsel over det hele — Kjel! . . . Hans stadig illuminerede Ansigt, hans urolige Væsen og hele forcerede Maade med den høje Røst og det sikke Skryt, — hun saa igjennem det som Vand Sønnens svedige Fortvilelse bagom . . . Aa, hun forstod dette hans stygge Galgenhumor, saa hun skalv i Knæerne og trode Faldet kanske vilde

ske imorgen den Dag eller i samme Uge . . . Efter Jul havde han saagodtsom hele Vinteren ikke gjort andet end kjørt og faret, — i Slæde og paa Jernbane opover Distriktet og nedover til Hovedstaden — stadig med Lystighed og Kortaftener og dette gjæstererende Hurraleben . . . Vilde han kjøre fra sine egne Piner, eller trode han at skuffe andre — midt under alle disse forskjelligste farende Rygter om, at Skogkompagniets Kredit var saa dybt rystet . . . Hvordan kunde han faa det til at glide og glide . . .

Hun nærede ikke Spor af Tvil om, at det paa noget Vis var Sparebankens Midler, han nu strøde om sig med, — — at hun vilde se ham staa for sig som en bleg rystende Tyv og Bedrager, om hun raabte ham Beskyldningen ind i Ansigtet . . .

Og, var Baarvig blind —

Tankerne blev tit saa forvirrede, — hun vidste undertiden i sin Angst ikke ret, hvad hun turde ønske . . . om det ikke var bedst, Falliten og Ruinen kom straks, medens hun og Baarvig endnu var ved Kraft og kanske Svindelen og Underslæbene endnu begrændsede.

Hun kunde betages af et Raseri, en ustyrlig Trang til at blande sig ind og faa afsløret, af-dækket — —

Gangdøren sloges pludselig i, og Doktoren kom med en vis Fart op ad Trappen endnu i Yderstøvlerne. Han havde Kassen med Rejse-apotheket i Haanden og satte den ind i Medicinskabet:

»Ole Maagestad holder paa at overgi sit Bo til Skifteretten, Du, — han er en af Kjels Skogkompagnoner« . . .

Bente vak til; hun saa med ét hele Kort-
huset falde.

»Du skjønner da vel saa meget, Bente, at dette er en alvorlig Læk, — et Hul i hans Beregninger . . . mere end ængsteligt. Krediten rystes — og det er Kjæl, som skal holde det sammen alt . . . Jeg er bange, at Du kan ha havt Ret, Bente . . . Han har egentlig havt saa liden Kapital fra først af at gjøre med, Du« —

»Ja det har jo netop været en af mine Betænkeligheder, Baarvig, at han drev det for stort.«

»Gud véd, hvad Enden skal bli,« — kom det forknyt. »Og, udenfor Kredsen af disse nyopdukkede Affærs mænd, bare Fiender, bare

Folk, som vil ham tillivs . . . Jeg siger Dig, Bente, — dette kunde standse en vakker Dag. Undrer mig over, at Du ikke sér det . . . Kjæl kan da ikke ta Penge ned fra Himlen, han heller . . . Han er rejst til Byen imorges.«

»Fra Himlen, — nej . . . men min Tanke er, at han nok vil finde Udvej fra dette — denne Gang ogsaa, Baarvig.«

Doktoren stod mellem Dørene i Glasskabet. Han strøg pludselig med en fortvilet Geste Haaret fra Nakken af tilvejrs:

»Han skulde nu vel aldrig finde paa at stryge til Amerika vel, — la os sidde igjen her med altsammen og hele Skandalen.«

Det fór i Bente som en pludselig Tanke, — hun havde hidtil kun sét for sig Slave-dragten.

»Kjære, Du skulde ikke hidse Dig op med alskens selvlavede Ideer. — Nej, nej, Baarvig, jeg mener slet ikke, at vi derfor skulde være uforberedte, ikke itide prøve at vænne os til at se Stillingen, som den kan bli, — tænke os selv det værste, saa vi ikke staar der rent overvældede, om noget kommer paa . . .

Kjæl har jo slig Evne for Udveje . . . Og med Sparebanken saagodtsom i sin Haand,« —

begyndte hun forsigtig, »kunde der jo tænkes Fristelser — en eller anden Uregelmæssighed« . . .

Ret saa, lad os tænke os Dommedag med engang . . . Som om det er Kjel, der gaar med Bankens Penge i Lommen. Som der ikke er en Direktion, en Kasserer — fem Mand høj, — det vil si', fire uden Kjel, — som passer paa. Du mener, de kan gaa og naske dernede som herhjemme i Spiskammeret dit. Jeg skal si' Dig, alt sligt er gjort umuligt. Saa længe ikke Bankskabet brydes op, eller Kassereren rømmer —. Og vi faar da betænke os lidt, før vi faar istand, at Kjel er Indbrudstyv . . . Men saa er det, — slip en Forskrækelse ind i Fruentimmerfantasien, saa skal én se, — Hysteri med engang, — ingen Ende paa Overdrivelse . . . Du er blet for nervøs paa det sidste, Bente; man maa sandelig vogte sig for at skræmme Dig op. Og jeg, véd Du, kommer paa Dig, stakkar, med det uden at tænke paa, hvad Du taaler Og saa er nu tilsidst ikke noget mere hændt end, at denne Fyren har gjort Fallit —

. . . Men Thekla, Thekla Du, — Kjel er istand til at faa et helt Storopgjør paa dette.

Kunde Du ikke se ned til hende, Bente, og prøve at berolige hende« . . .

*

*

*

Doktoren var højst irritabel om Dagene. Han fór op ved den mindste Anledning.

Humøret var slig, at Endre trak sig i Halslinningen og svor paa, at han vilde rejse. Det lod til, at man ikke taalte hans Nærværelse i Huset, medens han forberedte sig til Journalistikken . . . Og Berthea forflygtigede sig stadig ud af den ene Dør, naar Faderen kom ind af den anden. Hun tog, saa at sige under Lufttrykket af Doktoren, altid Tilhold paa den modsatte Kant af Huset, — stedse i Ængstelse for, at der svævede nogetslags torden-svangert Krav i Luften over hende, — en Indkaldelse paa Kontoret og Forlangende om fuld oprigtig Aabenhed angaaende et eller andet ubegribeligt Bygdesnak. Hun tilbragte ængstelige Stunder med at finde ud, om det kunde være det eller det, og udpønse tungefærdige Forklaringer for Tilfældet. Kanske noget om Dansemoroen med Schølberg paa Jørstad, da de hjemme trode, hun var i Besøg hos

Klokkerens . . . eller de anonyme Breve, hun havde skrevet til Fuldmægtig Jakobsen om hans Kjæreste . . . eller — — —

Til Bente lød det, naar Doktoren oppe paa Soveværelset i det uendelige havde gjen-nemgaaet og prøvet Kjels Situation: —

»Skjønner Du ikke, at jeg leder efter, hvad Du sér, — jeg piner mig ihjel efter det . . . Du var aldrig dum, Bente, — har aldrig tat fejl. — Nejgu, om jeg begriber Dig. — — Og saa dette om Sparebanken. Der er nogle Sind, som er født mistænkelige, Du. — Bare, hvordan det kunde falde Dig ind . . .«

— — Doktorens Karjol ramlede og skvættede om Kvælden i Søle og Telegrop henad Landevejen. Der var Spørgsmaal om Difterit henne i Nedrebygden.

Ude i Blæsten paa Sandmoen mødte han Kjæl kjørende i Sprængfart til Jernbanen.

Der fór et Ryk, en Hede gennem Doktoren, da Sønnen braastandsede med sammenbidte Læber under Anstrengelsen for at holde sin oppidskede Hest igjen . . .

»Stryger afsted ind til Byen med Aften-toget, Far, — har Du hørt, om det har pebet — — maa være der imorgen tidlig . . . Banken, sér

Du, — raabte han, som han slog paa og alt var langt henne i Vejen.

»Banken« . . . sad det igjen i Doktorens Øren som et Nødskrig, medens Hjulrømmelen svandt henover Moen.

Doktoren kjendte som en Flimren for Øjnene . . . Det var forresten Mavenerverne, som altid slog sig gale i Utide.

Han tog Skindhuen af for at kjøle Hodet lidt mod Vejret . . .

Hej, hyp, — Smeld —. Gjaldt at komme betids til Barnet med Difteriten . . .

— — — — —

Det var blet sèn Kvæld, da Doktoren kjørte tilbage igjen fra Nedrebygden. Han kunde ikke endnu helt konstatere udbrudt Difterit; men havde tat alle Forsigtighedsregler for at isolere Tilfældet og hindre alt smitteførende.

Han havde dumpet og dumpet nedover den vanskelige Bygdevej fulgt med Lygte af en af Gaardens Folk, der ledede Hesten ved Tømmen, og hvem Doktoren til det sidste indskjærpede og indprægede Vigtigheden af sine Foranstaltninger.

Det var maaneløst paa denne Side af Natten, — mørkt, saa man knapt saa Tømmerne, af og til med et Skimt i en halvsmeltet Sneskavl. Han kunde først vente at være hjemme over Ettiden.

Det havde været ham som en Lise at ha travlt, — Tankerne optat af den mulige Epidemi, af hvad der nu maatte gjøres for at kvæle den i sin første Opkomst, af Indberetninger og Foranstaltninger.

Nu, han var blet alene, havde faat trukket op Skjærfet, som han vilde, og var faldt hen i at høre Hesteføddernes jevne Dilt i Mørket, af og til med Lyden af et Slag fra Hesteskoene, — dukkede med en Gang Kjels stive, opjagede Ansigt igjen frem for ham . . .

Han havde sét Forfærdelsen i det, — læst sig til noget som henimod briste eller bære . . .

Og dette Punkt, som han idelig kom tilbage til, — Fristelsen ved Sparebanken . . .

Denne stedse voksende Angst, som han slog væk, men som altid kom tilbage, fulgt af flere og flere Grunde, større og større Sandsynlighed.

Kjels stærke Følelse af at kunne besejre Vanskeligheder — hans Sangvinitet . . .

Og — haardt udsat, — jaget — kanske med Spørgsmaalet om Eksistensen hver Dag for Øjnene . . .

Man maatte ikke være et Menneske — — ikke være Kjæl, om — —

Bare en Udbetalingsordre fra Direktøren — — et lidet Misbrug af Bevilgningsmyndigheden . . .

»Aa haa haah!« — Han stønnede og krummede sig forover . . .

»Aa haa haah!« . . .

Og, røg Kjæl — —

Den Tanke havde staat for ham saa forfærdelig overvældende før. Og hvad vilde det ha været, — en almindelig Fallit — slig, som hænder og gaar for sig under trange Tider overalt i Handelsverdenen . . . Han havde maattet gaa fra Huset og Stillingen, ja, og sét til at hægte sig fast i noget underordnet, han kunde leve af — —. Naa, der døde ingen af det — —

Men dette . . .

Doktoren stirrede med stigende Panik ind i en mørk Væg . . . overbevist om bedragersk Forhold til den ham betroede Bank — grebet, arresteret, — dømt paa Slaveri —

Og vi, — Slavens Far, Slavens Mor,
Slavens Søster og Bror, Kone og Barn —

Han bed Tænderne sammen og knyttede
Næverne ud.

Stakkars, stakkars Gut . . .

Og bare de fem og tredve tusen, saa var
han ovenpaa, — *var* ikke Slave — ikke —

Tru — trrua . . . Doktoren standsede
Hesten og blev siddende . . .

Med det var alting klarer . . . Med det ja
. . . Han pustede over Skvætlæderet —

Sludder . . . Er jeg gal. — Pokker véd,
hvorfor Gampen staar her i Landevejen —. Vil
Du — han smurte paa.

. . . Bare de fem og tredve —. Han saa
svært medtat ud, Kjæl . . .

Slaveri er ikke Fantasi det — —. Lille
Baard slængt ud af Redet hen i Fattigstel . . .

Det begyndende Sus i Mørket af Fossen
ved Bruget blandede sig ind i Tankerne . . .

Og Kjæl, som har gaat der saa sikker og
tryg og likt mellem dem . . . Og saa — Svindler
— Storsnyder — Møllestenen, som drager alle
de andre tilbunds, — Bedrager, Falskner. Spare-
banken som et tomt Gab i Bygden efter ham

. . . Fanden véd, hvad jeg har villet med den Cigaren —

Karjolen ramlede afsted i strygende Fart, medens Doktoren rasende af og til stridholdt og saa igjen brugte Svøben.

En Stund efter gik Farten jevnt; men meget hurtig i skarpt Trav.

Ved Broen inde i Bruget skridtede Hesten langsommere, som den plejede . . .

Der glimtede pludselig i Mørket mellem Høvlspaanerne en fosforagtig Stribe af et Par i Forbifarende afrevne Fyrstikker . . .

Doktoren trak et Par Drag af den tændte Cigar.

Saa? . . .

Han vendte sig hastig og stirrede tilbage den Vej, han havde slængt Fyrstikkerne . . .

Sludder — —. Faar bli Blaastens og Høvlspaanernes Sag . . .

Brunen satte i med sin vanlige Iver hjemover.

Jeg sér egentlig ikke, hvem der skulde komme til at græde, — om Uheldet var ude, — mumlede han oppe i Bakken . . . Assurance-selskabet — Banken — saadanne abstrakte Personligheder uden Blod i sig . . . der ikke har

nogen Baarvig eller nogen Bente, som kan vri' Hænderne og krepere af Skam og Sorg — ingen liden Massi, som maa gaa og skjule, at hendes Bror er Slave . . .

Sludder . . . Fantasier og Væv — Er jeg fra Vettet? . . .

Cigaren, som var bidt itu, spyttede han ud oppe ved Elvsætgjærdet.

Han raabte paa Gaardsgutten, som tog Hesten, — forlangte Lygte og Lys. Han maatte ind i det lille Desinfectionsrum i Baarstuen og rense sig efter Difteriten.

Han stod inde i den karboliserede Luft og vaskede sig . . .

Skulde noget hænde . . . steg det med Angst i ham . . .

Ja, — skulde noget hænde, — saa er Kjæl i Byen han —

Mener jeg ikke, jeg har en Skrue løs ikvæd, — ren Feber . . . Staar her og ræsonnerer, som jeg kunde være den værste —. To uselige bortslængte Fyrstikker, som . . . han blaaste ad det.

Det maa ha tat rent formeget paa mig dette, at jeg mødte Kjæl . . .

Doktoren vaagnede som revet ud af en tung, urolig Søvn eller Drøm ved et Skjær eller en Lysning fra Vinduet . . . Der fór en pludselig Rædsel gennem ham. Sveden brast ud.

Han løftede ikke Hodet fra Pudens . . . blev liggende og se mod Rullegardinet.

. . . Naturligvis Maanen — —. Fortsættelse af Fantasierne — rent gaat i Blodet . . .

Maanen, som — —

Han laa og saa . . .

Det dunklede til, saa Gardinet ikke mere kunde ses, — lyste saa op igjen — uregelmæssigt — — —

Væv og Galskab, — Maanen naturligvis, som er staat op —

Han følte en uimodstaalig Trang til at stige op og se ud fra Gulsalen; men følte, han turde ikke —

Han sad opret i Sengen. — Snakke til Bente . . . Nej . . .

Man maatte da høre noget — nogetslags Raab eller Larm, om der var noget paafærde.

Han begyndte sagte tvilraadig at ta Underklæder og Strømper paa. Det var som en Frist og Udvej for Øjeblikket —.

»Hvad er paafærde, Baarvig?« — spurgte Bente.

Doktoren fik med ét al sin Energi, — han sprang op og fór ind paa Gulsalen.

»Gud, det blir saa underlig lyst fra Døren, — rødagtig lyst paa Væggen!« raabte Bente, hun var oppe i samme Nu og strøg Fyrstikker til Lyset.

Doktoren stod en Stund ved Vinduet, før han svarede . . .

»Det synes virkelig, som der er noget-slags Ildløs dernede« — kom det trangt hæst. — »Kanske bare Pibebrand — —. Du sér jo, det lyser ikke saameget, — næsten ikke — nu« —

Lysningen dernede spandt sig med et pludselig voldsomt rødligt Udbrud op i en tyk hvirvlende, flammeblandet Røg, saa man saa Elven klar aaben mellem Isstykkerne og tydelig hen i Lensmandsgaardene.

Doktorens Mund aabnede sig som til et Skrig, men lukkede sig igjen. Han drog med Besvær efter Aanden.

»Vi maa klæ' os paa, Bente, — se til at komme derned — skikke Hest og Gut« —

»Gud bevare os, Baarvig, — sér Du!« skreg Bente.

Doktoren stod stum. Han havde hidtil famlet i uvis Angst.

Nu blev det gulagtig klart over den halv-bare Mark med nedsmeltet Sne. Man løb ned-over fra Husmandspladsene, og Folk og Heste kom farende i Landevejen allestedsfra.

Med ét ligesom sluknede Ilden, den hvirvlende Røgsky blev begsort, og Landskabet aldeles mørkt — bare Maanen —

»De faar Bugt med den. De faar Bugt med den!« — stønnede han pludselig med et vildt Haab —. »Sprøjten ved Bruget er kommet i Virksomhed og arbejder . . . De raar med det . . . Der er Folk nok . . .«

Men pludselig slog Flammerne højt, — — højere og højere i Vejret — som en slikkende Kam op i Mørket med en Regn af Gnister fra Sagmugget og Høvlspaanerne.

Doktoren trak Aanden kort, som Luften var hed i Munden, vendte sig med en fortvilet Armbevægelse og skjød ligesom Synet fra sig . . . Plankestablerne . . . ingen, ingen Tvil om, det havde fattet i dem — —

Inde i Soveværelset gik Bente fortvilet rundt paa Gulvet og stønnede og vaandede sig . . .

»Gud, — Gud, — fra Synd ud i Misgjerning« . . .

»Heldigt for Kjel,« — sagde Doktoren rolig, — »at han ikke er hjemme i denne Nat. Han rejste ind til Byen med Aftentøget.«

»Er det sandt? — Baarvig, — Baarvig!« — Hun klyngede sig krampagtigt til ham . . .
»Og jeg, som kunde mistænke ham.«

»Bente, — hold op, hold op, hører Du. — Vil Du være med eller ikke« — —

— Dernede paa Bruget fór Doktoren nu med kastet Frak mellem og ovenpaa Plankestilladserne og ledede Slukningen, medens der arbejdedes med Sprøjten, og Straalen forgjæves skyllede og suste ind i et overmægtigt Hav af Glød og Flammer. Hans svedige Skikkelse skimtedes under Røgen og Gnisterne mellem Planke- og Bordstablerne, spejdende efter Udveje.

Han var der endnu, medens Trævirket begyndte at prasle og knage og falde, til Ilden forbød det.

Og, efterat Forsøget var opgivet paa et Punkt, søgte han haardnakket at lede Slukningen ind i de smalle Gange mellem Stilladserne, indtil

Arbejderne i den kvælende Hede nægtede og raabte, at det dog ikke gjaldt Menneskeliv.

I Dagbrækningen, medens Røgen ulmede tyk og graa nedover Elven, saas Doktoren med forrevne og svedne Klæder endnu i fuldt haabløst Arbejde med at redde en sidste liden Afdeling af Trælasttomten . . .

Det havde været, hvad Kjel selv kaldte en *ljuf* Vaar og en sval, liflig Sommer. Han havde siddet i Støvfrak under Solsejlet paa Verandaen, var blevet fed. Krediten florerede, han var igjen urokket enevældig i Sparebanken, mødte op med Kontanter paa ethvert Punkt, — og alle disse Ymt og Rygter var krøbne ind i deres Musehuller igjen efter den umaadelige Realisation af hans Værdier ved Ildebranden ivaar, — ialt med Plankerne opimod otteti tusen Kroner.

Han havde havt fri Luft og Ferie nu i nær seks Maaneder, baade for Rejser og Ordninger af Papirer, — saa at sige kunnet strække og mage sig, hvad han saa vel havde trængt til. Bare lidt Tilsyn nede ved Sagbruget, som var under Gjenopbygning.

Aarets Sol havde været ham blid paa mange Vis. Var det ikke, som Thekla ogsaa blev forholdsvis rimeligere og mere pacificeret, og det ikke blot for denne ustyrlige Mani efter at kræve Opgjør og Greje af ham. Men ogsaa i sit entusiastiske Tilhængerskab til Doktor Stenvig var hun blet moderatere, saa han ialfald slap at se ham i Stuen mere end én Gang om Ugen.

I næste Maaned skulde Maset med at sørge for Navne, for Afdrag og Renter og Fornyerelser igjen begynde. Han var jo bra rustet, — lidt Møje med en Veksel her og lidt Overtalelse eller Skræmsel og Imponeren der — Uvejrskoften og Rejsestøvlerne paa igjen. Men saa var jo det meste ordnet saa viseligt, at han kun havde Høstterminen at klare. —

— Dernede paa Bruget, hvor de byggede og sagede og hamrede og tømrede, saas Endre i Straahatten slentrende sin vanlige Formiddagstur, til Cigaren var udrøgt, og han kunde ta en Forfriskning og en ny Havanaser inde hos Kjel.

. . . »Ikke sandt, Schulteiss,« — udviklede han, naar han paa Opvejen attraperede ham, — »Fru Thekla tænker firkantet, De. Men nu

er Jorden tilfældigvis rund, har Linier baade i Zigzag og krumme som Slinger, — og saa blir Tankegangen liggende derefter . . . Hun er en Nøddeknækker-ske, som gaar op og ned og knækker Enten—Eller; men Verdens Nodder passer aldrig ind . . . Total uimodtagelig for dæmonisk Humor — er overhodet ikke humoristisk . . . uden Gehør — for andet end Tørfisk —. Naar Aviserne — som faktisk sket isommer, nægter at ta mine Artikler, — enstemmig Komplot, sér De, fordi de truer med at sprænge hele vor bestaltede Spidsborgerkritik, saa har jeg en Sortie, — min Revolver for den Stund, jeg finder at maatte træffe mit Valg.

Sér De, Schulteiss, jeg gjør mig et særskilt Studium af Fossen dernede . . . Særlig et Punkt, — en dyb, malende Skumhvirvel lige under den store Vridning i Vandfaldet . . . Jeg har prøvet at kaste Fliser og Træstykker did. Nu iagttager jeg Tømmerstokkerne, som stuper paa det Sted. De gaar under i hele sin Længde og dukker først op efter et godt Minut . . . Forstaar De min Tanke, — et saadant melkehvidt hvirvlende, som Champagner skummende Hul — — man kunde rent med Fryd ende sin Tilværelse

i det. — Jeg stirrer paa det, — og altid med mit eget Lig for Tanken, — Hatten drivende nedover Elven . . . og et Minut efter Ejermanden dukkende højt op og livløs som Tømmerstokken — væk, forbi, — skyllet bort af Livets Strøm« . . .

Schulteiss lagde aandsfraværende al sin præcise Forekommenhed i Svarene, — hørte og hørte ikke, — gik der optat af sit eget —

. . . Ikke længere end denne Uge ud nu til den Dag, da begge hans Elever, Arnt og Massi, skulde rejse ind for at uddannes ved de tekniske Lærestalter, — og han selv forlade Elvsæt — og alt det, han havde levet for i disse mange underlige Aar . . .

Minka var halv voksen, da han kom did, — og nu beredte hun sin Prinsessefærd ude i Verden . . .

Han stod grundende over den Plet, hvor *den* Samtale var faldt . . . hvor hendes Fod havde staat . . . hvorledes han, før hun blev helt voksen, havde været den privilegerede til at staa i halvttimevis og trække Gyngen. Han manede frem hendes friske Latter og unge lette Skikkelse med Skoene foran flyvende i Luften, medens han trak og svedede, og hun altid

maatte gyngede lidt højere endnu — og endnu lidt højere . . .

Oppe paa Gangen stod han hensunken i Selvforglemmelse, — holdt Øje med Døren til Gulsalen, — ventede, — nu kom Minka . . . trak sig sky bort, naar nogen nærmede sig, eller saa idiotisk op . . .

Han lyttede . . . hørte hendes Skridt i Trappen . . .

Der var en Fjel, — naar den undertiden varslende gav sig og knirkede lidt . . . hendes Trin var saa anderledes aandig antydende hendes Væsen end enhver andens . . . Og, naar hendes Skikkelse, idet hun steg op, ligesom lukkede for Lyset, som blændede fra Vinduet ligeoverfor paa Gangen . . .

Han kunde sidde bag Pianoet med lukkede Øjne og Nakken mod Nodehylden, indtil Berthea eller Massi kom og vilde spille, da fór han op, som han havde travlt eller glemt noget.

Sammenrullet i sig selv, faldt han i Tanker ude paa Gadedørstrappen, rettede sig igjen med et lidenskabeligt omskuende Blik . . . Dette var hans aandelige Ejendom, — hans Grund: Bænken, hvorpaa hun i sin usigelig for-

skjellige og variable Skjønhed havde siddet . . .
Trinnene, hvorpaa hun havde traadt — —

Hans lange tynde hvide Fingre greb om
Gelænderet, som for at holde fast mod noget-
slags Strøm, der vilde skylle ham bort —

Ne—ej, — ha—an lod sig ikke fjerne
længere fra den Trappe end, at hans Haand
kunde slaa Tag i den igjen, naar hun engang
kom —

Man havde tilbudt ham Ansættelse hos
den ny Sorenskriver . . . Ehe, ehe, — han lod
sig ikke bortføre af Omstændighederne. Han
havde lagt sin Plan forlængst, — skaffet sig
Anledning til at oprette en Skole for den op-
voksende Ungdom henne paa Lensmandsgaarden.
Det var kun Lunden og Lysthusaugen og det
Stykke Vej over Moen at passere — naar han
igjen skulde se hende. — —

* * *

Det var Arnts Kuffert oppe paa hans
Værelse og Massis oppe paa hendes. De stod
paa Gab med nyt Tøj lagt op paa Stolene ved
Siden af, eftersom det blev færdigt og navnet
og strøget. Fru Bentes spæde Skikkelse fór

letvindt didop, saa med nogle mærkede Linneder paa Armen hid, saa med et Sæt Lommetørklæder did, — op og ned den samme Trappe og de to Veje . . . Det mindste færdige Stykke var Grund til at svippe op med det. Og selv la hun ned, og selv pakkede hun.

Fru Bente syslede med al sin Sjæl optaget af Forberedelserne til Børnenes Rejse. Hun pratede med Arnt og hørte under Travlheden, medens han maatte følge op og ned ad Trappen, interesseret hans entusiastiske Beretning om Jernbanen over Andes med de forfærdelige Stigninger — en paa firti og en paa tredive — og med Massi, som var »saa arg kjed af alle Endres Floskler og Talemaader« — talte endefrem og fortrolig med hende, som hun nu engang havde Greb paa at bli forstaat af.

Og Schulteiss skulde jo ogsaa ha sit Tøj eftersét og istandsat.

Det var Fredag — sidste Eftermiddag, før han skulde flytte.

Fru Bente var oppe paa hans Værelse og leverede ham efter Tal det vaskede og strøgne Linned, hvis Rigtighed han idelig bukkende og modtagende erkjendte.

»Og saa er det sidste Gang, jeg sørger for Deres Tøj, Schulteiss,« sa Fru Bente.

»Undskyld, — tillad mig at forholde mig taus . . . Naar jeg ikke her paa Stedet formaar at finde de rette Udtryk for Deres uforglemmelige Godhed« . . .

Han saa ulykkelig pint op paa hende.

»Naar man har ført endel af Livet saa nær sammen som vi, Schulteiss, og baade faat og git, saa véd vi saa vel, at vi begge har at takke. —

De har delt mangan Bekymring med mig, i al denne Tid,« — sa Fruen efter en Pause . . .
»Jeg kommer til at savne det ogsaa, — mangt et fortroligt Ord« . . .

»Det har været endel af min fattige Glæde — min virkelige . . .« udbrast Schulteiss kjæmpende med sin Bevægelse.

»De forstaar én saa godt, — det er det, som er saa trygt . . . Og — og,« — hun sukede, — »man har saa mange Angester, Schulteiss . . . Det blir ikke bedre med Baarvig, De . . . Det er, som der er noget ivejen med selve Kræfterne, — han falder ligesom saa hen . . . Synes De ikke, han tar svært af, Schulteiss, blir saa mager . . . Jeg er bange for, at han skal være sygere, end han vil sige, — ha faat

et Knæk dernede ved Ildebranden ivaar . . .
 Aa, — jeg vilde været saa lettet, om jeg saa
 ham nogengang bruse op og bli hidsig som før.
 — Han er saa forunderlig udeltagende og uin-
 teresseret. Det er rent, saa det plager ham,
 naar jeg taler med ham om Børnene —

. . . Og disse to yngste nu, De, som vi
 skal sende afsted« — Fru Bente satte sig ned
 med Tøjet paa Fanget, — »det er, som han
 har været saa lidt med paa det ogsaa . . . Og
 jeg som — ja la mig sige det i en god Stund,
 — har sligt lyst Haab for dem, — føler mig
 tryggere« . . .

»Javist, Frue, — Evnerne endog betydelig
 over middels og begge to ihærdige Naturer.«

»Kjære Schulteiss, De har nu git dem det
 bedste, en Lærer kan gi, — en Undervisning
 med Aand —. De er i visse Stykker en sjelden,
 en genial Lærer af den Sort, som Elever takker
 hele deres Liv igjennem. Men, — jeg vilde
 gjerne sige noget; — det var, som Ønsker og
 Fordringerne til Livet under al den Aands-
 tilegnelse og de store Udsigter over Tidens
 Muligheder, saa let fløj sig vilde — Se bare
 Endre . . . Arnt og Massi derimod har jeg søgt
 at holde tæt til Virkeligheden, — været fortrolig

imod dem, — ikke undraget dem vore daglige Møjer og Vanskeligheder i Hjemmet, det, man kalder for Sorger, som Børnene skal holdes fri fra, som det hedder; — de véd helt ud, hvad der er ivejen baade med Brødrene og Søstrene« — —

»H—m, — angaaende Frøken Minka, Frue, saa tillad — undskyld —; men jeg tror isandhed, hun skal retfærdiggjøre selv de højeste Forventninger« —

»Her er saameget Fremtid i Luften, Schulteiss, at en Ungdom, som vokser op med Hodet bare i de Skyer, *maa* forstyrres. Men Virkeligheden er trang, klemt af svær Konkurrence, stængt for alle svage og uenergiske . . . Det er ikke min Visdom, men mit Livs Pine, som har ladet mig se det. Jeg trode ogsaa, det bare var at hoppe i det alt sammen.«

»Højst træffende, Frue,« — svælgede han. — »Kun maa jeg for Frøken Minkas Vedkommende forbeholde mig at« . . .

»Javist, Schulteiss —. Men sér De nu — ogsaa for Minka . . . Det ligger i Tiden, at alle skal være noget, — og det er bra det —.

Men saa vil saa mange være Talenter — og være bevingede. Og saa kommer de ud i Vidtløftigheder og blir ulykkelige. — Det er mit store Haab, og det, jeg saa gjerne vilde, De skulde støtte mig i, Schulteiss, at hun snart skal faa fly'd disse Vingerne af sig. For, — er De ikke enig med mig i det, — hun maatte, maatte ud og faa prøve Illusionerne; de var gaat hende for dybt ind i Blodet.«

»Frue, tillad mig, — for en saa ideelt anlagt Natur som Minkas, turde den indstrømmende ny Tid anskues som en Befrielse af latente Kræfter . . . : Og isandhed — her turde være Plads for at hævde den exceptionelle Begavelses Ret i Medhold af Historien til at bryde ny Baner« . . .

Stakkars . . . stakkars Schulteiss, — sa Fruen ved sig selv, som hun gik ned ad Trappen . . . altsaa rent sindsforvirret, naar det gjælder Minka . . .

Der havde været Stræv den ganske Eftermiddagen helt, til de skulde ned og spise til-

aftens. Massi sad paa Rejsekufferten, der netop var lukket til Bortfarten næste Morgen . . .

»Ja, nu drager jeg med seks gode Samvittigheder, Mor« . . .

Massi begyndte at opregne og strøg Haandfladerne, som kun kvitterede for hver enkelt: —

»Jeg har tat Middelskoleeksamen med 1,25 —

Er færdig med det, jeg skulde, i Matematik —

Færdig med Perspektivlæren.

Jeg har passet Husholdningsugen min, saa Du aldrig har behøvet at hjælpe mig, Mor, — det maa Du bekjende, — mere end, da jeg var inde og tog Eksamen.

Lært at svømme isommer.

Og nu færdig med Sømmen og gjort af alle Afskedsvisiterne« —

»Ja, Massi, ta det grejt, Du . . . Du begynder i en ny Tid. Og husk paa, den blir akkurat, som *I* bygger den . . . Det er et helt Ansvar det, sér Du —. Jeg skal sige Dig, Massi, — saapas gammel jeg er, — og træet ogsaa mange Gange, — jeg vilde

gjerne levet om igjen i denne Nybyggertid, hjulpet til at faa anderledes Kraft og Dygtighed og Glæde i Livet, end *vi* har havt, — faat ind mange af dine gode Samvittigheder« . . .

XIII.

I Bygden var Julen hengaat med en Række Selskaber, hvor Doktoren altid prompte mødte; men stedse paaberaabende sig presserende Praxis blev borte tidlig om Aftenerne.

Det var ham en Lise at sidde i Slæden, medens Aaskanter og Trætoppe tegnede sig mod Himlen, Maanen skinnede eller Sneen dryssede . . . At sidde hensunket i Hestediltets Ensformighed, medens Mejen knirkede og gled, og Pelskraven ligesom begrov ham dybere og dybere, og kun en Stjernestribе lyste langt oppe, eller et enkelt Snefnug kunde naa ham, — og saa komme væk fra det alt — —

Slæden, medens Brunen lunt travede, var

det eneste Sted, hvor han kunde sovne af, saa han ikke drømte eller vidste af sig og skvat op . . .

Aaret havde drejet sig til Nytaarsaften. Elven suste i den stjerneklare Kvæld under sit hvide Snedække med aabent sort Vand nede ved Bruget, hvor Faldet fossede med Isstøtter og Skjæg af lange Naale.

Der blinkede Lys i Vinduerne nede hos Kjel og var festlig illumineret i Anledning af, at Sagbruget nu stod gjenopbygget og yderligere udvidet.

Thekla og lille Baard og Kjel havde derunder kjørt op i Visit til Doktorens, hvor man tog Nytaarskvælden stille, og Doktoren selv først sent kom hjem fra Praksis . . .

Han var træt, — aarkedede ikke at ta Lille-Baard op paa sit Knæ; men sad hensunken og fulgte hans Bevægelser med Øjnene, medens han nippede til sit Porterglas. Bente havde fundet paa, at han skulde drikke Porter om Aftenerne imod sin tiltagende Søvnløshed. Da de tog Afsked, saa han længe paa Baards Hænder og kyssede dem begge . . .

Endnu længe, efterat Slæden var blet borte nede i Bakken og Lyden af Dombjelderne

svundet, stod Doktoren ude paa Trappen og saa efter dem . . .

Bente laa og hørte Fjernslagene af Klokken nede i Kjøkkenet, som slog tolv . . . Nytaar!

Hun syntes, Baarvig laa og kastede sig og pustede saa tungt —

»Ja nyt Aar, — Bente,« sa han . . . »Jeg ligger og tænker paa, hvor forskjellig et saadant nyt Aar kan gaa op for Folk. Saalænge der er Haab og Lyst og alt det; men saa er der Mennesker rundt om, som synes, det er bare en ny Møllesten, de skal bære . . . Men husk paa, Bente, at alt, alt beror paa Modet, paa ikke at la sig nedslaa, saalænge der bare er en Gnist af Haab og Udsigt igjen, — noget, — bare noget at leve for!«

»Jeg blir saa lettet, naar jeg hører Dig tale saa, Baarvig.«

— »saalænge der er det ringeste at fægte paa, — det allerringeste . . . Kjære, jeg bér Dig, husk paa det, Bente, — selv, om jeg skulde glemme det nogengang —

Sér Du,« — kom det efter en Pause, —
 »jeg faar det ikke ud af Hodet . . . disse Stak-
 karer her og der omkring, som nu i denne Nat
 føler, at de rent ud ingenting længere har at
 stride for, — fordi — fordi de er blet saa ud-
 fattige paa Haab. — Og saa — hu—u, —
 skulle ta et helt Aar igjen paa sig« . . .

»Aa, Baarvig, det er bare Humøret, som
 lar Dig ligge og ruge saadan.«

. . . »Nogen Du, som kan ha en hemmelig
 Misgjerning at bære paa. Og der ligger nok
 mange saadanne nu i denne Nat rundt om i
 Verden og drages med Samvittighederne,« — kom
 det med et dybt Pust. — — »Naar man har
 levet en Stund og faat Øjet op for, hvor megen
 ukjendt Sorg og Pine der kan rummes paa denne
 Jord, hvor man kjører og praktiserer og sætter
 Lys i Vinduerne og illuminerer til Nytaar, — saa
 kan én ikke undgaa Tanker, Du Og en
 saadan Forbryder . . . jeg mener én, som har
 begaat noget alvorligt, for Eksempel et Mord
 . . . som véd, at, om han aabenbarer sig, blev
 det til Ulykke og Ruin og Jammer for alle hans
 Kjære, — han kan igrunden være underlig stillet,
 — — saa at sige afspærret inden fire tause
 Vægge i ensomt livsvarigt Fængsel hos sig selv

— han behøver ikke at dømmes til det . . . og transporteres, nej, — — —

— Sæt, at han havde en Hustru, som han holdt af som sit Liv, og Børn, som skulde frem i Verden« . . .

»Fy, Baarvig, — dette er saa uhyggeligt, — holde paa med sligt Nytaarsnat« —

»Du skal være snil imod mig, Bente, — jeg faar ikke sove, før jeg har ramlet disse Tanker ud . . . Den Hustru kunde han ikke betro sig til, — fortælle, at han var en Morder, — han mistede hendes inderste Agtelse i samme Stund. — Og selv, om han skulde kunne beholde hendes Kjærlighed« —

»Det kunde godt hænde, Baarvig, det berode sandelig paa meget det« —

»Ja, selv om — sér Du, — saa holdt han ialfald daarligt af hende, ifald han paa det Vis vilde drage hende ind i sin Misgjerning — som hans tause Medskyldige, der ogsaa maatte slaa Øjnene ned for Folk og gaa i stadig Angst for Opdagelsen og dens Følger af Skam og Ruin for hende selv og alle hendes, — udsætte hende for at bli Slavens Hustru og ha Slavens Barn . . .

Han vilde vendt Forbrydelsens Tyngde mod den, han havde kjærest og vilde det bedst i Verden —

Saa *der*, sér Du, er ingen Fortrolighed, — ingen Ven længere for ham. — Han er stængt ude, Du — ude af Paradisets Have, — han er tvunget til at tie, det er Cherubim — —. Det *er* saa, Bente. Det er forfærdelig Synd i slige Mennesker« —

»Kjære Baarvig, om Du tog lidt Soda eller Nafta, — det er saa mørke, saa fortvilede Forestillinger, Du der ligger og tumler med, at jeg næsten er ræd for, Du fantaserer.«

»Aa nej, nej, Bente, — jeg staar mig bedst paa, at Du lar mig faa tumle dette ud . . . Saa véd jeg, jeg faar sove og ikke før . . .

Og saa det, Du . . . Den stakkars Konen kunde egentlig aldrig tilgi' ham, at han paa det Vis havde formørket hendes hele Liv, — gjort hende til en Forbryders Fælle. — Hun kunde kanske nok holde af ham; men helt tilbunds tilgi', sér Du . . . Menneskene kan ikke tilgi' saadant . . . Derfor er Tilgivelsen opstillet saa højt over os som Solen i Religionerne . . . Og saa, — Du sér, — for ham, — for disse Stakkarer med den Slags Vanskjæbne er Nytaars-

natten som en mørk Væg, — nytter ikke at sætte Lys i Vinduerne . . . For dem er den sidste Gnist gaat ud — slukt . . . Det kan kaldes Nytaarsjammer det, Bente

Og nu tror jeg, jeg kan faa sove . . . Se efter, om der er slukket nede hos Kjel, Du« . . .

Han trykkede hende pludselig krampagtig til sig og omfavnede og kyssede hende. —

— Om Morgenen paa Nytaarsdag stod Doktoren pelsklædt oppe ved Medicinskabet og ledte og søgte noget frem, inden han steg ned i Slæden. Han havde en Nervefeberpatient og vilde være borte, sa han, inden der begyndte nogetslags Nytaarsgratulation.

Han ligesom mønstrede Vinduerne, idet han kjørte hjemmefra, standsede siden i Svingen et Stykke udenfor Porten og blev siddende og se tilbage mod Huset, saa Gaardsgutten mente, han maatte ha glemt noget, — løftede lidt paa Pelshuen, smeldte saa paa Brunen og fór i stærk Fart nedover Bakken. — .

Om Formiddagen fyldtes Stuen paa Elvsæt af Nytaarsvisiter . . . Bredslæder og Smalslæder med ringlende Dombjelder, Bjørne- og Ulveskindsfælder stod i Række henover Vejen paa

den for den høje Sne opmaagede Gaardsplads. Egnens Familier var kjørt derop fra Kirken.

Man gratulerede Huset og hinanden med det ny Aar ved Vin og Kage, og Endre var sin Far en højst veltalende Stedfortræder. Han frembar ikke banale Nytaarsønsker, vidste at variere Udtrykkene, saa der kom Glans og Nytaarshumør over det.

Hans Forraad var ikke udtømt, da den sidste efternølende Visit ved Totiden kjørte nedover Bakken, og han selv gemytlig stod bag paa Mejerne for at fortsætte at nytaarere nede hos Kjel.

I Doktorbakken mødte han Faderens Hest og Slæde, kjørt af nogen; men gjorde sig i sin tilslørede Tilstand ingen Tanker ved det . . .

— Fru Bente kjendte Hesten og gik ud i Gangdøren for at tage imod Baarvig; hun havde følt sig saa beklemmt og urolig siden inat.

Det faldt hende ind, at der ikke lød Dombjelder, og at Slæden mod al Doktorens Vane standsede midt paa Gaarden istedetfor udenfor Trappen.

Da en fremmed Mand steg ud af den, var det med ét, som Blodet størknede til Is i hende;

og hun støttede sig til Gelænderet for at komme ned — — — — —

Kjel og Endre var rejst hen for at hente Faderen.

Doktoren var, — lød det sørgelige Budskab, pludselig overrasket af Døden ved nogetslags Hjerte- eller Nerveslag netop, som han havde drukket et Glas iskoldt Vand efterat have tilsét Patienten. —

— Over Gangen fra Smaapigernes Soveværelse hørtes Bertheas Hulken og af og til et lydeligt Hyl . . .

Foran Gulsalsvinduet stod Fru Bente alene i Mørket.

Hun havde staat der siden Skumringen, ubevægelig, urørlig . . .

Stemme og Ord fra inat lød op igjen, — hvert ét grant, som det faldt, — tungt . . . sukkende . . .

Det var blevet hende gjennemsigtigt alt — Luerne nede fra Bruget sydede og slikkede — og fortærede . . . tonede vé — vé i Luften . . .

Hun stirrede stivt forstenet — — — — —

— Der hørtes Knirken nedenfor af en var-
somt draget Slæde — og sagte Tale . . .

Gangdøren knagede langsomt op, og Mænd
bar stilsfærdig Doktoren op af Trapperne . . .

Fru Bente stod urørlig, efterat han var bragt
ind til Lejet paa Gulsalen vendte sig og
stirrede, — — vendte sig og stirrede . . .

— — Sønnerne var gaat ned. — —

Da gled hun sagte hen og lagde Ansigtet
ned til den Dødes, Kind ved Kind, — stængt
— taareløst . . .

XIV.

Det var blevet saa stille ensformigt oppe paa Elvsæt, medens de gik der udover Sommeren.

Der kom ingen Doktor og rejste ingen Doktor med Befaling og Opstyr og et Vejr foran sig af det, som nu maatte gjøres inden og uden Huse. Der kom ikke Triller og Karjoler kjørende opover Doktorbakken for en liden tilfældig Visits Skyld, ikke stiltfærdig gaaende Patienter, der standsede og forhørte sig paa Trappen, om Doktoren var hjemme . . .

I Kontoret var alt uforandret, hang Doktorens Piber og laa hans smukke Instrumenter, — Forbindtasken, som den plejede, paa højre Side af Pulten.

Gaardsbruget var blevet bortforpagtet for Aaret, indtil Ejendommen skulde sælges om Høsten, og styredes nede fra Baarstuen.

Fru Bente syslede stilt med den indre Hus-holdning og med Haven. Af og til kom der Brev fra Arnt og Massi. Hun havde sikkret deres Opdragelse med Resten af sin Arv, og der spurgtes og svartes i lange omhyggelige Skrivelser tilbage om Anvendelser.

Oppe paa Gulsalen lød Skridtene endnu mere ensomt tyste i det øde Rum med de spredte Møbler, det umalede lange Træbord og de hensatte Sager, der gjorde den halvt til et Pulterloft. —

— Saalænge der var en Gnist af Haab, — af noget at leve for, havde Baarvig sagt . . .

Det var det lønlige Omkvæd, der ligesom Elven ikke hørtes om Dagen; men susede op for Sindet i de ensomme Stunder foran Gulsalsvinduet —

Minka . . .

Hun gik herhjemme nu isommer som et Spørgsmaalstegn for Moderen — som et blafrende Haab . . .

Minka, — hendes Hjertebarn, i hvem hun havde sét sig saa rig gjennem de mange Aar . . .

som hun havde elsket saa til Svaghed, — følte, hun ikke taalte at slippe! . . .

Fru Baarvig havde helt siden Hjemkomsten en stigende pinlig Følelse af, at Datteren havde taget Farve af de Omgivelser, hvori hun havde færdets, de Indflydelser, hun havde været undergivet . . . Denne drømmeagtige Synken hen i sit eget . . . Ligesom Sandsen svækket for Virkelighedens Grændser og Hensyn — taaget opskruet Selvfølelse . . . Hun kom ligesom med noget hængende ved fra en anden Luft fuld af sløvede Forudsætninger og Begreber — —.

Og ubehersket nervøs i sin Tale, oprevet i hver Fiber . . .

Hun skulde nu faa gaa her i Hjemmet den hele Sommer, styrke og hvile sig . . . vinde igjen sin fine Natur, — komme i Ligevægt.

Til Høsten . . . ja, til Høsten . . . naar al her paa Elvsæt var revet op . . .

Da maatte det prøves at tage fat; — Minka informere i Musik, og hun selv holde Hus for Børnene derinde i Hovedstaden . . .

Og Berthea med sine sørgelige Vidtløftighed bli sat ind paa en Husholdningsskole . . .

— — — — —
— — — — —

— Minka undgik omhyggelig at træffe Schulteiss, — taalte ikke at se ham, hendes Nerver var aldeles ubeherskelige paa det Punkt. Hun havde opdaget noget forstyrret ved ham fra første Øjeblik, hun mødte ham igjen; et Blik havde forraadt det og fyldt hende med Skræk. Hun holdt ikke ud den Tanke, at han vogtede og spejdede paa hendes Skridt, følte en stigende Utryghed, saa hun kunde skrigte af Angst, blot noget rørte sig ved et Gjærde eller nogen Busk.

Og Schulteiss gik og spejdede og listede sig i Vejene og den bakkede Skogmark mellem Lensmandsgaarden og Elvsæt. Det gjaldt at faa et Gløt af Minka . . .

Han kunde staa fordybet, sammenrullet i sig selv, ved Træerne i Lunden, — vente under Forvisning om, at Dagen vilde aabenbare hende, — mærkede ikke Regnet, ikke Væden, han stod i, ikke Tiden . . . Han talte med Minka, oplukkede for hende nogen af sine store Ideer, — følte Aandens høje Forening . . . hviskede, dyrkede, tilbad i Visionen

I lykkelige, ensomt hensunkne Stunder hjemme blinkede han mystisk og smilte ved

Spejlet og mumlede ved sig selv om aandelige Stevnemøder . . . om Minka, som hengav sig aldrig . . .

Berthea viste sig en Morgen ved Frokosten med forgrædte røde Øjne og ophovnet Ansigt.

Der fejlede hende intet, — aldeles intet — bare denne Tandpinen.

Samme Formiddag strøg hun ned til Postkassen paa Jernbanestationen med et om Natten skrevet tykt Brev i Lommen, adresseret: — Jowa City, Jowa U. S. North America — Mr. Ole Berg.

Hun forbausede ved et uafbrudt Hjemmevær gjennem alle de fire Uger i Juli.

Saa kom det en Dag . . .

Hendes trofaste, stadig vragede Bejler fra Skoledagene, Lensmandens Søn Ole, havde besvaret hendes Brev pr omgaaende: — Aabne Arme, kom, kom! —

Og nu *maatte* hun ha Rejsepenge af Kjel eller Moderen — hun *maatte* — *maatte* — --

Hun efterlod ved Afrejsen en, som det syntes, stigende Forvikling af uløselige Gaader, der vistnok længe vilde have optaget Bygdens Gjætningsevne, om ikke Opmærksomheden pludselig var blevet saa udelukkende og voldsomt optaget af Rygter om ny Falliter blandt Ejerne af Svartskogen, — og Spørgsmaal om intet mindre end, hvorvidt Kjel Baarvigs Affærer skulde sættes under Administration.

Rygter mødte og krydsede hinanden . . .

Det forsikkredes, at Fru Thekla pludselig havde kjørt op til Fogden og forlangt at gjøre Rede og Rigtighed for *sit* Vedkommende, afleveret fuld Fortegnelse over sine Pelssager, Silkekjoler og Smykker, — Rub og Stub. Hun havde først afstaat fra det, da det oplystes, at den af Kjel *selv* foreløbig producerede Status viste et Overskud af ikke mindre end seksti tusen — — —

Da Endre med en hans vanlige Væsen højst modstridende hovedkulds Indstormen bragte Rygtet hjem til Elvsæt, lød der ikke et Ord fra Fru Bente.

Dette, som nu *begyndte* for alle andre, det var hun færdig med —. Forlængst udstridt og opgjort . . .

Gjennemlidt alt det, som *kunde* hænde . . .
og endnu meget mere . . .

Saalænge der endnu er en Gnist af Haab,
— husk endelig paa det, Bente, havde Baarvig
sagt

Hun fik nu værge for det, hun havde igjen —
Hun følte mere og mere, hvor vanskeligt
det var at komme tilbunds i Minkas Væsen.

Saa tendre, saa fuld af elskelig Forstaaelse
i Øjeblikket, — blev det dog, som der altid
maatte begyndes forfra igjen. Og langt inde,
der, hvor Afgjørelsen skulde falde, smøg hun
sig undaf.

Hun nu helst undveg disse fortrolige Stunder,
hvor der varsomt kunde nævnes om Fremtids-
udsigter og Planer; der kom som saadant skjult
pint Udtryk over hende . . .

Paa det sidste var hun begyndt at bli saa
uroelig, saa pludselig i sin Maade, vâk saa op-
skræmt, indlod sig ligesom kun saa sky, —
havde modtat mange Breve og skrevet Breve —

Om Fru Bente aldrig var kommet til at se
Udenpaaskriften, havde hun dog forstaat, at
det var med Varberg, hun korresponderede.

Og nu hørte hun, at han var kommet til
Eggen og bode paa Jernbanestationen.

Det var denne ulyksalige hypnotiske Mysticisme, som det maatte ha lykkets ham igjen at faa Minka hildet ind i.

. . . Denne Henførelse, som var begyndt med at bedøve eller eksaltere en enkelt Viljevne, — og fortsatte med at oprive det ganske Menneske, sonderflænge al Karakter og Selvstændighed, — den *maatte* ende med et Sjælemord! — Hun saa fortvilende Minka for sig som et viljeløst Medium, — Offer for en Eksperimentator — indpustet hans Tilskyndelser — et vandrende Lig . . .

— Kjel kom sagte op Gadedorstrappen med Mellemrum og hensunken Standsen.

Han søgte Moderen gjennem alle Værelserne, gik som det kunde være i Mørke og blev endelig staaende og famle ved Døren til Melkekammeret . . .

Han hørte Fru Bentes Stemme ude i Rulleboden, hvor hun og Minka ordnede Tøj og lagde sammen Linned til Flytningen.

Som han næsten snublede ind, kom der en pludselig Bleggen, som en frysende Stivhed i Fru Baarvigs Ansigt, det blev saa skarpt.

Kjel rettede sig op til Væggen og stønnede. Det var en Lyd som hæse Begyndelser til Brøl, han ikke aarkede at udstøde . . .

»Konkurs, Mor, — indkaldt til Forhør Klokken tre i Eftermiddag — om Sparebanken« — gav han afbrudt af sig — — »og — og iaften blir jeg — arresteret — jeg véd det« . . .

Han hang forover med Kroppen, som han ikke kunde bære den, Ansigtet var grønlig blegt, slapt med Angst i Øjnene, medens Munden gabede idiotisk —

»Gaar galt, — Mor,« — brummede han hult, — »jeg gik bent hjemmefra« — —

Endre kom efter ud i Boden, han var længst paa det rene med Faktum.

»Her er et Glas Konjak — af din egen, Kjel, — Du trænger til den« . . .

Kjel viste det bort med mat Haand.

»Du faar se til at stive Dig op — —. Ikke — ikke smage —. Man faar vide at møde sin Skjæbne som en Mand — en hvilkensomhelst Skjæbne — ialfald holde en Façade, siger jeg

Dig — ikke rentud styrte sammen — — for andet end Døden,« — fulgte det teatralsk.

»Slaveri — ubetinget Slaveri« . . . pressede Kjel hæst frem.

»Her, drik Vand, Kjel,« — kom Fru Baarvig, — »læg Dig — sæt Dig der i Stolen« . . .

Han svælgede et Par Gange af Vandet.

»I Eftermiddag, Mor — I Ef — —« han skalv paa Haanden, saa hun maatte ta Glasset fra ham.

»Du maa ikke saa rent la Dig overvælde, Kjel,« — Fru Bente strøg og strøg ham som halv fraværende over Ansigt og Haar, medens han pustede tæt. — »Gi Dig ikke saa over . . . Din Mor, som har baaret og født Dig, Kjel, — vil ikke slaa Haanden af Dig.«

Kjel ligesom gulpede . . . »Sla—Slaveri« —

Han sad sløv med hængende Hoved, medens Moderen tørrede ham over Panden.

Endre begyndte at skridte op og ned med korslagte Arme: —

»Der er Øjeblikke, afgjørende Øjeblikke, da det er nødvendigt at hæve sig til Oversigten over Stillingen, — søge at bli Herre over Situationen Naar de vanlige borgerlige Begreber ikke længere kan bære én, — naar en

Mand ligesom er kommet udenfor Samfundets Gjærde, — saa tar man Sigte fra *det* Standpunkt — vælger overordentlige Veje« —. Han vendte sig: — »Forstaar Du mig, Kjel —. Jeg raar Dig til resolut at flygte, rømme Landet — begrave din Eksistens nogetsteds hinsides Atlanterhavet — — for din egen Skyld og for Familiens« . . .

Kjel saa dumpt op. Minen sa, at enhver Tanke paa nogen positiv Krafthandling her var spildt.

Endre slængte sig ned paa Væggebænken og lod Benene vippe i bittert Sindsoprør:

»Slig, som dette staar, kunde man næsten fristes til at være resolut, — med en Gang gi Arnts Dynamitpatroner derinde i Redskabsrummet et Drag med Øksen . . . bli aldeles fortvilet — falde paa noget af hvert« . . .

Han stirrede en Stund hen paa Kjel —

»Hør, Kjel, jeg, din Bror, skal følge Dig i Eftermiddag helt, til jeg sér, Du er inde i Retslokalet, — jeg agter at trodse Opinionen« —

Minka fór af og til op med et uroligt Ryk og satte sig ned igjen med Hænderne uvilkaarlig for Øjnene — stirrede i sittrende Forfærdelse

paa Broderens nedbrudte Skikkelse, der netop saavidt ikke faldt sammen.

Pludselig stødte hun ligesom med Haanden Indtrykket blindt fra sig og brød jamrende ud:

»Nu kan jeg lige saa gjerne sige *mit* ogsaa . . . Du maa vide det, Mor — Jeg, — jeg har ikke formaat at bedrøve Dig med det — Men nu . . . Ja, jeg har sagt ja til Varberg! . . . Kan ikke andet, — vil heller ikke selv andet,« — ivrede hun nervøst ude af sig. — »Jeg selv *vil*, siger jeg Dig, Mor, — følge ham, — har bundet mig til ham . . . Han skal være min Impressario for Seancer ude i Verden — ved mig som Medium bane Indgang for de ny Sandheder« . . .

Fru Baarvig fik med ét som to Lossojne.

»Du sér paa mig, Mor . . . Jeg vil sige Dig, det har allerede været fast afgjort mellem Varberg og mig fra tidlig i Sommer . . . Det er en Gave, jeg har. Han skal opdrage min ejendommelige Evne . . . Jeg *maa* følge mit Kald« . . .

Det frosnede til i Fru Bentes Ansigt . . . kom en Forfærdelsens Hvidhed — Afsindets Skygge . . .

Der lød igjen ligesom vé — vé . . . lange Raab i Luften -- som en overjordisk Ynken . . .

Hun saa . . . hun saa . . .

. . . Minka siddende og ivre og slaa ud med Armene som en automatisk Leddedukke —. Den fortrak sig for hende knirkende af Tomhed . . .

Og der gik den anden fremtidsløse og deklamerede om Dynamit . . .

Kjel stod pludselig ved Væggen med Halsjernet udstaaende til begge Sider

Det blev hende med ét saa svimlende overtyngende mere end Arnt og Massi — Baarvigs Navn — kunde bære

— Fru Bente saa langsomt, stivt ildevarslende fremmed paa de tre Børn . . .

Hendes stenagtige Ansigt blev askegraat, liggult, medens hun gled ind i Redskabskammeret —

Hun søgte rolig frem Arnts bortgjemte Blikkasse med Dynamitpatronerne, — greb saa Øksen og slog til under et vildt Rædselsskrig —

— — — — —
 — — — — —
 — — — — —

Klokken et Kvarter før elleve om Formiddagen oplevede man i Bygden en voldsom Eksplosion oppe paa Doktorgaarden Elvsæt.

Ulykken maatte være sket ved tilfældig Antændelse af nogetslags opbevaret Dynamit.

Den ene Side af Huset var sprængt i Ruiner, og mellem Tømmer og Splinter laa fire knuste Legemer — Fru Bente Baarvig og hendes tre voksne Børn.



PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PT
8911
N5
1893

Lie, Jonas Lauritz Idemil
Niobe

UTL AT DOWNSVIEW



D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 05 05 16 009 3